

QUINQUAGINTA

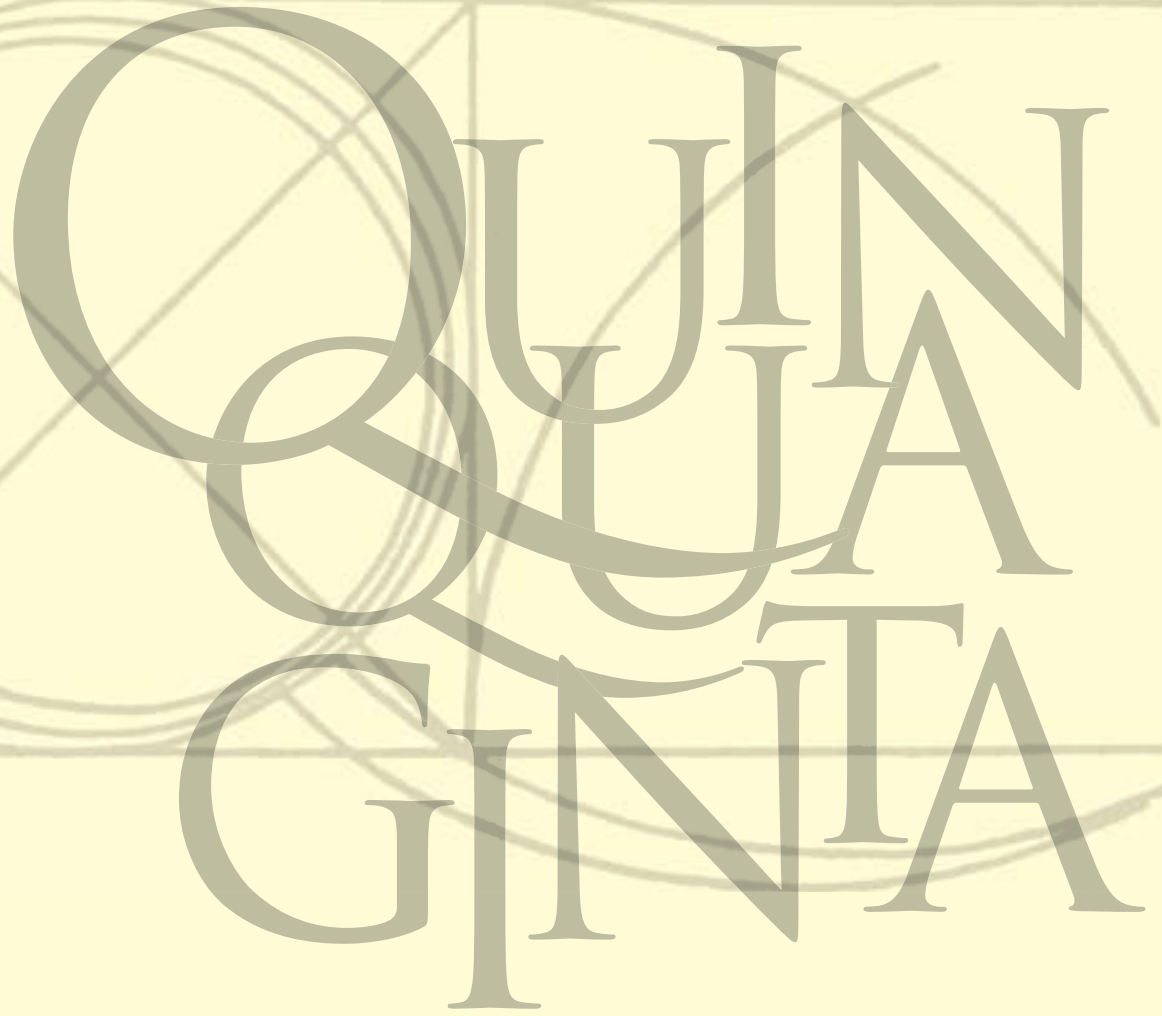
Almanach Q/12 – 50

Quinquaginta

Sdružení Q / Brno

2018

BAJAJA / BALÁK / BARAN / BÁRTA / BAŘINKOVÁ / BĚLOHLÁVEK / BERAN / BERG / BOČKAY / BOČKAYOVÁ / CEJPEK / ČALKOVSKÝ / ČÁSTEK / ČECHÁČEK-TURBA / ČERVENCOVÁ (MARTINCOVÁ) / DERFLER / DIVADLO HUDBY A POEZIE AGADIR / DIVADLO HUSA NA PROVÁZKU / DIVADLO U STOLU / DLOUHÝ / DOBEŠ / DOBIÁŠ / DOUBRAVA / DRAHOŠ / DRÁPAL / DVORÁČEK / DVORÁKOVÁ / ENSEMBLE MARIJAN / FALTUS / FELDEK / FIBICHOVÁ / FILA / FILIPPOVOVÁ / FORRÓ / FUCIMANOVÁ / B. FUCHS / K. FUCHS / FUKSA / GABRIELOVÁ / GAJDOŠ / GARDAVSKÝ / GARGULÁK / GOLDFLAM / GUDERNA / HADIVADLO / HAĽA / HALABALA / HAJDA / HEK-HÁJEK / HEJKALOVÁ / HILČR / HLAVÁČKOVÁ / HÖHMOVÁ / HORAVA / F. HRABAL / M. HRABAL / HRADILOVÁ / HUDEČKOVÁ / HUPTYCH / HUSÁK / HYNŠT / CHLUBNOVÁ / CHLUMSKÝ / CHLUP / ISHA TRIO / IŠTVAN / JAKUBÍČEK / JANÁČEK / JANDOVÁ / JANKOVIČ / JENČEK / JUNEK / JURAČKA / JURAČKOVÁ / JURČEKOVÁ / KALOČ / KAMEN / KANTA / KARLÍK / KAVAN / KONSTADINOVSKÁ / KOREČEK / KORDOŠ / KOŘÍNKOVÁ / KOTYZA / KOVÁČ / KOVALČUK / KOVÁŘIK / KOVÁŘIKOVÁ / KOŽMÍN / KREJČÍŘIK / KRIEBEL / KROBOT / KROUPA / KRYL / KRÍŽ / KUBA / KUBASTA / KUBOVÁ-HÝVNAROVÁ / KUNDERA / LAČINA / LAKOMÝ / LINDOVSKÝ / LISTOPAD / MACHÁČEK / MAĽINA / MARČÁK / MAREK / MATAĽ / MATOUŠEK / MAZÁČ / MEDEK / ŽALČÍKOVÁ-MEDKOVÁ / MELČÁKOVÁ-JUNEKOVÁ / MIKEL / MIKOTOVÁ / MIKULÁŠEK / MIŇÁRIK / MUDROCH / MYSLIVEČEK / MYŠKA / NAVRÁTIL / NĚMEC / NIŽNANŠKÝ / NOSEK / J. NOVÁK / L. NOVÁK / NOVÁKOVÁ / ODEHNAL / OSLZLÝ / PALLA / PARSCH / PELGOT / PETĽAN / PIŇOS / PITÍNSKÝ / PLEŠÁK / PLOTĚNÁ / POKORNÝ / POLANSKÁ / POLÍVKA / POLOĽANÍK / POSPIŠIL / PRECLÍK / PRÍDAL / PŮLPÁN / RAJLICH ML. / RAJLICOVÁ / RAJLICH ST. / RANNÝ / REICHMANN / REISSNER / RICHTEROVÁ / ROČEK / ROSSÍ / ROZEHNAL / RUDIŠ / I. RULLER / T. RULLER / RUSZELÁK / RYCHLÍK / REZNÍČEK / ŘIHÁK / SALAQUARDOVÁ / SEDLÁK / SCHERHAUFER / SCHILDBERGER / SCHREIBER / SKÁCEL / SKOVAJSA / SLÁDKOVÁ-HORAVOVÁ / SLEZÁK / SLÍVA / SOUCHOP / SPIELMANN / B. SRBA / Z. SRBA / STEHLÍKOVÁ / STROBACHOVÁ / SUCHÝ / SVOBODA / SVOBODOVÁ / ŠIMEK / ŠIMORDA / ŠINDLER / ŠIRUČEK / ŠKAROHLÍD / ŠPLÍCHAL / ŠKORPIL / ŠRÁČKOVÁ / ŠRUBAŘ / ŠTĚDRON / ŠTĚPÁNEK / ŠTĚPÁNKOVÁ-VESELÁ / VONDRÁK / ŠTREIT / ŠVANDA / TACHOVSKÝ / TÁLSKÁ / TASOVSKÝ / TEPLÝ / TOMÁNEK / TREFULKA / TRIZULJAK / TRIZULJAKOVÁ / TRÝBOVÁ / TURNOVSKÝ / UHDE / UHLÍŘ / VACULKA / VACULKOVÁ / VACULOVÍČ / VACULOVÍČOVÁ / VAŠINKA / VALOUCH / VAŠÍČKOVÁ / VELEBA / NAKLADATELSTVÍ VĚTRNÉ MLÝNY / VÍTEK / VÍTKOVÁ / VLACH / VLASÁK / VLČEK / VOJTĚCH / VOSYKOVÁ / VYBÍRAL / VYCHODIL / I. VYSKOČIL / J. VYSKOČIL / ZÁBOJ / ZÁBRANSKÁ / ZEZULA / ZEZULOVÁ / ZOGATA / ZOUHAR / ZYKMUND / ŽÁK / ŽDÍMAL / ŽERTO VÁ

QUINQUAGINTA

ALMANACH Q/12 – 50*
*QUINQUAGINTA

Redakční poznámka

Sdružením Q prošlo již 235 umělců a 7 kolektivů (sekce výtvarná, literární, divadelní a hudební). Současný, dvanáctý Almanach je zaměřen k 50. výročí založení Sdružení Q, proto obsahuje jednak materiály týkající se vzniku a historie Sdružení Q (a tak navazuje na Almanach č. 10, který vyšel před 10 lety v r. 2008) a jednak připomíná i některé zakládající členy z let 1968–1970. Dále uvádí zejména tvorbu členů současných, a to i se vzpomínkou na tvorbu kolegů „kvěčkařů“, kteří zemřeli v období pěti let od posledního Almanachu Q č. 11.

Snahou redakce bylo řadit příspěvky podle abecedního pořadí příjmení členů Sdružení Q. Vzhledem k návaznosti textových a obrazových materiálů, obsahových souvislostí nebo spoluautorství nebylo však možné důsledně tuto zásadu dodržet.

Jména členů Sdružení Q jsou v popiscích odlišena tučným řezem, rozměry prací jsou uváděny v centimetrech, výška × šířka.

Almanach byl vydán k výstavě Půl století s Q 1968–2018 a obsahuje i katalog exponátů této výstavy.

Redakční rada Zdena Höhmová, Ivo Medek, Ivan Petlan, Miroslav Plešák,
Jan Rajlich ml., Alena Rajlichová, Hana Šráčková, Michal Žák

Redakce a grafická úprava Jan Rajlich ml.

Bibliografie a korektura Alena Rajlichová

Autoři příspěvků jsou uvedeni na příslušných stránkách

Fotografie a repro z archivů členů Sdružení Q

Vytiskla Tiskárna Didot, Brno-Líšeň

Vydalo Sdružení Q, Brno

za finanční podpory statutárního města Brna
a Jihomoravského kraje

Vydání první, září 2018, náklad 600 výtisků

© Sdružení Q, z. s., Brno 2018

ISBN 978-80-87167-09-0

QUINQUAGINTA

Obsah

Úvod	4
O založení Sdružení Q	7
Tvorba Sdružení Q	15–124
Dokumentace, bibliografie, katalog	125
Seznam vystavených prací	137
Poděkování	140
Seznam členů, rejstřík	141

QUINQUAGINTA

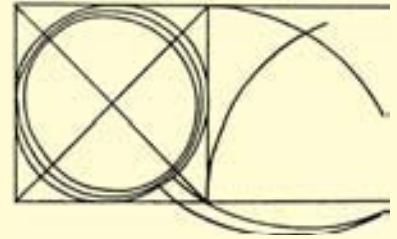
Tak se nám sešly písmeno Q a číslice 50. Padesát se latinsky řekne quinquaginta a staří Římané ji zapisovali jako L. (Ovšem, i když zřídka, používali také písmeno Q – jako označení pětistovky. Vzhledem k tomu, že k jejímu dosažení má brněnské Sdružení Q ještě poměrně daleko, zůstaňme raději u té padesátky.)

V antice představovala padesátka číslo, které znamenalo bohatství a plnost; například trójský král Priamos – a nejen on – měl padesát synů. Staří Izraelité zase každý padesátý rok (po ukončení cyklu 7 x 7 let) slavili jako jubilejní, takzvaně Velký rok a měli pro něj složitý název, jenž znamenal „léto radostného zvuku polnic“. I pro křesťany hraje padesátka významnou roli: padesát dní po Velikonocích se slaví svatodušní svátky čili letnice...

V padesáti letech stojí člověk na prahu stáří. Ve starém Římě byl proto muž od toho okamžiku zproštěn služby v armádě. A jak je na tom instituce? Tu samozřejmě lze také zprostit služby čili zrušit, ale proč by se tak mělo stát, když je úspěšná? Takže – kromě oslav – taky bilancuje a chystá se na novou etapu svého působení.

Počátek Sdružení Q se rodil někdy kolem roku 1964, kdy Bohdan Lacina, malíř a pedagog tehdejší brněnské Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, začal iniciovat a spolu se svými nejbližšími přáteli výtvarníky i promyšlet založení brněnského sdružení umělců všech oborů. Což bylo na tu dobu něco nebývalého, ale vyplynulo to z tehdejšího kvasu (v intencích Sdružení Q by se slušelo psát „qasu“) na umělecké frontě, který byl důsledkem politického uvolňování, jež Ilja Erenburg nazval „táním“ po mrazivých padesátých letech.

Po čtyřech letech přípravy se v říjnu 1968 konala první schůzka budoucího sdružení, kterou svolali Bohdan Lacina, Miroslav Šimorda a Václav Zykmond, a 5. listopadu 1968 se pak sešla ustavující schůze sdružení; pozvánku na ni podepsali výtvarníci Zdeněk Dvořáček, Marie Filippová, Bohdan Lacina, Jiří Marek, Bohumír Matal, Jan Rajlich st., Vilém Reichmann, Miroslav Šimorda, Jaroslav Škarohlíd a Václav Zykmond. K těmto deseti od počátku patřil i výtvarník a pedagog Miloš Slezák a postupně se přidávali další umělci i z jiných oborů: literáti Ludvík Kundera, Adolf Kroupa, Milan Uhde, Jan Trefulka, skladatelé Miloslav Ištvan, Alois Piňos, Josef Berg a Zdeněk Pololáník, básníci Oldřich Mikulášek, Jan Skácel a Zdeněk Kriebel, divadelníci Bořivoj Srba, Alois Hajda a Miloš Hynšt, architekti Bohuslav Fuchs a Bedřich Rozehnal a mnozí další. Název „Q“ pro sdružení vymyslel a prosazoval Ludvík Kundera, podle něhož tímto písmenem začínají četné latinské tázací částice (quis, qua, quod, qui, quae, quo, quam) – a „protože je to písmeno významově, tvarově i skupinově nepřilíš opotřebované“... a „protože se Sdružení Q definitivně ustavilo v qětnu 1969“. (Ale nebyl ještě jeden důvod k užití litery Q? Vždyť razítkem „Q“ tehdejší cenzura – HSTD – označovala to, co povolovala ke zveřejnění...)

Děni koncem roku 1968, jehož padesáté výročí si letos připomínáme, tak připravilo konečné vyhlášení vzniku Sdružení Q, k němuž došlo v květnu 1969; oficiálně to stvrdilo oznámení o ustanovení tvůrčí skupiny „Sdružení umělců Q“ odeslané na výbor pobočky Svazu čs. výtvarných umělců v Brně dne 23. června 1969. A „Kvěčko“ za předsednictví Bohdana Laciny hned na březen dalšího roku připravilo první výstavu sedmnácti výtvarníků v Olomouci (zahajoval ji Ludvík Kundera) a brzy nato, 24. května 1970, druhou výstavu SQ v Procházkově síni Domu umění města Brna, jehož ředitelem byl Adolf Kroupa. V té době mělo SQ už 54 členů, z nichž 27 výtvarníků a architektů se na výstavě prezentovalo a k nimž se na 21 podvečerech přidalo dalších více než 20 literátů, hudebníků a členů Divadla Husa na provázku. Tehdy už jeden člen – skladatel Jan Novák – byl v emigraci, takže na plakátu bylo vytištěno jen 53 jmen... A důvodů k emigraci velmi brzy přibýlo (ovšem další členové Q jim vesměs odolali), když se rychle prosadila „normalizace“. Před Vánocemi 1970 ministerstvo vnitra ustavilo nový normalizační Svaz československých výtvarných umělců a zároveň zrušilo ten původní včetně jeho podskupin, tedy i Sdružení Q. Takže k plánované třetí výstavě SQ v dubnu 1971 v Divadle E. F. Buriana v Praze už nedošlo. Jenže slibný rozjezd sdružení brněnských umělců to naštěstí nezastavilo. V letech 1972 až 1989 se někteří z nich dále scházeli hlavně v ateliéru Miroslava Šimordy, ale střídavě i u Rajlichů, Miloše Slezáka a Viléma Reichmanna, kde se k nim někdy přidávali i další hosté. A nucenou absenci výstav a vydávání vlastních knih si vynahrazovali (samozřejmě neoficiálním) vydáváním tzv. hyperbibliofilii, sborníků vždy patnácti výtvarníků a patnácti literátů; Ludvík Kundera jich shromáždil dvanáct.

V době dalšího „tání“ na přelomu let 1988 a 1989 se jádro bývalého Sdružení Q z popudu Bořivoje Srby rozhodlo neoficiálně obnovit činnost SQ počínaje květnem 1989, tedy k 20. výročí původního ustavení sdružení. Musel ale přijít 17. listopad, aby vše mohlo jít oficiální cestou. Hned 22. listopadu 1989 se Sdružení Q přihlásilo „k občanské iniciativě čs. vysokoškolského studentstva, čs. divadelních umělců a celé široké obce demokratických sil“. A 18. ledna 1990 na schůzi v klubovně Mahenovy činohry zakládající členové rozhodli o pokračování činnosti Sdružení Q a o rozšíření členské základny. Ještě v tomtéž roce mělo SQ celkem 103 členů a spolupracovníků a jednoho člena kolektivního (Divadlo Husa na provázku).

Dne 28. května 1990 na první valné hromadě byli zvoleni první tři Q-konzulové: Ludvík Kundera, Jan Rajlich st. a Bořivoj Srba. Stalo se tak z podnětu Bohumíra Marčáka, kterého Q v názvu přivedlo ke starému Římu a tamní praktice tří volených konzulů. Poté byly valné hromady svolávány dvakrát ročně a od roku 1994 jednou

za dva roky; ta praxe trvá dodnes. Během let odstoupivší a zemřelé konzuly nahradili Zdeněk Turba-Čecháček a stávající konzulové Ivo Medek, Zdena Höhmová a Miroslav Plešák.

K září letošního roku má SQ celkem 111 individuálních členů: většina je z Moravy, 9 je z Čech, 5 ze Slovenska, po dvou z Itálie a Německa, po jednom z Japonska, Francie/Číny a Srbska a sedm členů kolektivních: Divadlo Husa na provázku, HaDivadlo, Divadlo U stolu, Divadlo hudby a poezie Agadir, Ensemble Marijan, Isha Trio a Nakladatelství Větrné mlýny.

Po prvních dvou výstavách z roku 1970 Sdružení Q od své obnovy po dvaceti letech uspořádalo 55 členských výstav u nás i v zahraničí, vydává katalogy, Q-almanachy z tvorby členů (zásadní byl vydán ke 40. výročí v prosinci 2008) a od února 2002 čtyřikrát ročně KVĚ-buletýn, zprávy pro členy, hosty a příznivce Sdružení Q, což je velmi podrobná kronika veškeré činnosti členů SQ a její reflexe v médiích; zároveň je to neocenitelný přehled o kulturním dění v Brně a dosažitelném okolí. Nulté a první číslo KVĚ-buletýnu připravil v letech 1991 a 1992 Ludvík Kundera; o deset let později na něj navázal Jan Rajlich st. číslem 2 a od té doby KVĚ-buletýn vychází pravidelně jako čtvrtletník, v současnosti péčí manželů Aleny a Jana Rajlichových.

Letošní padesáté výročí iniciace Sdružení Q je důstojně připomenuto zářijovou výstavou *Půl století se Sdružením Q 1968–2018* v Křížové chodbě Nové radnice v Brně, vydáním tohoto 12. almanachu, který je zároveň katalogem výstavy, a poté v říjnu 2018 i modifikovanou podobou této výstavy v Moravské zemské knihovně.

V průběhu obou výstav se prostřednictvím doprovodných pořadů v Křížové chodbě a Moravské zemské knihovně představí ukázkami ze svého díla i členové dalších sekcí SQ: literární, divadelní a hudební.

Do další padesátky své činnosti vstupuje Sdružení Q se zásadou nepolevovat v dalším zúrodnování české a vůbec evropské krajiny, jež by jinak mohla podlehnout vichřicím a hněvům dnešní nevyzpytatelné doby.

Michal Žák

Na podkladu článků a podrobného přehledu zpracovaného zakládajícím členem Q Janem Rajlichem st. a jeho synem Janem Rajlichem ml.

O založení Sdružení Q

Nově zakládané umělecké sdružení, jehož název je, bude umělecké sdružení otevřené. To znamená, že bude přístupné všem, jejichž práce má konkrétní umělecké hodnoty a to bez ohledu na umělecký názor. Třebaže toto sdružení nechce mít přesně vymezený program, jeho zakládající členové se domnívají, že by mělo mít nejen určitý umělecký charakter, ale především velmi konkrétní umělecké cíle.

Brněnský kulturní život se odjakživa vyznačoval rozřístěností. Jednotliví umělci a později jejich svazy měly k sobě daleko; jednotná umělecká fronta se projevovala jen zcela výjimečně, v poslední době v t.zv. koordinacním výboru. Ukázalo se, že snaha vytvořit z Brna kulturní středisko, které by svým významem odpovídalo významu Brna, jako druhého největšího města republiky, je bez takových kontaktů nereálná. Nově zakládané sdružení chce plnit tuto funkci. Jeho osobitost nebude patrně větší ani menší, než byla osobitost bývalých spolků, jakými byly na př. Mánes nebo Umělecká beseda. Neměla by to však být pouze skupina sdružující výtvarné umělce, ale ve stejné míře i spisovatele, hudební skladatele, architektky a divadelníky.

V Brně existovaly čtyři výtvarnické tvůrčí skupiny a nadto zde pracovalo mnoho umělců, tvořících mimo skupiny. Positivní přínos skupin se zvláště výrazně projevil v době, kdy se v demokratisačním procesu formovala nová kulturně-politická linie. Po zvolení nového / nynějšího / středního výboru Svazu význam původních skupin slábl. Bylo zcela logické, když se za nové situace skupiny buď rozpály, nebo se začaly sdružovat ve větší celky. Také v Brně došlo ke sloučení výtvarnických skupin. Zdá se, že perspektivně se tyto větší celky přemění ve spolky. Nynější jednotná skupina, nazvaná Blok, nemůže v té podobě, v jaké existuje, plnit všechny funkce, jež se od budoucích spolků očekávají, již proto, že by byla monopolní organizací. Nové sdružení, které nechce být jen sdružením brněnským, nevzniká proto, aby vytvořilo "protiváhu" nynějšímu Bloku, ale má ještě jiné a závažnější cíle.

Dnešní situace literatury a spisovatelů v Brně je zcela odlišná. Nejsou tu žádné skupiny, pouze jedinci / ani skupina " kolem Hosta do domu " není spjata jednotnou estetikou, nýbrž spíše kulturně-politickým zacílením a přátelskými svazky/. Pod společnou střednou střediska Svazu spisovatelů vládne v celku všední jednotu: v tvorbě je každý " pro sebe ", navenek, kulturně-politicky, je vlastně téměř celé středisko jakousi " skupinou " / Důležitou roli tu má jistě i nízký počet členů. Mimo Svaz stojí jen několik začínajících literátů/. Z této odlišnosti plyne i jistá izolovanost části spisovatelů od kolegů z některých jiných uměleckých oborů, nepochopení pro skupinové zájmy a boje výtvarníků, malý zájem o zcela jinou problematiku divadelníků atd. Dá se tedy očekávat od spisovatelů nespíše vůči našemu skupinovému projektu. Ale lepší skepse, než pěstovat vzdušné zájmy.

Situace v architektuře jest opět specifická. V minulosti došlo k zásadní chybě spočívající v tom, že architekti se odtrhli od Svazu výtvarníků a toto odtržení pocítují dnes negativně. Také oni žijí v relativní izolaci od ostatních umělců

■ 1964–1967 malíř Bohdan Lacina spolu s dalšími výtvarníky (J. Rajlich, M. Slezák, A. Kroupa, L. Kundera, B. Matal, V. Reichmann-Jappy, M. Šimorda, V. Zyk-mund ad.) iniciuje vznik nového multio-borového sdružení umělců v Brně

■ 24. 10. 1968 se uskutečňuje v Domě umění v Brně první schůzka výtvarníků s cílem vytvořit „širokou a neuzavřenou skupinu výtvarných umělců, spisovatelů a hudebníků“ (svolávají ji B. Lacina, M. Šimorda a V. Zyk-mund; pozvánka viz Almanach Q č. 10, str. 122)

■ 5. 11. 1968 se v Klubu umělců DU schází ustanovující schůze sdružení – 10 zakládajícími členy-výtvarníky jsou Z. Dvořáček, M. Filip-povová, B. Lacina, J. Marek, B. Matal, J. Rajlich, V. Reich-mann, M. Šimorda, J. Škarohlíd a V. Zyk-mund. Dále k nim patří M. Slezák i další výtvarníci a umělci jiných oborů; významnou roli sehrává i aktivní Koordinační výbor uměleckých svazů v Brně (J. Ha-labala, M. Ištvan, B. Marčák, J. Marek, J. Skácel, M. Slezák, B. Srba, M. Šimor-da, J. Trefulka, V. Zyk-mund ad.). K „ná-boru“ členů vznikají postupně dvě verze proklamace k cílům nového sdružení (hlavním autorem je V. Zyk-mund)

■ Květen 1969 – Sdružení Q získává svůj název, „Q“ vymýšlí a prosazuje L. Kundera; je vydán leták/dvoulist s prohlášením Proč „Q“, které podepsali za výtvarníky B. Lacina, B. Matal a V. Zyk-mund, za architektky B. Fuchs a B. Roze-hnal, za spisovatele L. Kundera a M. Uhd-e, za hudebníky M. Ištvan a za divadelníky B. Srba; předsedou Sdružení Q se stává B. Lacina, tajemníkem J. Škor-pil (viz repro v Almanachu Q č. 10, str. 4–7)

■ 23. 6. 1969 je na výbor pobočky

Založení nového sdružení

Nově založené umělecké sdružení je sdružení otevřené. Nemá vyhraněný umělecký program, zato se však jeho zakládající členové domnívají, že jeho funkce a působnost je dostatečně přesně vymezená. Založení sdružení vyplynulo jednak ze skutečnosti, jaká vznikla v poslední době v Brně, jednak z celkového vývoje SČSVU i ze situace po 21. srpnu t. r.

1. / V Brně existovaly čtyři tvůrčí skupiny, které svého času sehrály svou více nebo méně významnou úlohu. Jejich pozitivní přínos se zvláště výrazně projevil v době, kdy v rámci demokratizačního procesu šlo o novou kulturní politiku. Po zvolení nového ústředního výboru na posledním sjezdu Svazu funkce skupin postupně slábly, pokud ovšem nešlo o skupiny s vyhraněným uměleckým programem – a těch byla a je mizivá menšina. Za této situace, která se v poslední době ještě více vykrystalizovala, dochází také v Brně ke sloučení skupin v tzv. Blok. Blok se stává v současné době monopolním sdružením uvnitř brněnské pobočky se všemi důsledky, které taková monopolizace přináší. Neprojevily-li se dosud negativní důsledky monopolizace, je to především proto, že Blok existuje příliš krátkou dobu.

2. / Dosavadní vývoj ukazuje, že Svaz jako takový bude trvat i nadále. V rámci Svazu vzniknou bezpochyby v budoucnu umělecké spolky, které budou programově volné, přesto však nepochybně budou mít dříve nebo později určité specifické rysy. Jejich osobitost však jistě nebude větší ani menší, než byla osobitost např. Mánesa vůči Umělecké besedě a jiným známým spolkům. Nepůjde o to, aby těchto spolků bylo v budoucnu hodně, ale o to, aby v mimopražských pobočkách – budou-li k tomu vhodné podmínky a ty v Brně jsou – existovaly vedle sebe nejméně dva spolky, které by byly mnohem pohyblivější jak organizačně, tak umělecky, než je těžkopádná svazová organizace. Zřízení druhého sdružení (vedle Bloku) v Brně odpovídá tedy nejen zvláštním brněnským podmínkám, ale také podmínkám, které se utvořily celostátně ve Svazu.

3. / Situace, která vznikla v posledních dvou měsících, vyžaduje na jedné straně zvýšenou aktivitu umělců, na druhé dalekosáhlé rozšíření zájmů výtvarníků. Obojí se týká jak celostátních podmínek, tak podmínek kulturního života v Brně – a zde možná ještě daleko víc. Jakákoli monopolní organizace dříve nebo později zákonitě ztratí síly a umělecky stagnuje. Zdá se nám, že se to projevilo už nyní právě v Bloku. Vznik druhého sdružení zaktivizuje i Blok. Za druhé je třeba konstatovat, že brněnský kulturní život už delší dobu trpí nadměrnou roztržičností, která rozhodně není k prospěchu kulturního dění v Brně. Domníváme se proto, že by bylo dobré, kdyby toto nově vznikající sdružení zahrnovalo v sobě nejen výtvarné umělce v užším významu toho slova, ale také architektky, fotografy, výtvarníky zabývajícími se užítým uměním a rovněž spisovatele, hudebníky, divadelníky. Rozšíření výtvarné oblasti na široký okruh kulturního dění pokládáme za významný úkol, (*) jehož aktivita je dostatečně známa. Zatímco však tento koordinační výbor se zabýval především otázkami organizace kulturního života, naše sdružení má za cíl provádět tuto kulturní politiku v praxi. Dále se domníváme, že bude vhodné, rozšíříme-li působnost tohoto sdružení mimo okruh Brna a pokusíme-li se získat pro naši myšlenku i umělce nejen z kulturních středisek jihomoravského kraje, ale také ze severomoravského kraje. Jsme přesvědčeni, že tímto úsilím bude možno v budoucnu ukázat specifiku tohoto velkého kulturního celku. Jsme rovněž přesvědčeni, že bude v současné době vhodné, rozšíříme-li působnost našeho sdružení i na Slovensko. Rovněž se domníváme, že oprávněnost naší existence by měla být zdůrazněna i navázáním přímých kontaktů se zahraničím a touto cestou se pokusit narušit monopolní postavení pražských výtvarníků, kteří dosud takřka jediní tyto styky navazovali.

Nakonec je třeba ještě říci, že zakládající členové našeho sdružení mají v této chvíli za úkol přesvědčit o potřebě podobné organizace jiné výtvarníky, zejména nečleny bývalých skupin, některé spisovatele, architektky, hudebníky atd., kteří pociťují podobnou potřebu a o jejichž spolupráci má „přípravný výbor“ zájem.

Zdeněk Dvořáček, Marie Filippová, Bohdan Lacina, Jiří Marek, Bohumír Matal, Jan Rajlich, Vilém Reichmann, Miroslav Šimorda, Jaroslav Škarohlíd, Václav Zykmond

Ustavující schůzka „Sdružení“ se koná v úterý 5. 11. 1968 v 18,30 hod. v Klubu umělců

* *Poznámka: na tomto místě byl citován odstavec z textu o činnosti koordinačního výboru tvůrčích svazů, který se nedochoval*

Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

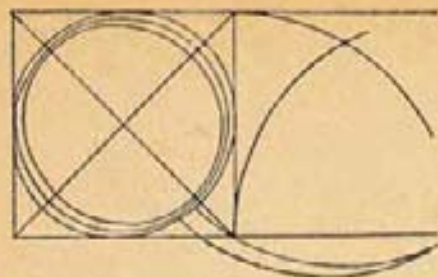
Na této stránce je prepis svolání k založení nového sdružení z listopadu 1968, na str. 8 je pak první strana po ustavující schůzi upraveného svolání, které bylo určeno k získávání členů Sdružení, hlavním autorem textů byl **Václav Zykmond**

Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

Obálka Almanachu Q č. 1, jenž byl zároveň katalogem velké výstavy Sdružení Q v Domě umění města Brna v květnu 1970, grafikem byl **Jan Rajlich st.**

- SČVU (Svaz čs. výtvarných umělců) v Brně odesláno oznámení o ustanovení tvůrčí skupiny „Sdružení umělců Q“, a tak je Sdružení Q na světě i formálně
- 6. 3. 1970 L. Kundera zahajuje první výstavu Q – v Olomouci, vystavovalo 17 výtvarníků (viz repro katalogu v Almanachu Q č. 10, str. 126–127)
 - 24. 5. 1970 A. Kroupa „beze slov“ zahajuje v Procházkové síni druhou výstavu Q – v Domě umění města Brna (vystavovalo 27 výtvarníků a architektů a na 21 podvečerech Q vystoupilo přes 20 literátů a hudebníků a Husa na provázku); vychází Almanach Q/1, který je současně i katalogem výstavy (repro plakátů a pozvánky viz Almanach Q č. 10, str. 4, 129 a 133); Sdružení Q má 54 členů
 - 21. 12. 1970 (den schválení nového normalizačního SČVU Ministerstvem vnitřní České socialistické republiky) zaniká z úřední moci podle rozhodnutí federálního ministerstva vnitřní ze dne 28. 1. 1971 (zpětně!) původní SČSVU a tím i všechny jeho skupiny, tedy i Sdružení Q
 - 2. 4. 1971 se již neuskutečnilo plánované zahájení výstavy Q ve foyer Divadla E. F. Buriana v Praze...
 - 1972—1989 se týdně schází „jádro“ Sdružení Q v ateliéru M. Šimordy (v prvních cca 5 letech střídavě i u J. Rajlicha a několikrát i u M. Slezáka a V. Reichmanna); vedle 4 jmenovaných ještě B. Doubrava, Jiří Liška, J. Skácel a B. Srba (zpočátku i V. Drápal a V. Zyk-mund, občas L. Kundera, J. P. Kříž, B. Marčák a M. Zezula a v 80. letech i M. Ištvan, A. Piňos, H. Trýbová a jako hosté např. Antonín Jelínek, Jiří Opelík, J. Ruszelák ad.)
 - 1973—1974 L. Kundera shromáždí 12 souborů tzv. hyperbibliofilii, kde se soustřeďují v jednotném formátu originál-

SDRUŽENÍ Q BRNO

členové, spolupracovníci:

František Bělohlávek, akad. malíř / Josef Berg, hudební skladatel / Antonín Čalkovský, akad. malíř / Ceněk Dobiáš, akad. malíř / Zdeněk Dvořáček, akad. malíř / Rudolf Fila, akad. malíř / Marie Filippovová, akad. malířka / národní umělec prof. ing. arch. Bohuslav Fuchs, DrSc. / dr. Vítězslav Gardavský, spisovatel / Alois Hajda, režisér / ing. arch. Jindra Halabala / Miloš Hynšt, režisér / Miloslav Ištván, hudební skladatel / Jozef Jankovič, akad. sochař / ing. arch. Aleš Jenček / Zdeněk Kaloč, režisér / Josef Karlík, herec / Josef Krejčířík, akad. malíř / dr. Zdeněk Kriebel, spisovatel / Adolf Kroupa, spisovatel / Karel Kryl, akad. malíř / Ludvík Kundera, spisovatel / zasloužilý umělec prof. Bohdan Lacina, akad. malíř / Jiří Marek, akad. sochař / Bohumír Matal, akad. malíř / zasloužilý umělec Oldřich Mikulášek, spisovatel / František Navrátil, akad. sochař / Ladislav Novák, akad. malíř a spisovatel / akad. arch. Vladimír Palla / Antonín Přidal, spisovatel / Zdeněk Pololánik, hudební skladatel / Jan Rajlich, akad. malíř / zasloužilý umělec ing. Vilém Reichmann, fotograf-výtvarník / prof. ing. arch. Bedřich Rozehnal, DrSc. / ing. arch. Viktor Rudiš / ing. arch. Ivan Ruller / ing. arch. Zdeněk Řihák / Jan Skácel, spisovatel / Věra Sládková, spisovatelka / doc. Miloš Slezák, akad. malíř / dr. Bořivoj Srba, dramaturg / Josef Suchý, spisovatel / Miroslav Šimorda, akad. malíř / Antonín Širůček, akad. sochař / Jaroslav Škarohlíd, akad. malíř / Pavel Svanda, spisovatel / Helena Trýbová, herečka / Milan Uhde, spisovatel / Vladislav Vaculka, akad. malíř / Ida Vaculková, akad. sochařka / Zdena Zóbranská, spisovatelka / docent dr. Václav Zykmond, CSc., výtvarný teoretik / Alois Piňos, hudební skladatel / Karel Tachovský, spisovatel

tajemník: Jiří Škorpil

tvůrčí skupina SČVU Brno
SDRUŽENÍ Q BRNO

výstava

Dům umění města Brna
24. 5.—28. 6. 1970

výstavní komise:

Marie Filippovová / Ludvík Kundera / Bohdan Lacina / Bohumír Matal / Jan Rajlich / Vilém Reichmann / Bedřich Rozehnal / Václav Zykmond

Proč Q?

Protože

je to písmeno významově, tvarově
i skupinově nepříliš opotřebované.

Protože

jím začínají částice qua, quam, qui,
quae, quod, quis, quid, quo.

Protože

se Sdružení Q definitivně ustavilo
v Qčtenu 1969

ní příspěvky vždy cca 15 výtvarníků a 15 literátů – valnou část tvoří členové Sdružení Q

■ 1988—1989 se „jádro“ Sdružení Q rozhodne z popudu B. Srby činnost Sdružení Q neoficiálně obnovit

■ 22. 11. 1989 vydáno prohlášení Sdružení Q hlásící se „k občanské iniciativě čs. vysokoškolského studentstva, čs. divadelních umělců a celé široké obce demokratických sil“; podepsán je za výtvarníky M. Šimorda, za architektky I. Ruller, za spisovatele L. Kundera, za hudebníky M. Ištvan a za divadelníky B. Srba (repro viz Almanach Q č. 10, str. 139)

■ 18. 1. 1990 se v klubovně Mahenovy činohry scházejí zakládající členové Sdružení Q a rozhodují o pokračování činnosti a rozšíření členské základny. Podepsáni jsou za výtvarníky J. Rajlich, za architektky I. Ruller, za spisovatele L. Kundera, za hudebníky M. Ištvan a za divadelníky B. Srba; v roce 1990 bylo do obnoveného Sdružení Q přijato celkem 103 členů a spolupracovníků a 1 člen kolektivní

■ 28. 5. 1990 se v Klubu Divadla bratří Mrštíků uskutečňuje první valná hromada – Q-konzuly byli zvoleni L. Kundera, J. Rajlich a B. Srba

■ 1990 první výstavy Sdružení Q se po obnovení konají v Prostějově, Blansku a Senici

■ 10. 9. 1991 se v Domě umění m. Brna koná členská výstava Sdružení Q, jako připomínku vernisáže před 21 lety zahajují ji opět „beze slov“ konzulové L. Kundera, J. Rajlich a B. Srba, je pořádáno 16 podvečerů, vychází Almanach Q č. 4, který je zároveň katalogem výstavy

■ 24. 11. 1994 se v kongresovém sále Domu pánů z Fanalu koná VI. valná hromada, kde jsou Q-konzuly potvrze-

Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

Na 2. straně Almanachu Q č. 1 (a většině 10 následujících) byla opakována tato „obhajoba“ názvu Q od **Ludvíka Kundery**; Soupis původních členů Sdružení Q, tak jak byl vytištěn v Almanachu č. 1, reprodukuje na str.11

ČLENSKÁ VÝSTAVA SDRUŽENÍ Q – 1991

podvečery a večery
v Domě umění v Brně
10. září – 13. října 1991

V Ý S T A V A

PODVEČERY A VEČERY
SDRUŽENÍ Q BRNO

v Domě umění v Brně
10. září – 13. října 1991

PROGRAM VÝSTAVY SDRUŽENÍ Q

ÚTERÝ 10.9. 17,00
Vernisáž výstavy Sdružení Q

STŘEDA 11.9. 17,00
Čtení z nečteného. Podvečer Jana Skácela. Úvodní slovo Z. Záborská. Nepublikované verše z básnickovy porůstalosti recitují L. Lakomý, L. Franc a V. Krátký, členové Mahenovy činohry. Písňe M. Stědroně na Skácelovy texty v provedení členů Divadla Husa na provázku z gramofonové nahrávky.

ČTVRTEK 12.9. 17,00
~~Abraham to zase napokouká!~~ Podvečer poé-
tických a životních úvah Jana Masaryka,
z knihy ~~Božstvo a Jonek~~ Masarykovej výpsel,
nastudoval a uvádí M. Částeck.

PONDĚLÍ 16.9. 19,30
~~Labyrint světa a lusthauz srdce.~~ Hra Lud-
víka Kundery na motivy stejnojmenného filo-
zofického traktátu J. A. Komenského.
Představení Divadla Husa na provázku. Režie
P. Scherhauser. Dramaturgie: P. Oslřílý.
Hudba: M. Stědron. Účinkují herci Divadla
Husa na provázku, kolektivního člena Sdru-
žení Q.

STŘEDA 18.9. 17,00
~~Město s prsty XY + Ferrótronica.~~ Podvečer
z proz Ludvíka Kundery o Brně a počítačové
hudba Daniela Fořrů. Režie: Z. Turba.
Účinkují: E. Daňková, D. Ferró.

PÁTEK 20.9. 17,00
~~Průkaz totožnosti.~~ Podvečer četby z díla
filozofa Josefa Safaríka. Výběr a montáž
textů: A. Přidal. Režie: F. Derfler.
Hudba: J. Bulis. Účinkují: F. Derfler,
J. Vlasák a J. Bulis.

PONDĚLÍ 23.9. 19,30
~~Katinka z Heilbronnu.~~ Představení Divadla
Husa na provázku. Režie: E. Tálková. Dra-
maturgie: B. Srba. Hudba: M. Stědron.
Účinkují herci Divadla Husa na provázku,
kolektivního člena Sdružení Q.

STŘEDA 25.9. 17,00
~~Dějiny hudebního experimentu v Praze a na
Moravě.~~ Muzikantský happening Josefa Berga
a Aloise Piňose. Účinkují: A. Piňos
a M. Stědron.

Úterý	10.9.	17,00	Vernisáž výstavy Sdružení Q
Středa	11.9.	17,00	Čtení z nečteného. Podvečer Jana Skácela. Úvodní slovo Z. Záborská. Nepublikované verše z básnickovy porůstalosti recitují L. Lakomý, L. Franc a V. Krátký, členové Mahenovy činohry. Písňe M. Stědroně na Skácelovy texty v provedení členů Divadla Husa na provázku z gramofonové nahrávky.
Čtvrtek	12.9.	17,00	Abraham to zase napokouká! Podvečer poé- ZMĚNA! tických a životních úvah Jana Masaryka, z knihy Božstvo a Jonek Masarykovej výpsel, nastudoval a uvádí M. Částeck.
Pondělí	16.9.	19,30	Labyrint světa a lusthauz srdce. Hra Lud- ODPADÁ víka Kundery na motivy stejnojmenného filo- zofického traktátu J. A. Komenského. Představení Divadla Husa na provázku. Režie P. Scherhauser. Dramaturgie: P. Oslřílý. Hudba: M. Stědron. Účinkují herci Divadla Husa na provázku, kolektivního člena Sdru- žení Q.
Středa	18.9.	17,00	Město s prsty XY + Ferrótronica. Podvečer z proz Ludvíka Kundery o Brně a počítačové hudba Daniela Fořrů. Režie: Z. Turba. Účinkují: E. Daňková, D. Ferró.
Pátek	20.9.	17,00	Průkaz totožnosti. Podvečer četby z díla filozofa Josefa Safaríka. Výběr a montáž textů: A. Přidal. Režie: F. Derfler. Hudba: J. Bulis. Účinkují: F. Derfler, J. Vlasák a J. Bulis.
Pondělí	23.9.	19,30	Katinka z Heilbronnu. Představení Divadla Husa na provázku. Režie: E. Tálková. Dra- maturgie: B. Srba. Hudba: M. Stědron. Účinkují herci Divadla Husa na provázku, kolektivního člena Sdružení Q.
Středa	25.9.	17,00	Dějiny hudebního experimentu v Praze a na Moravě. Muzikantský happening Josefa Berga a Aloise Piňose. Účinkují: A. Piňos a M. Stědron.

Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

Na výstavu a podvečery Sdružení Q v Domě umění města Brna 1970 navázal po 21 letech tamtéž Salon a podvečery Q. O jejich bohatosti svědčí první strana textu programu se zaznamenanými změnami i programový plakát

Twoje Vds - Tě

na

Valnou hromadu

Sdružení Q

Vše se koná v pátek 21. února 1992 v 19,30 hod.

v Klubu Tranzit (6 - budova v tranzitu?)

na Vranovské ul. 8.11 v Brně

(příjezd tramvají č. 15, 12, 3, 7, 5,

autobusem č. 36, 58, 45, 86)

Program: - přednáška Vladimíra Procházky

- správa o konsulátě o roce 1991 a o všelichem

- správa o Q-hospodaření

- volba rady 2 a revizní komise

- PŘOHLAŠENÍ - začátek v 18, 30 hod., předpokládá se

24 hod. = beseda Q-členů a jejich pozvaných hostů při hudbě a event. tanci.

Pozvěť své blízké. Jídlo a pití

na objednávku.

Pozvánka, ahyte nám ~~XXXXXXXX~~ - hodíte-li být, bedliví, spolehliví

~~XXXX~~ - vzorní - podali laskavě (6 : laskavě)

správu, ~~XXXX~~ Vy a X Vaši hosté prodloužené besedy mlušte.

A to se adresy: Miroslav Vátek, Neumannova, 54, 602 00 Brno

Za radu Q:

konsulové

Ludvík Kundera ^{rs.} Jan Rajlich, Bořivoj ^{srba}

Výpis ze stanov: Valná hromada je sborně usnášení, ~~XXXX~~ dostavě-li se třetina členů sdružení. Valná hromada rozhoduje nadpoloviční většinou hlasů přítomných ~~XXXX~~ členů. Nemí-li valná hromada při zahájení sborně usnášení, avolá se ~~XXXX~~ valná hromada na nový termín.

Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

Takto **Ludvík Kundera** vytvářel koncepty pozvánek na různé společné akce a valné hromady Sdružení Q; zde jde o valnou hromadu v únoru 1992

ni L. Kundera a J. Rajlich a po abdikaci B. Srby je třetím konzulem zvolen na následujícím jednání Rady Q I. Medek

■ 1994–2005 se uskutečnilo několik výstav Q v zahraničí – Vídeň, Heidelberg, Sharjah, Lisabon, Porto

■ 4. 9. 1996 dokumentární film o Sdružení Q P. Scherhaufera vysílá ČT2

■ 15. 4. 2004 v komorním sále Hudební fakulty JAMU v Brně na X. valné hromadě jsou Q-konzuly znovuzvoleni I. Medek a L. Kundera a nově Z. Turba-Čecháček (po odstoupení J. Rajlicha)

■ 31. 12. 2008 vychází ke 40. výročí založení Sdružení Q Almanach Q č. 10; Sdružení Q čítá 117 členů a spolupracovníků a 3 členy kolektivní

■ září 2010 namísto zemřelého L. Kundery se konzulkou stává Z. Höhmová

■ srpen 2011 namísto zemřelého Zdeňka Čecháčka se konzulem stává M. Plešák

■ 6. 9. 2018 vychází k 50. výročí založení Sdružení Q Almanach Q/12 – QUINQUAGINTA a v Křížové chodbě Nové radnice v Brně k jubileu otevřena 56.

členská výstava Sdružení Q; Sdružení Q má ve 4 sekcích (divadelní, hudební, literární, výtvarná) celkem 113 členů a spolupracovníků a 7 členů kolektivních

Tvorba Sdružení Q

Antonín Bajaja (vlevo), **František Listopad** a sv. Jan Nepomucký na Hostýně, 2005, foto **Josef Ruszelák**

Po výstupu na Hostýn

Františku L.

přiletěl jsi k večeru do Prahy
a hned zase odjel do Brna
procházel ses v České ulici
sešel si se s Ivanem
díval ses s Ludvíkem z okna
v Kunštátě
pak říkal tu proslulou větu:
dobré víno pije se ve stoje
druhý den jsi spěchal na Hostýn
chodili jsme po křížových cestách
vidím, jak jsi vystoupil z dveří baziliky
a zmizel proti slunci

Eduard Schreiber Radonitzer

v originále česky

Rozhovor (náčrt jednoaktovky)

Osoby: **František Listopad** (básník, divadelník, člen Kvěčka atd.), **Antonín Bajaja** (strůjce rozhovoru, člen Kvěčka atd.), **Vladimír Fekar** (dramaturg Městského divadla Zlín – MDZ), **servírka** – (?)

Na parkovišti restaurace Koliba u Vsetína zastaví auto. Vystoupí Antonín Bajaja – **B**, Vladimír Fekar – **F** a František Listopad – **L**, který v MDZ režiruje hru Válka mezi rozmarýnem a majoránkou. Jedou do Valašského Národního divadla v Karolině na představení dramatu Doma od Martina Františáka, cestou dostali hlad. Před restaurací je zahrádka s obsluhou, zasednou ke stolu. Nedaleko šumí Bečva, rekreanti hrají tenis. Údeřy míčků zjemňuje čířkání vlaštovek, z okolních strání občas zabečí ovce. Přichází servírka – **S**, rozdá jídelní lístky a zeptá se, co chtějí k pití. (*Bajaja pivo, Fekar nealko pivo, Listopad nic, přinesl si vlastní láhev vody*)

L (*vzhledně od lístku k servírce, labužnický ji ochutnává, pak zašeptá*): Mám vybráno. (*servírku domnělá lichočka rozzáří, ale on ji zklame*): Dám si halušky se zelím a klobásou. (*servírka potemní, Bajaja s Fekarem si též objednájí halušky, servírka odejde, Bajaja vyndá z tašky notes a diktafon. Prohodí, že rozhovor nebude dlouhý, Listopad přikývne*)

B (*zapne diktafon*): Milan Kundera pro jeden časopis řekl, že sní o světě, kde by spisovatelé používali pseudonym. Má to prý tři výhody: radikální omezení grafomanie, pokles agresivity v literárním prostředí, nemožnost biografické interpretace literárních děl. Proč jste se vy rozhodl pro pseudonym?

L: Tvůrce se musí odosobnit, protože autobiografie komplikuje fikci, kterou vytváří. Jenže já nemám pseudonym, jen jsem si přidal k rodinnému jménu Františka, protože spojení Jiří a Listopad je moc navoněné. František je skromnější, vyvažuje Listopada. Ale v Portugalsku jsem Jiří, tedy Žorž. Tam zní Žorž Listopad správně. Takže v každé zemi jsem něco jiného. Jako Tristan, jeden z mých ideálů. Byl dobrodruh a všude ho měli rádi pod jiným jménem.

S (*staví před hosty piva a vyzývavě hledí na Listopadovu láhev*): Jídlo bude hned. (*odchází, ještě se ohlíží, Listopad tu láhev něžně pohladí*)

B (*pokračuje v rozhovoru*): Co vám při psaní působí radost a co muka?

L: Tvůrčí muka nemám, pracuji s vášní. Někdy mám strach z bílého papíru. Stále víc si hlídám, co píšu a říkám. Nejde o opatrnost, ale o odvahu být naprosto přesný a přetrvávající. Možná je to touha po věčnosti.

B: Navíc je rozdíl mezi psaním poezie a prózy. (*Listopad mlčí, hledí k obloze, čas běží...*)

S: Musím vás přerušit. (*rozdá halušky*) Dobrou chuť. (*odchází, tiše si zpívá*)

F: Pěkně krouť zadečkem.

B (*vypne diktafon*): Koketuje.

F: S kým asi? (*oba se hladově pouštějí do halušek, Listopad jí noblesně a jako by zpíval s odcházející servírkou*)

L (*mezí jídlem*): Teď bych si dal i pivo.

B: Mám je objednat?

L: Ale stačí malé.

B (*mávně na servírku obsluhující u vzdálených stolů; později přidá hlasitou výzvu, ona cosi našťvaně zahuláká, on ukáže na Listopada a též zahuláká*): Jedno malé pro pana profesora!

S (*po minutách vlaštovčího čířkání a vážnoucí konverzace postaví s přemrštěnou okázalostí před Listopada pivo*): Prosím! (*posbívá talíře a mizí v Kolibě*)

L (*napije se a prohodí*): Je rozdrážděná, má říz.

B: Vidím.

F: Naštvals ji tím hulákáním.

B: Je drzá. Půjdu s ní promluvit.

L: Nechoďte. Je v tom něco existenciálního. A zapomněl jsem vaši poslední otázku.

B (*přemýšlí, zapíná diktafon*): Je rozdíl mezi psaním poezie...

L: ... a prózy. Jistě. Odlišné světy. Poezie, to je moje útlá radost v soukromé a silné chvíli. Proto mám přestávky v psaní. Moje dcerka mi dala na cestu notýsek, abych zapsal, co vidím. Zneužívám ho k poezii.

B: Vzpomněl byste si na něco?

L: Těžko.

F (*rozpačité*): Ale já ano. Pár veršů jsem zahlédl: Pracuji s vlaštovkami / Otevřený zobáček v údivu / A dotek křídel.

L (*po krátké odmlce*): Kdežto próza je pro mne velký dobrodružství, protože mám daný jen některý věci. Jsem tulák, co následuje psa, který je věrný a důvěryhodný a všude doma.

B: Co je domov?

L: Vše, co je doma. Vůně, rodina, kameny, které sbíráte a víte, kde jste je našel... nesouvisí to s rodištěm. Já jsem kluk z Letný, který se dostal do světa.

F (*mrkne na hodinky*): Musíme jet, Františákovy Doma začíná v pět. (*k servírce*) Platit!

B (*vypne diktafon*): Konec. Kde nejsou odpovědi, tam se daří fantazii.

L: No jo. Lidé by se měli naučit žít s otázkami bez odpovědi. Byli by vstřícnější.

S (*přináší účet, inkasuje, hosté se loučí a odcházejí. Dívá se za nimi, jsou u auta. Rozběhne se k nim. Postaví se před Listopada, má pootevřená ústa a přivřeně oči. Hlas smyslný. Prudec dýchá*): Omlouvám se.

L: Ale to ne... Isoldo. (*milostně pozoruje údiv v jejím obličejí*)

S (*nevěřicně*): Tristan...?

L (*vzhledně k nebi, plynou tam oblaka, natáhne k nim ruku, trhá růži, dává ji Isoldě*): Na shledanou v Lisabonu. (*posadí se s ostatními do auta*)

S: Jen ještě... ještě chvíli, je toho tolik... tolik... (*přivoní k růži*)

F: Nejde to, máme zpoždění. (*nastartuje, odjedou*)

S (*po odjezdu auta – sama*): Kdo vymyslí lepší konec, tomu se odvdčím. (*slyšíme tenisové míčky, vlaštovky a ovce*)

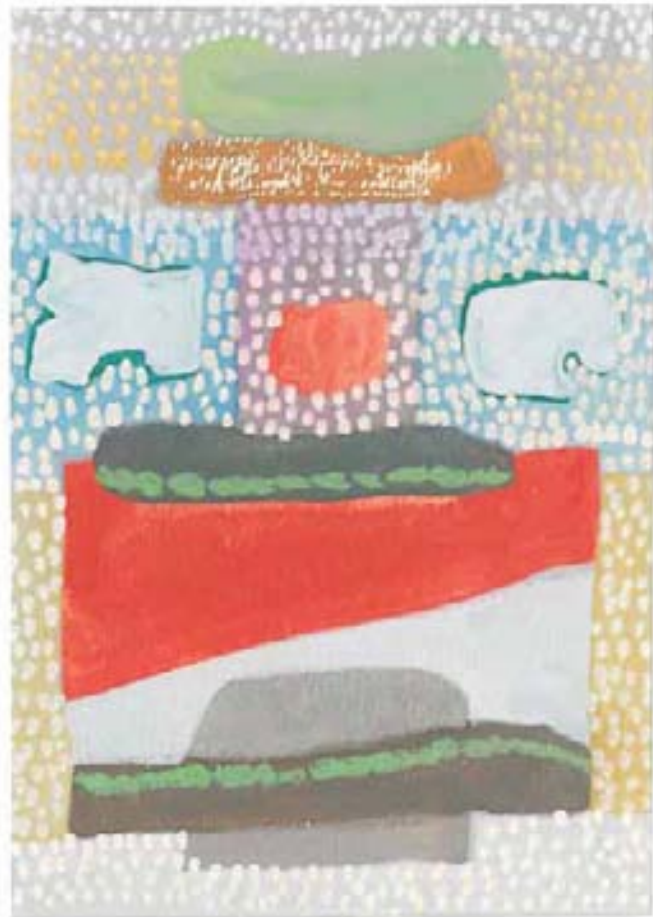
Opona

Antonín Bajaja (červen 2005, zkrácená verze 2018)

Petr Baran Z Hukvald | 2017 | černobílá fotografie, 40×60
(nahore), Z Krakova | 2017 | černobílá fotografie, 40×60 (dole)

Alex Beran Kompozice B – 1 část | 2018 | kresba fixem, 148×105 (vlevo)
a Březnová chumelenice | 1993 | kvaš, 14,8×10,5

Fotografická odpoledne Alexe Berana

Počátky umělecké tvorby libereckého malíře a grafika Alexe Berana (*22. července 1923), jednoho z nejstarších členů Sdružení Q, můžeme nalézt ve Zlíně, kde během druhé světové války navštěvoval poslední ze vzdělávacích institucí firmy Baťa – Školu umění (1939–1949). Cílem tohoto učiliště, spojujícího umění s řemeslem a průmyslovou výrobou, byla výchova nových kvalifikovaných výtvarníků, kteří měli svou prací přispět ke kultivaci baťovské reklamy, k novému vzhledu výrobků i jejich balení a celkově se tak podílet na zvýšení atraktivity a prodejnosti produktů firmy Baťa. Ve škole tehdy vyučoval například funkcionalistický architekt Bohuslav Fuchs, avantgardní sochař Vincenc Makovský, návrhář a výrobce nábytku architekt Jan Vaněk, grafik brněnských Lidových novin Eduard Milén či malíř, grafik a scénograf Jan Sládek. Mezi Beranovými spolužáky se pak objevili budoucí umělci a designéři Jan Rajlich, Miroslav Šimorda nebo Zdeněk Kovář.

Vzhledem k restrikcím válečného období byli žáci Školy umění, kteří měli zájem o moderní umění a avantgardu, často odkázáni na samostudium časopisů, katalogů a monografií o osobnostech dějin umění, jakými byli Gogh, Gauguin, Munch, Picasso nebo v případě Alexe Berana fotograf Eugène Atget a Jindřich Štyrský. Jak Atgetovy dokumentární, sociálně laděné snímky, zachycující pařížská zákoutí, jejich obyvatele a místa, která postupně mizela s nástupem moderní éry, tak i Štyrského surrealisticky komponované fotografie z cyklu Pařížské odpoledne zanechaly v Beranovi silný dojem, který vyjádřil v cyklu Zlínské odpoledne (1943). V něm se kromě opuštěných míst nasáklých patinou stáří dominantně objevují také sugestivní scény z bývalého zlínského hřbitova nebo cirkusového prostředí. Některé z motivů, které zachytil na svůj fotoaparát Kodak, poté Beran použil ve svých kresbách a malbách.

S koncem války se Alex Beran vrátil zpět do rodného Liberce. Vytvořil zde podobný existenciálně laděný obraz města, jehož německý název Reichenberg po válce zmizel, stejně jako celá řada jeho původních obyvatel. Oba tyto fotografické cykly, které jsou výjimečné nejen v kontextu tvorby žáků Školy umění, byly ještě donedávna veřejnosti neznámé. Díky panu Beranovi, který se od roku 2014 se mnou již několikrát podělil o své vzpomínky na Školu umění, jsem měl možnost poznat a poté i reprodukovat tuto ojedinelou niternou výpověď tehdy sotva dvacetiletého začínajícího umělce. Chtěl bych mu tímto poděkovat a popřát vše nejlepší k životnímu jubileu.

Vít Jakubiček

Fotografie a fotogramy **Alexe Berana** z 40. let 20. stol. na výstavě Zlínské odpoledne v Galerii Václava Chada ve Zlíně, 5. 2.–5. 4. 2015

Slova před oltářem zavazují

Známe ho z divadelních i několika filmových rolí, ale také jako tehdejšího režiséra v bílém hábitu. Byl členem několika činohrních souborů, přesto nezapomíná odložit sám. MIROSLAV ČÁSTEK si letos připomíná padesát let od vzniku svého Divadla jednoho herce.

Miroslav Částek si letos připomíná padesát let od vzniku svého Divadla jednoho herce. Foto: Miroslav Částek

Jak jste došel ke své přírodní umělecké formě?

Můj životní příběh jsem si vždy velmi rád přečetl, a jako dítě jsem četl knihy o životě a díle Karla Máchy. Na začátku 60. let jsem se dostal do Prahy, kde jsem se sešel s několika umělci, kteří se zabývali divadlem. Byl to čas, kdy se začínalo hledat nové formy divadla. Já jsem se rozhodl, že budu pracovat s textem a s divadlem jako s uměleckou formou. A když mi někdo řekl, že bych měl dělat divadlo, tak jsem se rozhodl, že budu dělat divadlo. A když mi někdo řekl, že bych měl dělat divadlo, tak jsem se rozhodl, že budu dělat divadlo.

Co považujete za své hlavní dílo?

Uvažuju o různých možnostech, ale zatím jsem se rozhodl, že budu dělat divadlo.

Miroslav Částek si letos připomíná padesát let od vzniku svého Divadla jednoho herce.

Jak jste vlastně na tuto zvláštní uměleckou formu přišel?

Název Divadlo jednoho herce není mým nápadem, o něco dříve jej vymyslel brněnský herec a režisér Rudolf Walter. Než v roce 1971 zemřel, několik let důchodu si plnil volný čas tím, že z křesla přednášel zpaště slavné monologu nebo části významných dramát. U názvu jsem zůstal, ale Waltrovým pokračovatelem se být necítím, i když to někteří pamětníci uvádějí. Moje forma byla totiž od počátku hodně odlišná. Například jsem používal kostým a běžné divadelní rekvizity stejně jako hudební doprovod ke zdůraznění dramatickosti děje. A nikdy mi nešlo o prostou recitaci, nýbrž to byla vždy originální, dramaturgicky pečlivě připravená představení.

Proč jste se po roce 1989 ponořil výhradně do poezie a prózy v duchovní rovině?

K tomu mě přivedl tišnovský děkan a vzác-

ný přítel všech umělců Josef Šindar, když mě vybil k nastudování Popelky nazaretské od Václava Renče. Premiéra se konala 5. září 1991 v brněnském kostele sv. Michala. Na úspěchu se výrazně podílela i hudba Zdeňka Pololánika, s nímž jsem rád spolupracoval i později. Výsledek mi ukázal směr duchovní umělecké cesty, ze které už nesejdu. Pokládám za štěstí, že mezi prvními diváky Popelky nazaretské byl na pražském Břevnově arcipopat Anastáz Opasek. Pan převor Siostrzonek mě pak do tamního Tereziánského sálu před vnímavé farní publikum zval opakovaně. Po Popelce následoval nedokončený Exupéryho román Citadela a další pořady připravené pro kostely, farní sály, kláštery a třeba i pro hospice.

Existuje nějaký rozdíl mezi prostředím divadla a kostela?

Herec v divadle jistě chce být také přesvědčivý a touží po dobrém výsledku své práce. Je to většinou ale jen hra na pravdu, první a často hlavní odměnou jsou

záře reflektorů, potlesk a sláva. V kostele jde o úkol náročnější, protože slova před obětním stolem nemohou být nikdy prázdná a člověka velmi zavazují. Recitace v kostele, to je služba předávání užasných hodnot, které herec sám dostal jako dar.

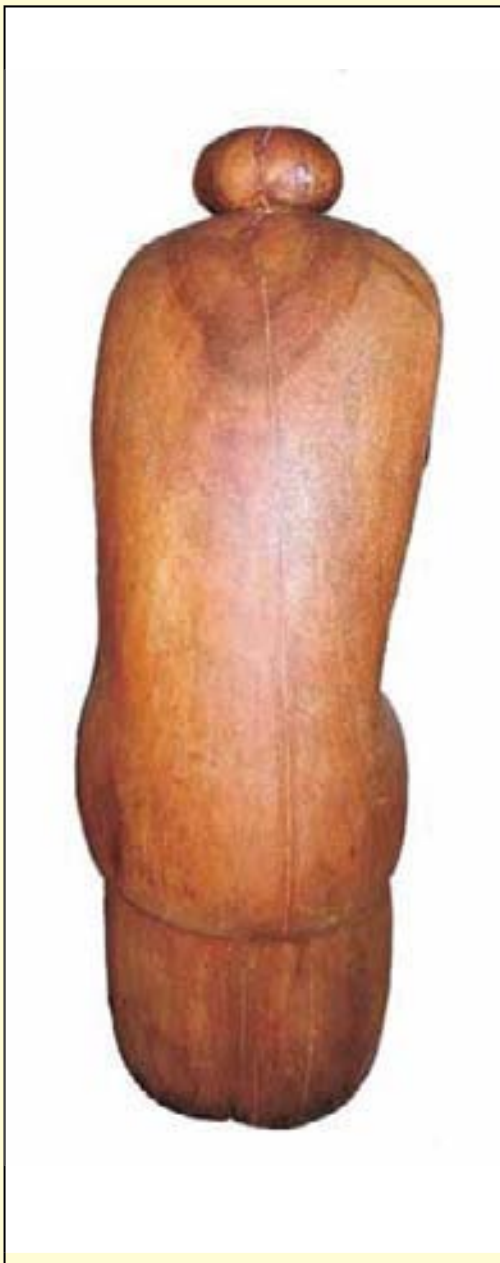
(...) Z působení v pražské Viole stejně jako v brněnské poetické vinárny Múza vím, jak velký byl před desítkami let, navzdory totalitě, zájem o poezii. Byli to hlavně mladí lidé, kteří plnili budovy divadel a sítě s uměním. A nejen to – oni se uměli také vzájemně radostně a slušně bavit! Dnes lidé o poezii nestojí, málo čtou, a zatímco čile mailují nebo si posílají SMS, od srdce si pohovoří jen sporadicky. Ať nastoupí do dopravního prostředku nebo krácejí přes louku plnou květů, nejsou už spolu, ale jen vedle sebe. A každému z ucha kouká drát. Poslouchají hudbu, jejíž kvalitě nerozumím. Ale to už je můj problém...

A jak vás uspokojuje dnešní pojetí činoherního divadla?

Musím přiznat, že mu také moc nerozumím. Poznal jsem Krejčů, Radoka, Macháčka, Pleskota a bezpočet dalších velkých umělců. Všichni nějak hledali a nacházeli v konkrétním díle jeho podstatu, ryzi myšlenku. Možná se o to tvůrci dramatických představení snaží i dnes. Hlavně ale hledají způsob, jak se odlišit, jak diváka šokovat, vybit co nejvíce nestandardních scén, které s lidmi otřesou. A ten jazykový projev! Nedávno jsme se po letech vypravili na Shakespearova Macbetha. Herec stálo představení hodně sil, to ano. Rvali se, vykřikovali, zmateně pobíhali, ale text – mluvím o slovech snad největšího dramatika – spadl až na poslední místo. I když jsme seděli hned ve třetí řadě, většinou nebylo vůbec rozumět, co kdo na jevišti říká. Ne, nejsem ještě hluchý! Buďte je tedy něco špatně, nebo – jak říkám – už přestávám divadlu rozumět...

Vybráno z rozhovoru: **Miroslav Částek** Slova před oltářem zavazují, rozmlouval Václav Štaud, více v Katolickém týdeníku č. 24 (12. 6. 2018)

Vladimír Drápal (1921–2015): Venuše | 1979 | dřevo, v. 79; Námluvy | 1960 | olej, 57×49

◀◀ (na str. 22) **Lenka (Martincová) Červencová**: „7“ | 2017 | olej na plátně, 190×140

Úspěšné inscenace **Divadla Husa na provázku**:

Milan Uhde, Miloš Štědroň *Balada pro banditu*, režie Vladimír Morávek, v roce 2013 fotografoval Jakub Jíra (nahore); Peter Shaffer *Amadeus*, režie Vladimír Morávek, premiéra 14. 3. 2014, v hlavních rolích Martin a Miroslav Donutilovi, foto Magdalena Minolová (vpravo dole)

◀◀ (na str. 24): Kateřina Tučková *Vítka*, režie Anna Petrželková, premiéra 23. 2. 2018, v hlavní roli Tereza Marečková, foto Jakub Jíra; F. M. Dostojevskij *Kníže Myškin je idiot: Vzkříšení*, režie Vladimír Morávek, obnovená premiéra 8. 9. 2017, na snímku zcela vlevo **Petr Oslzlý**, foto Jakub Jíra

■ Jednou, bylo to ve středu, stáli ve vestibulu brněnského hlavního nádraží Aischylos s Tolstým a bavili se o různých věcech.

Párek holubů, který našel ve vestibulu stále útočiště, vrkal to své nádražní blues.

„Ty Aischyle, a dorazí všichni?“ zeptal se Tolstoj.

„Ale určitě, všichni se těší,“ odpověděl Aischylos, „každou chvilku se tady objeví.“

A opravdu. Do vestibulu se začali trousit tak trochu podivní chlápci a jedna ženská. Když se shromáždili okolo Aischyla a Tolstého, začali se navzájem bodře zdravít a představovat. Vypadali jako rozjívený školní výlet křížený s výletem seniorů.

Když jejich hlučnost přestoupila meze slušnosti, přistoupil k nim afroamerický černoch v nádražácké uniformě a s těžkým americkým přízvukem je napomenul.

„Páni a dámo, trochu ubrat na výskot a řeč, není tady sám.“

Nutno podotknout, že oním zřízencem byl Muddy Waters, známější bluesman, který si na brněnském nádraží odpykával svůj trest 100 hodin veřejně prospěšných prací.

Skupina se opravdu ztišila a Aischylos, zjevně vedoucí a lídr skupiny, gestem ruky uklidnil všechny přítomné.

„Dostojevský, zkontroluj účast,“ řekl Aischylos.

Dostojevský vytáhl z kapsy několikrát složený papír, nasadil si brýle a začal monotónně číst:

Šafařík, Havel, Coelho, Čep, Dostojevskij, Bridel, Durych, Tolstoj, Sofoklés, Zeyer, Miłosz, Calderón, Marlowe, Holan, Zahradníček, Čechov, Singer, Mácha, Shakespeare, Andrejev, Erben, Deml, Wiesel, Aischylos, Hrabal, Bergman, Villon, Wajda, Jirous, Jirousová, Ionesco, London, Beckett, Klíma, Strindberg, Pinter, Grabbe, Seneca.

Každý vyvolaný potvrdil kývnutím hlavy svou přítomnost.

„A kudy se do toho divadla vlastně jde?“ zeptal se Erben.

„Pojedeme šalinó?“ zeptal se s nadějí v hlase London.

„Tak to, pánové, nevím, musíme se u někoho informovat,“ řekl Aischylos, který byl, jak víme, vedoucím zájezdu.

Právě kolem nich procházel starší chlápek seniorského věku, oduševnělé tváře, s bílým vousem a vlasy.

„Pane, byl byste tak laskav a mohl nám podat nějaké informace?“ zeptal se obřadně Shakespeare.

„Informace vám rád podám, ale prvně si musím koupit jízdenku na vlak. Za chvílku totiž zavírají pokladny,“ řekl bělovlasý chlápek a přistoupil k pokladně.

„Prosím zlevněnou seniorskou jízdenku pro starší chlápký, Brno–Prosetín. Mám tam venkovskou chalupu,“ řekl chlápek.

„Třináct korun, libru šterlinků a půl libry lískových oříšků,“ řekla s úsměvem pokladní a chlápek – též s úsměvem – zaplatil.

„Ty Aischyle, není to náhodou František Derfler?“ zeptal se šeptem Singer, „zeptej se ho.“

„Tak, pánové a dámo, jsem vám k dispozici,“ řekl chlápek.

„Promiňte prosím, nejste vy náhodou pan František Derfler, principál Divadla U stolu?“ zeptal se Mácha.

„Ano, to jsem, ale principál už jenom emeritní,“ odpověděl poněkud překvapeně chlápek, který byl František Derfler.

„To je ale náhoda! Právě se chystáme do Divadla U stolu na malou prohlídku. My jsme totiž autoři Divadla U stolu,“ řekl Villon.

„Tak to, dámo a pánové, jdete poněkud pozdě. Divadlo U stolu dokončilo svoje poslání a přestalo existovat,“ řekl chlápek, o kterém víme, že to je František Derfler.

„Jsem nesmírně rád, že jsem vás poznal takto osobně, ale musím už jít, aby vlak neodjel beze mne. Jedu totiž na svoji venkovskou chalupu v Prosetíně,“ dodal chlápek, o kterém víme, že to je František Derfler.

„Ale vždyť tam vlak vůbec nejezdí...“ polohlasně prohlásil Durych.

„Tam nevedou ani koleje,“ přidal se šeptem Ionesco.

„A proč vlastně na tu chalupu jedete?“ hlasitě se zeptal Zeyer.

„Protože je tam krásně, mám tam hromadu ještě nepřečtených knížek a taky všechny svoje sekyrky značky Fiskars,“ řekl chlápek, o kterém víme, že to je František Derfler.

Lehce se uklonil, všem účastníkům exkurze potřásl rukou a odcházel na peron číslo 3.

Autorka a autoři Divadla U stolu se chápavě usmívají a mávali na rozloučenou.

Jenom Sofoklés krčil čelo a mumlal: „Co to jenom může být, ta sekyrka Fiskars?“

A párek holubů vrkal to své nádražní blues.

Rostislav Pospíšil

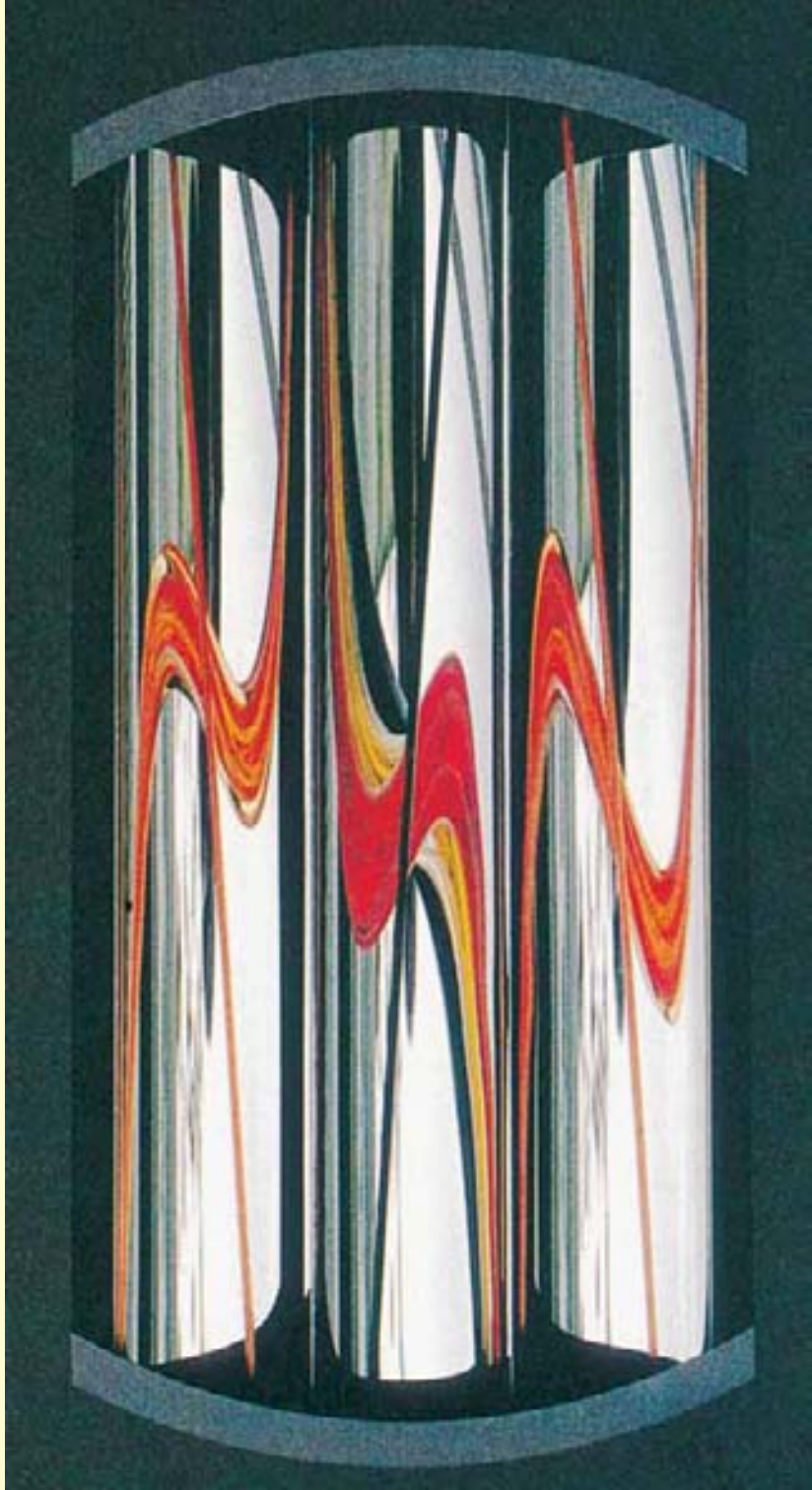

Divadlo U stolu – z inscenací: Ch. D. Grabbe *Don Juan a Faust*, premiéra 3. 12. 2017, úprava a režie **František Derfler**, scéna Milivoj Husák, kostýmy Sylva Zimula Hanáková, na snímku zleva Tomáš Milostný a Viktor Skála, foto Ivo Dvořák; Dole Ladislav Klíma *I obešel já poli pět (Edgar)*, režie **František Derfler**, scéna a kostýmy Jana Zbořilová, na fotu Ivo Dvořáka Hana Kovářiková a Jan Mazák

◀◀ (na str. 26) *Jób*, premiéra 12. 12. 2016, úprava a režie **František Derfler**, scéna a kostýmy Milivoj Husák, na záběru z inscenace Michal Bumbálek, foto Ivo Dvořák

Z představení **Divadla hudby a poezie Agadir** *Na strunách naděje* – Meriam Ibrahim Ishag, Praha 13. 4. 2018; Dole dětské představení *Vesmírnosti*, Brno 8. 4. 2018, a vpravo dole *Agadir uvádí...* **Sylvie Richterová**, Brno 17. 5. 2018 (autorka **S. R.** uprostřed snímku, v popředí zakladatelka a dramaturgyně divadla **Milena Fucimanová**)

Milena Fucimanová

Zhášení světél

Největší hvězdy umírají ultrafialově
Vášnivá barva!

Možná by se člověk kvůli ní nebál umřít
ačkoli neví co s ním smrt jednou udělá tváří v tvář
Ultraviolu nazvu pro sebe Supravodičem typu
římská jedna

jako je za jisté teploty uran
Ale moc mi to nepomáhá Smrt je smrt

Chtěla bych být musher –

jezdec s psím spřežením
sibiřský husky aljašský malamut či grónský pes
každý z nich nedočkavý před cestou
nasaje do čenichu prosáté teplo závějí
Chtěla bych s nimi žít na ledové pláni
měla bych důvod nosit tvůj umaštěný ovčí svetr
den co den
až bych jej do sebe vsákla jako ta prosátá závěj

Snímání v ZOO

Během deseti minut přeběhl šedý vlk za ohradou
tam a nazpět snad čtyřicetkrát
Střemhlavá samomluva štvané duše
A lidé si jej chtějí vyfotit
Jeho bezmocnost nenávisť a žal
Ten žal ten žal ten žal

Snímání v porubaném lese

Hladila jsem Nárek bosýma rukama
Zjistila jsem že má zježenou srst a žádné perutě
Nikdo tady v tuto chvíli není Jenom zimní mech
Pravé boží jméno je Nárek
a vznáší se nad vodami
Visím na nebi za nehty
Hubblův vesmírný dalekohled mě snímá

Milan Dobeš: Kinetický reflexní reliéf, 1993

② LAVEČKA

Leoš Janáček - Markéta Dvořáková

Handwritten musical score for "Lavečka" by Leoš Janáček and Markéta Dvořáková. The score is in 2/4 time and consists of three staves. The lyrics are "Tá-dá-tá tá-dá-tá tá-dá-tá tá-dá-tá tá-dá-tá-tá tá-tá-tá-tá". Dynamic markings include *pp*, *p*, *mf*, and *cresc.*.

Pozn.: frázování jako cimbalovka ("odračet")

Handwritten musical score for "Lavečka" (continued). The score is in 2/4 time and consists of three staves. The lyrics are "Tá-dá-tá tá-dá-tá tá-dá-tá tá-dá-tá tá-dá-tá-tá tá-tá-tá-tá". Dynamic markings include *f*, *pp*, and *cresc.*.

Handwritten musical score for "MEZIHRA" (Interlude). The score is in 2/4 time and consists of two staves. The lyrics are "potom klapky na uši a všem nic ne-ru-ši" and "potom klapky na uši a všem nic ne-ru-ši". It includes first and second endings. Dynamic markings include *F*, *E_b*, and *F*.

Skladba **Markéty Dvořákové** *Kvítky* (2017): *Kvítky milodějně / Lavečka / Záře od milého*, pro ženský sbor, měla premiéru na festivalu Hudební současnost 7. 11. 2017 v Ostravě na koncertu Leoš Janáček inspirující a v provedení Vokálního ansámblu Notabene byla natočena pro Český rozhlas; na obrázku vlevo rukopis části partitury – *Lavečka*;
Ve skladatelské soutěži Stonavská Barborka 2018 získala **Markéta Dvořáková** Čestné uznání za skladbu *Medvěd pro dva hlasy a klavír*; ukázka rukopisu dole

▶▶ (na str. 31): **Ensemble Marijan** – vernisáže / nahoře Galerie města Olomouce 4. 7. 2018, vernisáž **M. Trizuljaka**, zleva **Sára Medková**, **Jan Kavan**, **Ivo Medek**, foto **M. Trizuljak**; dole vlevo Galerie výtvarného umění Hodonín, Q+Q+Q=Q 10. 6. 2015, zleva Petr Pařízek, **Jan Kavan**, **Sára Medková**, **Ivo Medek**, foto **J. Rajlich ml.**; Galerie Aviatik Prácheň 14. 10. 2016, vernisáž **Z. Höhmové**, zleva **Ivo Medek**, **Sára Medková**, **Jan Kavan**, Hana Mlnaříková, foto **J. Rajlich ml.**

Daniel Forró

Léto

(08.07.2005)

Rýžové pole.
Dvě černé vrány nad ním
zrcadlí voda.

Ta so ga re no
ao ta ni ucuru
karasu kana

Podzim

(03.09.2011)

Zelené moře
rýžových polí tančí
v podzimním větru

aki kaze ni
aota ga umi no
nami to kasu

+++

(2007)

Černá vázka teď
zdobí templu bílou zeď.
Barev je ažaž...

kuro tonbo
tera no šira kabe
se ni haete...

Zima

(09.2007)

Vždy stoosmkrát
zvuk zvonu dozní v tichu...
jsme zas o rok dál...

hjaku jacu
kane no ne to kiju
hitotose

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Zdeněk Dvořáček (1929 –1988): Město a strom | 1965 | olej, plátno, 92×65

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Bohuslav Fuchs: Funkcionalistické dřevěné říční lázně Polanka v Třebíči, 1936; stav po rekonstrukci v r. 1995, foto Josef Pavelka – v současnosti lázně opět renovuje společnost Archatt Památky

Lubomír Feldek NEPOLEPŠENÝ SVÄTEC alebo VY MÁTE V RUKÁCH MOC, MY MÁME PRAVDU

NA ÚVOD

Hru Nepolepšený svätec alebo Vy máte v rukách moc, my máme pravdu som napísal v rokoch 2016–2017 na podnet Slovenského národného divadla. Myšlienku napísať ju mi však už pred vyše dvadsiatimi rokmi vnukol môj priateľ František Mikloško, ktorý mi bol naporúdzí ako poradca už vtedy, keď som ešte váhal, či sa vôbec smiem ja, evanjelik, pustiť do katolíckej témy. „Neboj sa, zvládneš to,“ povzbudzoval ma, „máš ženu katolíčku.“ Premiéra hry pripadla zhodou okolností na jún 2017, a tak sa stala mojím darčekom k jeho sedemdesiatke.

To, že som o napísaní Nepolepšeného svätca premýšľal tak dlho, však nesúviselo len s katolíctvou témy. Trochu ma zdržali aj okolnosti môjho vlastného života v deväťdesiatych rokoch – hoci na pozadí heroického príbehu Silvestra Krčméryho to boli okolnosti zanedbateľné.

Svoj čas si vyžiadalo aj štúdium materiálu. Bez spomienok Silvestra Krčméryho, zachovaných v knihách To nás zachránilo (Lúč a Signum, Bratislava 1995) a Pravdou proti moci (Artis omnis, Žilina 2014) by bolo napísanie hry nemožné.

Pri tom štúdiu a práci na hre o „nepolepšom svätcovi“ Silvestrovi Krčméry, s ktorým som sa osobne nikdy nestretol, som natrafil aj na meno žilinského chirurga Gejzu Kauzála a zrazu som zistil, že príbeh hry, ktorú píšem, sa ma osobne dotýka viac, než som tušil. V žilinskom procese Kauzál a spol. – skrátené nazývanom „lekársky“ – spolu s lekármi Kauzálom, Frašťackým, Comorekom a Konturom totiž na lavici obžalovaných sedel aj jeden právnik – môj otec. Za čo ich súdili? Ti nešťastníci hrali karty, rojčili o stredo-európskej federácii a rozprávali si protištátne vtipy. Keď ich prokurátor citoval v obžalobe, nevedeli na trojdnovom procese prítomní príbuzní obžalovaných (ja medzi nimi), či sa majú smiať alebo plakať. O tom procese je dnes na internete iba pár viet – aj tie som našiel, len keď som si našiel slová „z dejín žilinskej nemocnice“: „Vzhľadom na celospoločenské zmeny sa stal primár Kauzál ako predstaviteľ modernej buržoázie nepohodlným vtedajším politickým činovníkom. Jeho poslednou operáciou na žilinskej chirurgii za asistencie Dr. Váňu bola dňa 2. novembra 1959 operácia tukového nádoru, ktorú však nedokončil, pretože počas operácie bol odvolaný do pracovne, kde ho čakali prislú-

Leoš Falta: Meditace na Otokara Březinu (1969), komorní kantáta „Gebet für die Feinde“ (Modlitba za nepriateľa), rukopis partitury

níci ŠtB, aby ho zatkli. Následne bol po vykonštruovanom politickom procese odsúdený.“ Boli to časy ako stvorené na protištátne vtipy, keď tajní, zatýkajúci lekára, neváhali pri tom ohroziť aj pacienta!

Uväznení lekári bývali potom využívaní na väzenských ošetrovniach. Obaja lekári sa stretli na jednej z nich, a tak aj Silvester Krčméry mal príležitosť obľúbiť si Kauzálov humor. V scéne ich lúčenia som však umožnil Kauzálovi, aby prekvapil Krčméryho zošitom modlitieb. Chcel som tak ukázať, aký veľký vplyv mal Krčméry na svojich spoluväzňov – že to bol nielen lekár tela, ale aj lekár duše. Koľko mal na to príležitostí, o tom svedčí aj kalendár a miestopis jeho pobytu za mrežami, ktorý tvorí kostru hry, a diváci ho našli aj v bulletine:

KALENDÁR A MIESTOPIS KRČMÉRYHO ROKOV PREŽITÝCH ZA MREŽAMI OD ZATKNUTIA PO ODSÚDENÍ

26. júla 1951 – zatknutie v Kuřívodech
od 27. júla 1951 do 12. novembra 1951 – vyšetrovacia väzba v Brne
od 12. novembra 1951 do 24. júna 1952 – vyšetrovacia väzba v Prahe na Ruzyni
od 24. júna 1952 do decembra 1952 – vyšetrovacia väzba v Bratislave
od decembra 1952 do 12. marca 1953 – vyšetrovacia väzba v Košiciach
od 12. marca 1953 do novembra 1953 – znova vyšetrovacia väzba v Prahe na Ruzyni
od novembra 1953 do apríla 1954 – znova vyšetrovacia väzba v Bratislave
od apríla 1954 do 24. júna 1954 – súdna väzba v Bratislave
24. júna 1954 – proces pred Vyšším vojenským súdom v Trenčíne
12. augusta 1954 – odvolací proces pred vojenským kolégiom Najvyššieho súdu v Prahe
OD ODSÚDENIA PO PREPUSTENÍ
od augusta 1954 do novembra 1955 – tábor č. 9 Mírov
od novembra 1955 do apríla 1958 – tábor Banská Bystrica
od apríla 1958 do novembra 1958 – tábor Příbram Bitýž
od novembra 1958 do novembra 1959 – tábor Prokop pri Slavkove nad Ohří
od novembra 1959 do januára 1962 – ústredný tábor Vykmakov

od januára 1962 do 21. októbra 1964 – tábor Prokop pri Slavkove nad Ohří
21. októbra 1964 – prepustenie na slobodu s podmienkou na dva roky

Aj dátum premiéry bol krčméryovský. Premiéra hry sa konala 23. júna 1967, teda v predvečer Krčméryho obľúbeného sviatku narodenia Jána Krstiteľa. Bol to zároveň aj predvečer 63. výročia súdneho konania pred Vyšším vojenským súdom v Trenčíne. Na ňom vtedy – 24. júna 1954 – predniesol Silvester Krčméry reč, ktorú by dnes mal aspoň v zhustenej podobe vedieť naspamäť každý slovenský maturant, bez ohľadu na to, akého je vierovyznania. Z tej reči krásne vidíme, že Krčméryho zápas za náboženskú slobodu bol zároveň zápasom za slobodu ako takú. Preňho bolo Kristovo meno synonymom dobra a pravdy a aj vtedajšiemu súdu musela vyraziť dych jeho myšlienka: „Tým, že sme slúžili Bohu a človeku, slúžili sme aj ľudskej spoločnosti, a podľa dnešnej terminológie aj ‚robotníckej triede‘. Hoci my ľudia nerozdeľujeme! Ani podľa tried, ani podľa majetku a kabáta, ani podľa rasy alebo pôvodu, ale každý človek je pre nás druhým Kristom.“ Hoci niet pochýb, že táto Krčméryho myšlienka vyrastá z jeho náboženskej viery, bez jedinej korektúry by ju mohla prevziať Všeobecná deklarácia ľudských práv.

Krčméryho reč na súde sa teda, prirodzene, stala aj jedným z vrcholných okamihov hry, ktorou som sa usiloval ukázať, že aj malé národy stáli v prvej línii boja proti totalite, že mali nielen mučeníkov ale aj hrdinov, porovnateľných s hrdinami veľkých národov. Keď si hru prečítal môj priateľ český spisovateľ a bývalý mukl Jiří Stránský, napísal mi: „Heřman Týl (*převor premonstrátů v klášteře v Teplé*) o málokom řekl, že je frajer, ale o Krčmérym to řekl nejmíň třikrát – a to už bylo něco. Na takové lidi se nesmí zapomenout!“

&

No nielen téma, aj hra musí byť dobrá – milovníci divadla vedia, že dobrá téma zlú hru nezachráni. Našťastie Krčméryho ľudská veľkosť bola aj predpokladom na vytvorenie veľkej divadelnej postavy. Už napríklad len to, ako odmietal amnestie, ako sa tento „nepolepšený“ dobýjal nazad do väzenia. (Diváci v takýchto chvíľach zadržujú smiech, no nech sa len smelo zasmiejú. Krčméry nebol uľňukanec, aj on sa rád zasmial.)

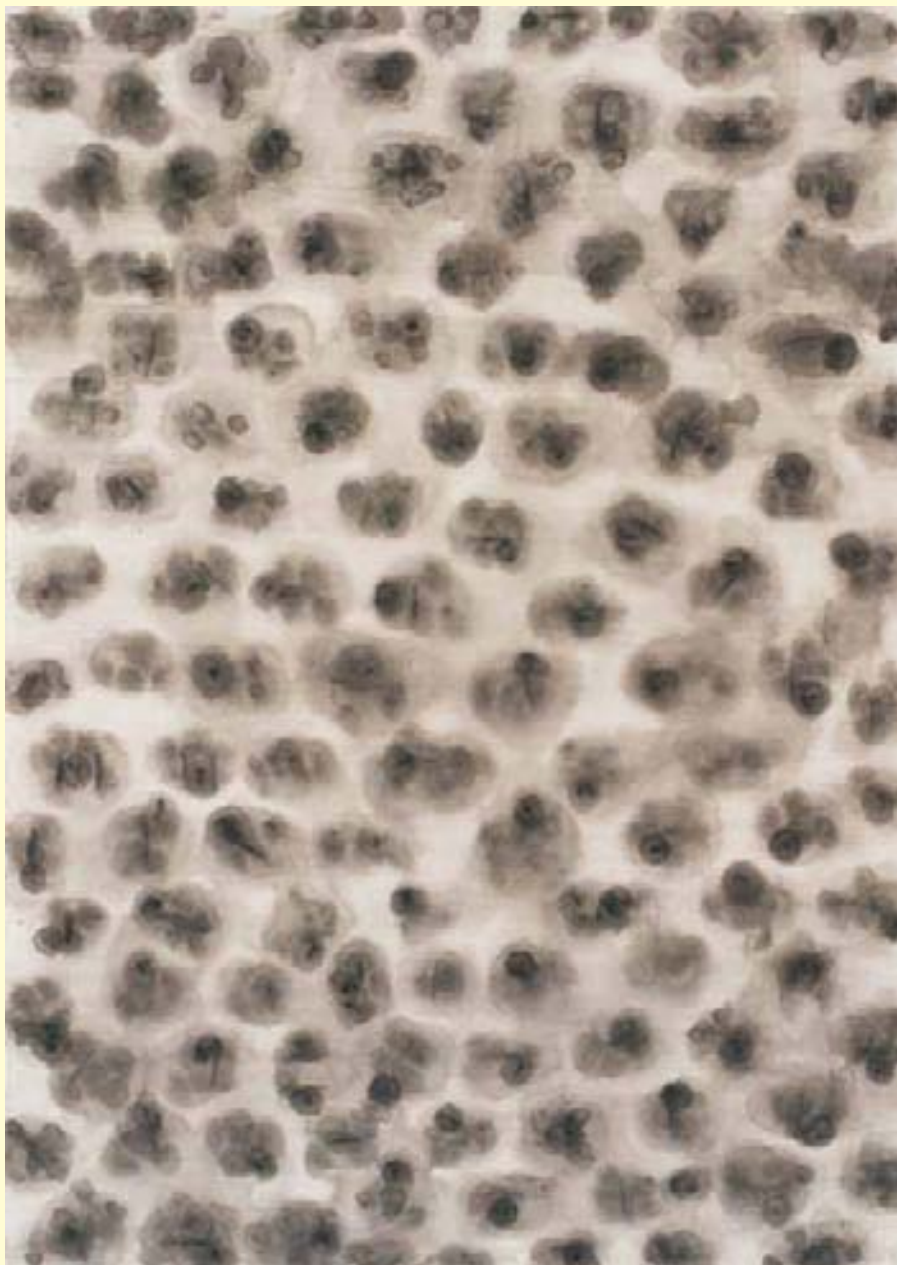
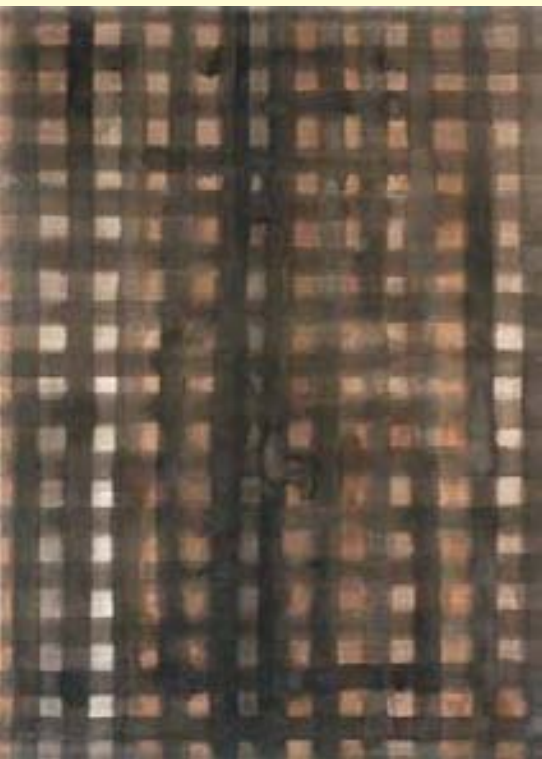
Usiloval som sa neprepasť ani túto divadelnú príležitosť a zdá sa, že sa mi to podarilo. Po prvých dvoch sezónach, v ktorých malo SND hru Nepolepšený svätec na plagáte, záujem o ňu neklesá. Nielenže autobusy vozia na ňu divákov z celého Slovenska, ale aj inscenácia začína putovať. Nehráva sa už iba v Modrom salóne, ale aj v Štúdiu SND a na zázajdoch. Dúfam, že po jej úspešnom uvedení v SND siahnu po nej aj iné kamenné divadlá, že ju uvítajú aj ochotnícke súbory. (Medziiným aj preto, lebo jej inscenačné nároky sú jednoduché – boli také už na scéne SND a inde môžu byť ešte jednoduchšie.)

Keď sa pripravovala premiéra hry v SND, chodil som na všetky skúšky a robil som nové zášahy do textu, ktoré vyplynuli z inscenačného procesu. V tejto písomnej podobe hry som však pokladal za rozumné vrátiť sa k východiskovému textu. To platí aj o pomenovaní jednej z postáv. Na program SND sa dostala moja hra tesne po Esterházyho hre Mercedes Benz, v ktorej sa takisto vyskytovala postava Diabla. Vtedy som pripustil, že bude lepšie, keď sa ja svojho Diabla vzdám, a tak som ho premenoval na Herca a priznať sa k diabolskej totožnosti som mu dovolil iba v jedinej scéne – v tej snovej, v bansko-bystrickom väzení. V písomnej podobe hry sa vraciam k Diablovej.

&

Tím, ktorý pripravil premiéru hry v Modrom salóne Činohry SND 23. júna 1967, uvádza bulletin v takejto zostave: Dramaturg: Peter Kováč. Réžia a hudba: Kamil Žiška. Scéna a kostýmy: Peter Janků. V hlavných úlohách: Matej Marušin a Richard Autner. Hlasy: František Kovár, Dušan Jamrich, Jana Olřhová, Ján Gallovič, Štefan Bučko a autor. Tých, čo priložili ruku k dielu, je však, prirodzene, ešte viac, je to výsledok práce celého divadla.

Rád pripomínam aj mená svojich poradcov. V scénach situovaných v Brne som zatúžil použiť tamojši hantec – čižko by sa mi to podarilo bez pomoci Petra Minaříka. Ani „oválny výpotok“, čo sa postaral o zvrät v závere hry, by som nevymyslel sám – bol to nápad môjho priateľa lekára Petra Belana. Ani v bulletine teda nechýbalo moje osobitné Poďakovanie: „Autor hry ďakuje za cenné rady Františkovi Mikloškovi, Františkovi Neupauerovi, MUDr. Petrovi Belanovi, Petrovi Minaříkovi a dramaturgovi SND Petrovi Kováčovi.“

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Marie Filippovová: Hladina | 2018 | lavírovaná tuš, 100×70 (vlevo); Megadům | 2016 | lavírovaná tuš a barevná tuš, 100×70

Daniel Forró: Jak se žije českému muzikantovi v zemi vycházejícího slunce

Danieli, jak se žije českému muzikantovi v Japonsku?

Skvěle, všechno důležité tu funguje. Slušnost, zdvořilost a ohleduplnost, nulová kriminalita, nikdo tu nelže a nekrade. Dané slovo platí, stejně jako samurajská čest a zásady bušidó. Být imigrant není ideální v žádné zemi a po tolika letech už člověk vnímá i některé negativní záležitosti. Jako muzikant jsem úspěšný – Japonci mají hudbu rádi a hudebníky ze světa umí ocenit. Hudební život tady je ale konzervativní a má svoje specifika. (...)

Co jsi dělal během těch patnácti let?

V říjnu 2003 jsem začal od nuly – kromě japonské rodiny jsem neznal nikoho a nikdo neznal mne. (...) Během několika dalších let jsem učil angličtinu, němčinu, francouzštinu, italštinu, ruštinu, polštinu i češtinu. Časem se přidaly překlady...

Pokud jde o hudbu, během prvních Vánoc jsem vystupoval v kostýmu Santy v rámci lekcí angličtiny ve školkách. (...) Brzy jsem se dostal i k samostatným koncertům. (...) Jeden čas jsem hrával na skvělý Bösendorfer každou sobotu večer k poslechu v restauraci s organickou stravou. Dělal jsem výchovné koncerty na školách, často jsem vystupoval na různých festivalech a slavnostech. (...) Programoval jsem MIDI skladby pro mobilní telefony... Pro japonská média jsem zajímavý, vyšlo o mně hodně článků a rozhovorů (...) V roce 2014 o mně natočila hlavní japonská televizní stanice NHK více než hodinový pořad. (...) Od roku 2013 pracuji na projektu hudby pro muzikoterapii BMT – Body Music Therapy. V plánu je šedesát CD... Na základě tohoto projektu mám zakázky na hudbu pro farmy pěstující jahody nebo minirajčátka. Nahrávky znějí několik hodin denně ve sklenicích – farmáři si od toho slibují zdravou úrodu. Jestli existuje země neomezených možností, je to Japonsko.

V Česku jsi byl známý jako výborný klávesista, odborník na hudební elektroniku, hudební skladatel a pedagog, člověk, který hodně publikoval a zabýval se spoustou dalších věcí. Jak si vedeš v Japonsku?

V Československu jsem zanechal jistou stopu a v řadě aktivit jsem byl první. Stačí uvést Muzeum elektroakustických nástrojů, koncerty elektronické hudby Forrotronics, publikační a vzdělávací činnost, elektronickou mikrointervalovou hudbu a jiné. Ale byl jsem v nesprávnou dobu na nesprávném místě – předběhl jsem svoji dobu a jako solitér zůstal nepochopen. Přes moji nepříliš příznivou objektivní situaci (cizinec, imigrant, umělec na volné noze žijící mimo Tokio) se mi daří zanechávat pozitivní stopu i v Japonsku. Odchodem do ciziny jsem mnoho ztratil, ale také mnoho získal. Je to výzva, která mi nedovoluje lidsky a umělecky ustrnout. Každý den se mohu naučit něco nového.

S **Danielem Forró** rozhloval **Bohuslav Bob Zika**, celý rozhovor najdete v časopise *Muzikus*, č. 5 (květen 2018), s. 28–30

milan hrabal krajina dětství

věnováno Rogowu
a Slepému a Róžantu

tam leží popel mé babičky
tam popel země
a voda všem nad hlavou
jako kolíbka
jako moře
ze kterého vystoupí ryby
a promění se

tak jako my se proměnili
do šedi
ve vzpomínkách leda:
modré kopretiny
pěšinku za pláňkami
kadibudku se srdíčkem
vzteklého kohouta
nafouklou žabu

komu to pomůže
když povím
co vím?

stejně už nikdo nevrátí
co bylo
stejně nikdo neuvěří
jenom já
někdy
doufám
že jsem tam byl
že jsem to byl já
a že to ještě budu já
až se tam vrátím
jednou

až moře ustoupí
hlubokým lesům
a ztraceným vesničkám
až ryby odlétnou
a ptáci se vrátí do hnízd
pod vodou
schoulím se
do rodného bříška
do vajíčka

tam
k popelu babičky
k dědovi
pod první políbení
jímž byl stvořen
svět
který chci

Zákony zachování

Když se živá skutečnost překlopí v historii, je to smutné. Cosi odchází, zůstává průrva ničím a nikým nezacelitelná. Leč! Fyzikální pravdy platí i v umění, takže dle zákona zachování hmoty máme tu pozůstalost, a zákon zachování energie způsobí, že neživý předmět k nám hovoří, vzletně řečeno, i přes hranice věků.

A lidstvo si pro ten účel vynašlo patřičné instituce.

Tak ve fondech Moravského zemského muzea, spravován dvěma pracovišti (Oddělením dějin literatury a Oddělením dějin kultury antitotalitního zaměření – ODKAZ), najdeme též materiál osobností, které spoluvytvářely duchovní atmosféru této země v druhé polovině 20. století, od roku 1969 též pod praporem Sdružení Q. Rozsáhlé soubory nebo jen několik dokumentů, vztahujících se k literárnímu dění: dopisy (osobní a pracovní, obdivné i věcné, humorné i analyzující), rukopisy (často s autorskými korekturami), smlouvy (úřední písemnost bohatě vypovídá o své době), scénáře (divadelní, rozhlasové, televizní), fotografie (oficiální akce, rodina i umělecký portrét), kresby, busty, plakáty, pamětní medaile, diáře a zápisníky, filmy, novinové výstřižky (s recenzemi či rozhovory), ba i osobní předměty. Knihy s rukopisnými dedikacemi z pera tvůrců, díla kolegů jim věnovaná. Uchované svědectví pak ožívá s každou další generací, s každým novým čtenářem, posluchačem, divákem. Inspiruje, vždy znovu vzkříšeno jeho duchem, vyloženo jeho jedinečnou zkušeností. Nynějších sbírkových předmětů se kdysi dotýkali – s radostí, láskou či tvůrčími pochybami – Oldřich Mikulášek, Jan Skácel, Ludvík Kundera, Adolf Kroupa, Milan Uhde, Jan Trefulka, Karel Tachovský, Bohumil Marčák, Vladimír Preclík, Vilém Reichmann, Miloš Slezák, Milan Zezula... Mezi členy Sdružení Q patřil i „otec“ literárního oddělení Jiří Hájek (Hek), od vzniku pracoviště v roce 1958 do své až příliš časně smrti (1998) jeho vedoucí, tvůrce koncepce, kterou se řídíme dodnes.

Uchováváme, ctíme, učíme se, předáváme.

Děkujeme.

*Hana Krafllová, kurátorka Oddělení dějin literatury
Moravského zemského muzea*

Doklad dobové politické situace: znění dopisu zvučícího na jaře roku 1989 **Jana Skácela** k převzetí literární ceny v tzv. západní cizině
Pořad k výstavě Preclíkova Generace avantgardy (Moravské muzeum 1987):
zleva **Jiří Hájek**, **Vladimír Preclík**, Radovan Lukavský

milan hrabal
tam v loukách

na které dohlédnu z okna
jsou odložené příběhy
znamenité jako včely
v plných květech
jako mravenci
pilné a nesmrtelné
horkou vodou přivítám
prach
kdyby chtěl nás znovu oddělit
kdyby kdokoli

vidám tě už jen ve snu
sne
dveře přibouchne průvan
vonící tvým dechem
ano
jsi to ty
má představa
že všechno je podstatné
že všechno je ten příběh
po kterém jsme spolu toužili

hlídám okno
oko do mého vězení
v němž je mi tak dobře
že nedostávám dopisy
ani je nepíšu
jen tu a tam opravím chybu
překlep
když se vloudí
do klávesnice
po úderu některého
z mých srdcí

Zdeněk Fuksa: Ptáci inspirace | 2018 | pastel, 70×50

Arnošt Goldflam Konečně!

K nám do školy pozvou občas nějakého pamětníka horších nebo třeba i lepších časů. Takový člověk nám potom vypráví, co zažil, a v následné rozpravě, které se zúčastní i někdo z pedagogů, si osvětlíme i dobové souvislosti, poučíme se a třeba si odneseme i nějakou myšlenku nebo něco, o čem jsme předtím nevěděli.

Tak třeba u nás byli pamětníci doby meziválečné čili první republiky, kteří ten čas líčili jako dobu idylickou, jaká nikdy nikde nebyla. Byla ale velká korupce, jenže se o tom nemluvilo tolik jako dnes. Jiní zase vzpomínali na útlak našeho německého obyvatelstva v té době a vůbec špatné podmínky různých menšin, žijících v té době v naší republice. To zavínal ten Masaryk a jeho pravá ruka Beneš a taky ten mladý Masaryk. Za to, že byla potom vál-

ka, kdy se zas někteří přece jenom polepšili nebo aspoň utekli, obvinili někteří Londýn a Paříž, protože ti nás zradili a prodali, aby sami měli klid. Taky Němci se spaktovali s Rusama, kteří nás chtěli napřed zachránit, jenže naši zas nechťeli, protože spolehali právě na ty Angličany a Francouze. Slováky to zas nezajímalo vůbec, ti se trhli hned, jak to šlo.

Pak nás zase navštívili pamětníci druhé světové války, chválili naše letce v anglické armádě, někteří měli zase slova uznání pro bojovníky na Východě, co byli u Rusů a taky proti Hitlerovi. Po válce se naši splášili a vyhnali všechny Němce, i ty, kteří za nic nemohli. Židi se vrátili z koncentráků, aspoň teda někteří, ale už mnozí neměli ani kde bydlet. Moc jich nebylo, protože jich hodně umřelo, Hitler je spalil nebo udusil. Naši pak nasadili do pohraničí, odkud vyhnali ty Němce, zbylé Cikány – a ti to tam zničili a rozkradli, jiní zas naopak. Pak si

u nás v republice občani zvolili proti vlastní vůli komunismus – to už jsme zas byli se Slováky pohromadě, než se pak zas trhli – a potom to ti dobří zas odnesli, někteří i životem, i když za nic nemohli. Ovšem našli se i takoví, kteří za něco mohli, našťástí ti to taky často odnesli.

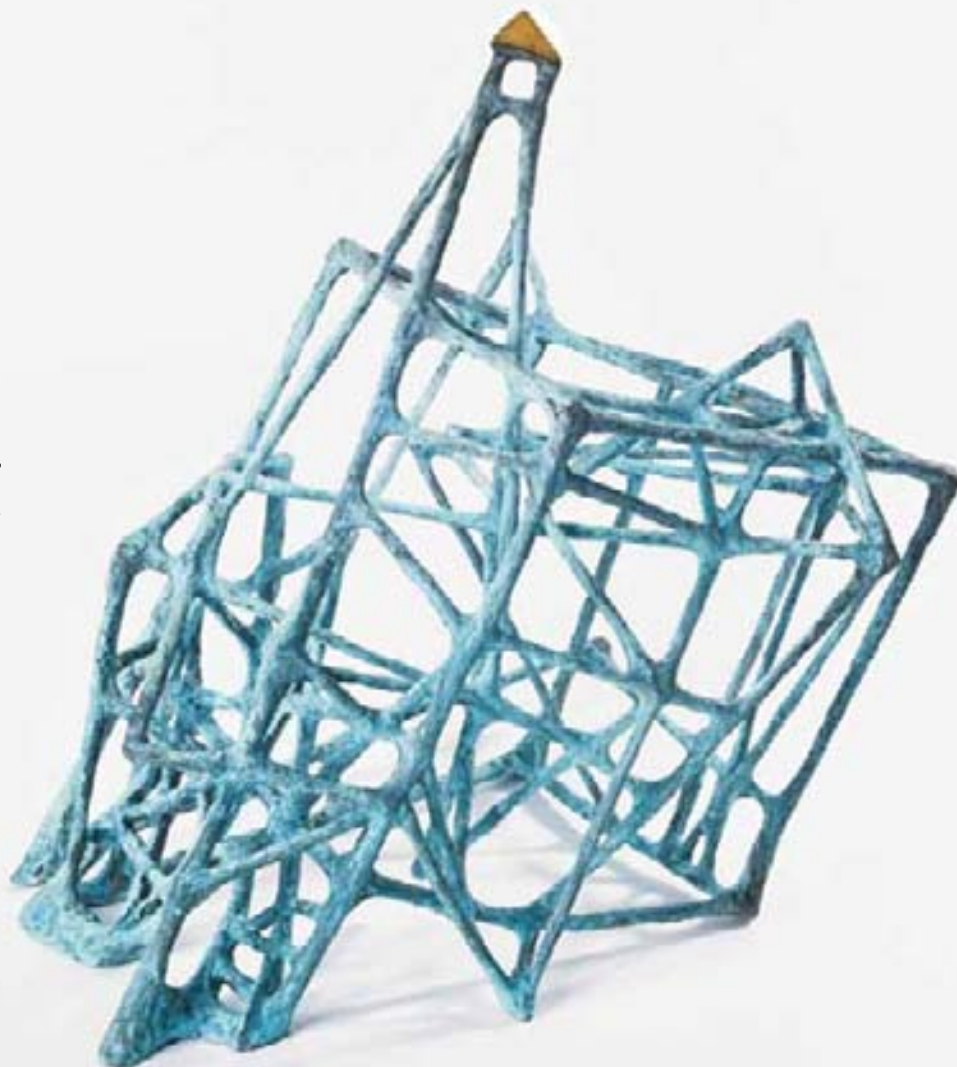
Pak se to zase všechno rozpadlo a osvobodilo a teď konečně máme svobodu a můžeme si dělat, co chceme, pokud to jde, protože to zas někdy nejde. Ale říká se, že teď je to nejlepší, jaký to kdy bylo, snad kromě Velké Moravy. My ve škole i doma se zas tak špatně nemáme, to nám říkají všichni, někdy ale vzpomínají, že zažili i lepší časy. Samozřejmě, my to posoudit nemůžeme, protože jsme to nezažili ani z té lepší, ani z té horší stránky.

My se můžeme, ba musíme, o tom všem jenom učit, abysme věděli, co nás může nebo taky nemusí potkat a čemu můžeme nebo taky nemusíme čelit a na co máme – možná – být připraveni.

Mluvil jsem o tom všem se spolužákama, protože některý ty přednášky jsou zajímavý a my se o něco i někdy dost pohádáme. Já například něco řeknu a někdo jiný mě napomene, abych byl potichu, že Židi do toho nemají co mluvit. Do toho se zamíchají děcka, co jsou u nás ve třídě, a ptají se, jestli oni do toho mluvit můžou, totiž právě někteří Slováci, Ukrajinci, Vietnamci, Číňani, i Američana máme, Polku, Arménku a klučka z Iráku, jenže ten ještě neumí ani česky. Jednou nám učitelka řekla, že tak to vypadalo za starověku, prý hotový Babylon, zmatení jazyků, a to byl začátek konce světa, kterej od té doby zmírá a nemůže se z toho vykřesat. Už to trvá dost dlouho a pořád nic. Tak prej vypadá ta agonie, jenže nikdo neví, jak dlouho to může trvat, prej pár tisíc let určitě. Totiž tak dlouho, než se Pán Bůh našťve, otázka ovšem je, kterej ten Pán Bůh to bude, udělá tomu konec a bude pokoj. Pak zas přiletí mimozemšťani a všechno začne zas odznova, takovej Jurskej park bez lidí, ti se vyvinou daleko později.

Arnošt Goldflam na své půdě, jaro 2018, foto Štěpán Hon

Takže ona, ta naše učitelka, se rozhodla, že tomu zmatku učiní přítrž, že to napraví a my se staneme zárodkem lepšího příštího světa. Každý týden tomu věnujeme hodinku dvě a jdeme na to postupně. Tak třeba v prvních dvou hodinách nám učitelka položila hned na začátku otázku, jestli je Bůh. My, podle toho, jak jsme z domova zvyklí, jsme odpovídali různě. Na to paní učitelka řekla, že jestli se chceme, my, stavební kameny budoucnosti, na něčem sjednotit, tak to je právě tady tohleto. Jestli existuje Bůh. A hned nám vysvětlila, že sice je, ale ne ten, kterého jsme měli do teď. Že si ho musíme teprve vytvořit, ona že navrhuje, že ten nový Bůh musí být takový, aby ho všichni měli rádi a dovedli si ho představit. A teda že by mohl vypadat jako nějaký zvíře, který žije ve všech těch zemích, ze kterých pocházíme. Málem jsme se dohodli na medvědovi, poněvadž každý z nás má doma svého plyšáčka, kterého má rád. Já jsem se ale zeptal, jestli v Izraeli, odkud pochází Mojžíš a tak, žijou medvědi. A že asi ne. Učitelka měla poznámku, že my, Židé, vždycky musíme mít něco extra. Tak jsme o tom diskutovali, to bylo zvíře proti zvířeti, a nakonec jsme došli k tomu, že všude jsou myši, a to je zas pravda. Akorát že aby byly hezký, že se musí trochu vylepšit, do nějaké roztomilejší podoby, něco jako Mickey Mouse, kterého navíc každé zná, a na tom jsme se shodli. Takže to už jsme měli společného Boha, na kterého každé z nás odtedka věřil a věří. Konečně!

Jaromír Gargulák: Konstrukce VII | 2017 | litý bronz, 70×40×50

HaDivadlo – z inscenací: Nahoře Jiří Havelka a kolektiv HaDivadla *Indián v ohrožení*, režie Jiří Havelka, premiéra 9. 1. 2008, na snímku Zbyšek Humpolec a Miroslav Ukul Kumhala, foto Kateřina Barvířová; Dole Petra Hülová a Kamila Polívková *Macocha*, režie Kamila Polívková, premiéra 6. 6. 2017 v HaDivadle a 9. 9. 2017 ve Studiu Hrdinů Praha, na snímku Táňa Malíková a Simona Peková, foto Marta Sobotková

►► (na str. 43) Nahoře Heiner Müller *Pověření*, premiéra 17. 1. 2018, na snímku Jan Lepšík, režisér **Jiří Pokorný** a Simona Peková při zkoušení, foto Kateřina Barvířová; Dole vlevo Matěj Nytra a kolektiv '68, režie J. A. Pitínský, předpremiéra 3. 5. 2018, na snímku Magdalena Straková a Jiří Svoboda, foto Kateřina Barvířová; Dole vpravo Václav Havel *Vernisáž*, režie Ivan Buraj, premiéra 5. 10. 2016, na snímku Jiří M. Valůšek, Matěj Nytra a Lucie Andělová, foto Kateřina Barvířová

Opera Mistrová aneb Když bolševici zrušili Vánoce

Psát operu v době muzikálové je šílenost. Svěřit provedení vlastního díla spoustě lidí nejrůznějších profesí může být pro autora velmi těžké. Je to nesnadné zejména pro člověka, který napsal hudbu i libreto, pro člověka, který by si to celé nejraději, kdyby to uměl, také sám zazpíval, zahrál, oddirigoval, navrhnul kostýmy a scénu, která by odpovídala jeho vlastním režijním záměrům. Předložit vlastní dílo šestkrát za sebou obecenstvu z velké části nahodilého složení na renomované scéně Divadla na Orlí vyžaduje notnou dávku osobní odvahy. Toho všeho jsem se na podzim roku 2016 dopustil. Nelituji. Přestože diváci přijali představení až na světlé výjimky chladně a kritika pak vysloveně s odporem, nelituji.

Osou příběhu je krátká povídka z pera Jaroslava Haška Zkoušela muže. Manželka ševce Dratvičky předstírá, že musí v době masopustu odjet za nemocnou sestrou a zapřísahá svého muže, ať se po dobu její nepřítomnosti postará o děti, nikam nechodí a nepije příliš mnoho piva. Ten vše pokorně odsouhlasí a jen co žena vy táhne paty z domu, dá si poslat pro pivo, pozve kamarády na mariáš, snaží se krmít kojence uzeninou a k dovršení všeho pozve do domu z kolemjdoucího masopustního průvodu dvě maskované ženštiny, s nimiž nevybíravým způsobem laškuje. „Strhující“ zápletku pak spočívá v tom, že jednou z pozvaných je i Dratvičkova žena, která posléze odhalí své inkognito a svému choti vyjeví, jak krutý trest ho za jeho neposlušnost čeká a jaké nové pořádky budou teď doma nastoleny. Celý příběh je zarámován recitativní expozicí

části Haškova Vánočního fejetonu, který vypráví o tom, co bolševici všechno po revoluci v Rusku zakázali a jaké nové pořádky hodlají zavést. Vzniká tak paralela totalitních pořádků ve společnosti a autoritativního režimu v matriarchálně založené rodině. No, „Šejkspír“ to není, to vím. Ale přemohu-li strach, že budu vypadat jako vypravěč vtípů, který se jim jako jediný od srdce směje, musím konstatovat, že jsem se docela pobavil.

I když dirigent Joel Hána, režisérka Kristýna Kopřivová a sólisté udělali maximum, vykresat z této opery vtíp, smysl zhudebnění, srozumitelnost textu, natož pointu bylo prakticky nemožné.

(Listopadová nej zážitků a propadáků dle Heleny Havlíkové, Hudební rozhledy, <http://www.hudebnirozhledy.cz/2016/12/03/>)

Přitom právě libreto bylo terčem kritiky napříč celou škálou odborné výbavy hodnotitelů. K hudební složce se podrobněji vyjadřuje snad jen Patrik Červák v internetovém měsíčníku Musicologica. Zajímal jsem, že se o své hudbě něco dozvím, ale místo toho jsem zjistil, že si Červák zřejmě plete náspěvkovou intonační metodu a Janáčkovy náspěvky mluvy, které mají podle něj patrně něco společného s prostou imitací, zdá se mu, že jednoduché diatonické ostinato dodává písni Nesem vám noviny „...vpravdě zvráceně perverzní ráz“, konstatuje, že nepracuji s žádným dobře zapamatovatelným tématem, což není tak úplně pravda. Z toho jsem měl největší strach, protože se to v soudobé hudbě tak nějak nesmí. Přesto děkuji a... nelituji.

Petr Hala

Záběr z uvedení opery **Petra Halý Mistrová** v Divadle na Orlí v Brně, premiéry 26. a 27. 11. 2016, zleva Barbora Ďubeková (Mistrová), Vojtěch Šembera (Dratvička), Denisa Birošová (Fifi), foto Vojtěch Kába

Vražda v Polné

Polná je malebné městečko s obnovenou židovskou čtvrtí, vyhlášenou mrkvancovou poutí, velkolepým kostelem svatého Liguřiáše – ale stejně ho všichni znají kvůli vraždě. Z vraždy mladé Anežky Hružové před Velikonocemi roku 1899 byl obviněn místní mladík Leopold Hilsner. Žid! Židi ji zakošerovali, začalo se šeptat, pověst o rituální vraždě se rychle rozšířila a rozpoutala se nenávislná protizhidská hysterie.

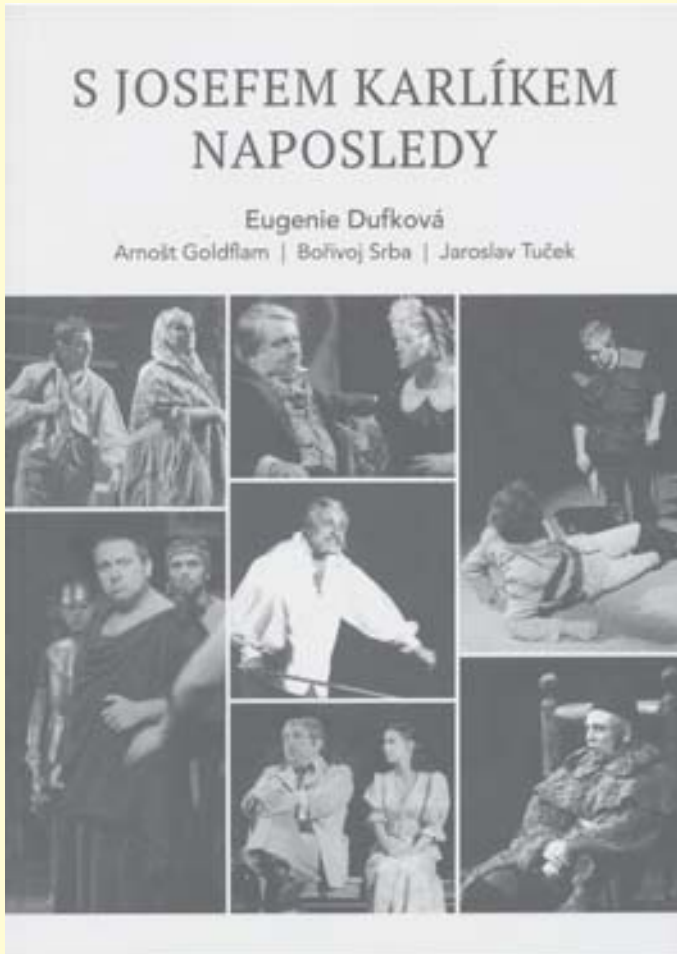
Podobná jako teď, kdy jsou jejím terčem migranti a muslimové. Jako by se nám někdo snažil nakukat, že právě oni můžou za všechny naše problémy – a my mu ochotně skáče na lep. Nejsem vítačka, nevyznám kvóty a řídím se příslovím jaký kraj, tak se stroj. A vím, že mezi muslimskými imigranty je spousta povalečů a budižkničemů.

Stejných, jako byl Leopold Hilsner – ten by taky v Polné nikomu nechyběl. A nikdo se ho nezastal. Až poslanec říšské rady Tomáš Garrigue Masaryk. Netvrdil, že Hilsner je nevinný – to se vlastně dodnes neví. Ale poukázal na chabé důkazy a vyvrátil fámy o rituální vraždě. Vyneslo mu to hněv a opovržení – ale pro mě je to jeden z Masarykových nejobdivuhodnějších činů. Dal přednost pravdě před hlasy voličů a zastal se člověka v nouzi. Svého bližního.

Marně čekám, až dnes někdo z politiků řekne, že migrant není nadávka – tím spíš, že si ještě pamatuju doby, kdy se tak používalo velmi podobné slovo – emigrant. Proto to řeknu sama: Migranti a muslimové jsou lidské bytosti, naši bližní. A jestli se mnou souhlasíte, říkejte to taky.

Ať žije plevel

Pokud máte zahrádku a je jarní sobotní odpoledne, víte, čím ho naplníte. Posezením na zahradě s voňavou kávou, sladkou zmrzlinou, milými přáteli nebo vtipnou knížkou? Kdepak! Čeká vás boj s plevelem. Válka není voňavá, sladká, milá ani vtipná. Boj s plevelem znamená bolavá záda, spálený nos, ruce zabořené v hlíně – a především morální dilema. Jsem snad botanik, abych rozhodovala, co je plevel a co ne? Rozkvetlá žlutá pampeliška – jasný plevel – je přece stejně hezká jako třeba... modrá lobelka, ne-li ještě hezčí. A rozhodovat, která rostlinka je lepší a která horší, která má žít a která zemřít, to si už vůbec netroufnu. A kdyby jenom rostlina! Kdo si osobuje právo určovat, že ně-

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Obálka vzpomínkové knihy Eugenie Dufková, **Arnošt Goldflam, Bořivoj Srba**, Jaroslav Tuček: S **Josefem Karlíkem** naposledy, vydal k nedožitým 90. narozeninám českého herce Ivo Moll nákladem **Aloise Hajdy** a Taťany Hajdové, červen 2018

který člověk je lepší než jiný? Silný jedinec a lidská veš, jak říká Dostojevskij? Otrokář nebo otrok, Němec nebo Žid, Turek nebo Armén, občan nebo imigrant, kulak nebo dělník... v průběhu dějin si to právo osoboval kdekdo. Velmistry v tom oboru byli Hitler se Stalinem. Stalin razil heslo, že když se kácí les, létají třísky, a těmi odletujícími třískami byly celé národy, a Hitler se svými zvrácenými rasovými teoriemi mu nezůstal nic dlužen, učili se jeden od druhého.

To jsem se od plevele dostala daleko... ale sobotní odpoledne se přehouplo k večeru a teď už nemá cenu s trháním začínat, leda až zítra, ale zítra je neděle a v neděli se už nemusí prokrastinovat. V neděli se má odpočívat, od trhání plevle i od mlácení prázdné slámy.

Plevel se raduje, ale nenápadně, aby zbytečně neupozorňoval na svou existenci, pampelišky cudně klopi hlavy k zemi, aby je mohly zítra zase zvednout a pozdravit sluníčko.

Paralelní akce

Paralelní akce se ve slavném románu Roberta Musila Muž bez vlastností říká oslavě jubilea říše, která se jmenuje Kakánie, ale každý v ní pozná Rakousko-Uhersko. Hrdinové chystají oslavu, a přitom tuší, že říše se brzy rozpadne. Mimo jiné kvůli výstřelům v Sarajevu.

To my jsme jiní kabrňáci – slavíme století státu, který se už rozpadl.

„Budeme pořádat konferenci ke stému výročí vzniku Československa,“ oznámila jsem na kongresu PEN klubu kolegovi z jiného konce světa.

„Československa?“ podíval se na mě překvapeně. Teprve chvíli předtím pochopil, že Československo zaniklo, už čtvrtstoletí místo něj máme Českou republiku.

„Přesto to slavíme,“ řekla jsem stručně. Neměla jsem už sílu vysvětlovat, že Československo v té podobě, v níž vzniklo, existovalo jen dvacet let, pak se od něj oddělil Slovenský štát a Podkarpatská Rus a stal se z něj Protektorát Böhmen und Mähren... a tak dále, dějiny střední Evropy ve dvaceti slovech.

„Máte i jiné svátky?“ zeptal se pochybovačně.

„Ovšem. Například upálení Mistra Jana Husa, který chtěl napravit morálku církve. Nebo zavraždění svatého Václava, ten zas chtěl žít v míru s Němci.“ Kolega poodstoupil a v očích se mu objevil strach.

„Ale 17. listopadu slavíme svobodu, a tu jsme si doopravdy vybojovali,“ uzavřela jsem vítězoslavně.

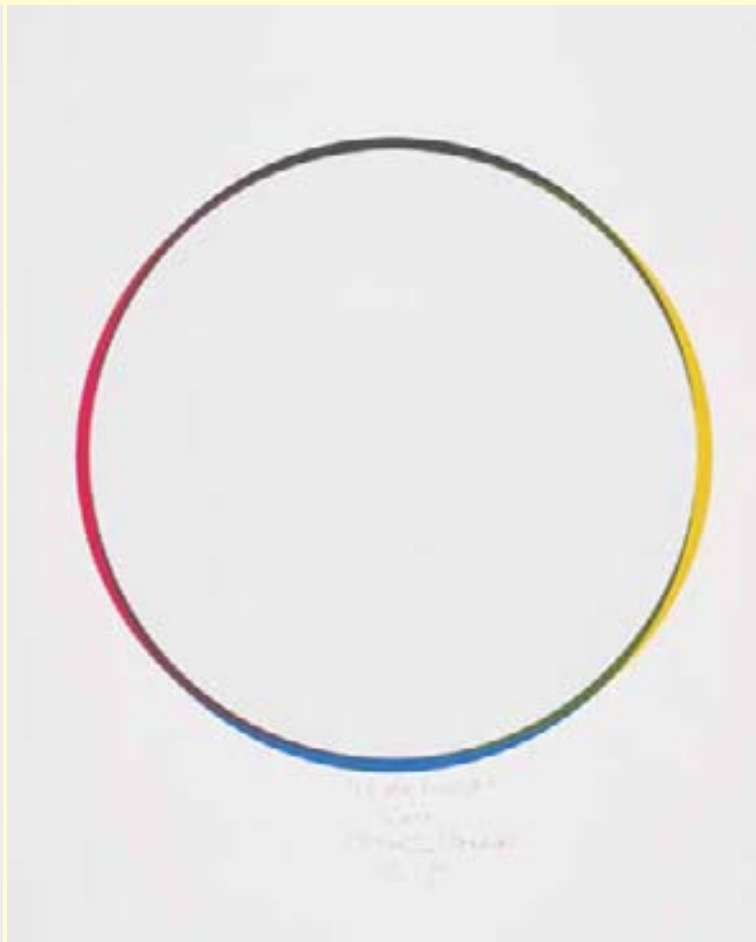
„Vím,“ přikývl kolega vědouně, „celý svět sledoval kruté boje v Sarajevu.“

„Tak na svobodu,“ navrhla jsem přípitek, místo dlouhé přednášky, že není boj jako boj, že Československo není Jugoslávie a že není Sarajevo jako Sarajevo.

Zdena Höhmová: Slavnost | 2017 | olej a kombinovaná technika, plátno, 120×180
◀◀ (na str. 46) Světlo | 2017 | kresba, papír, 100×70

Zbyněk Janáček: MegaChyba I, II | 2018 | serigrafie, papír, 100×70

◀◀ (na str. 48) **Milan Chlumský:** Cyklus Zaventen – Couloirs des Pas perdus (letišťe Bruxelles) | 2005 | fotografie, 50×70

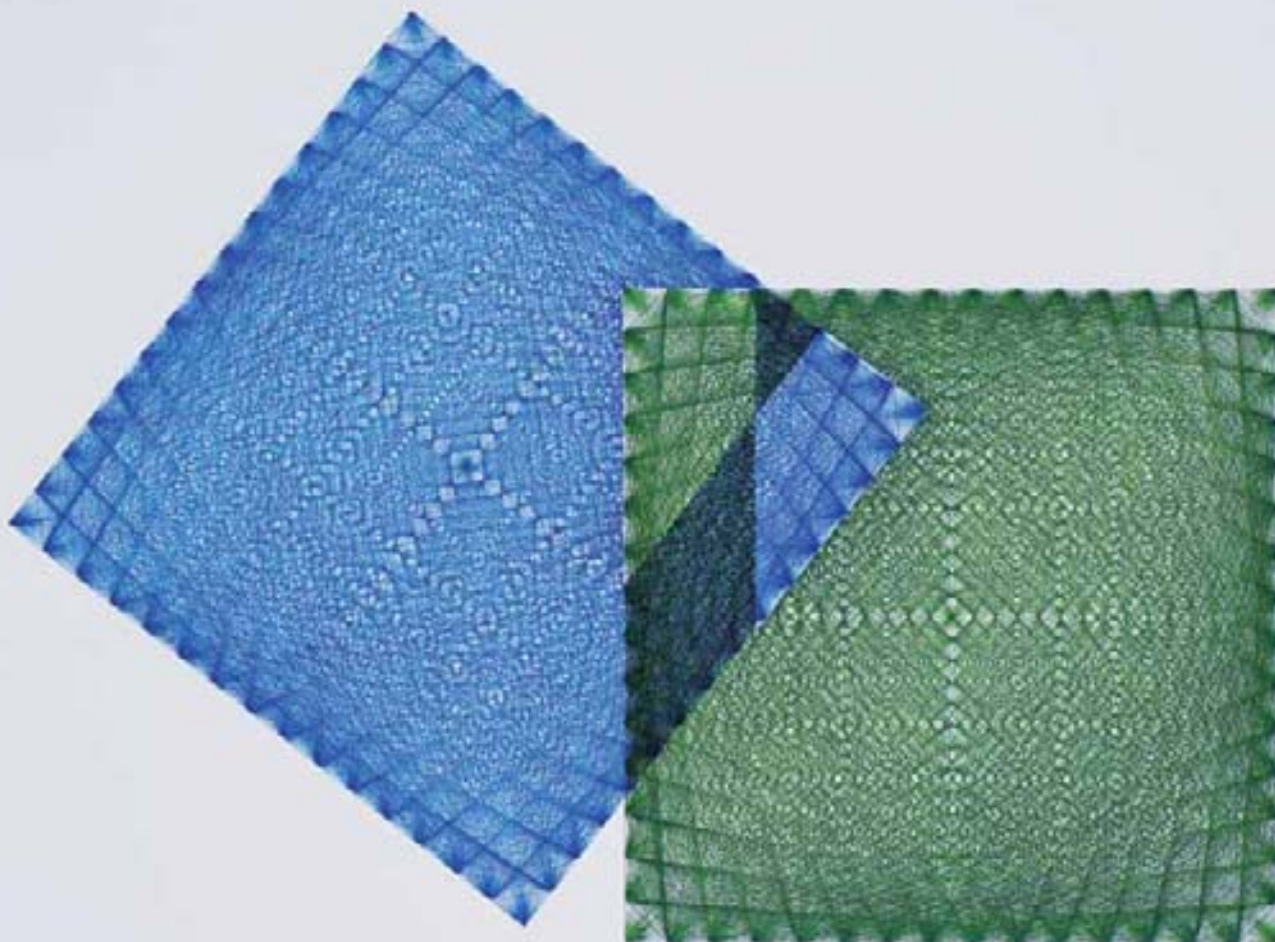

Dušan Junek: Posterium 3 | 2013 | plakát, digitální tisk, 100×70 (vlevo) a Henri de Toulouse-Lautrec | 2011 | plakát, digitální tisk, 100×70

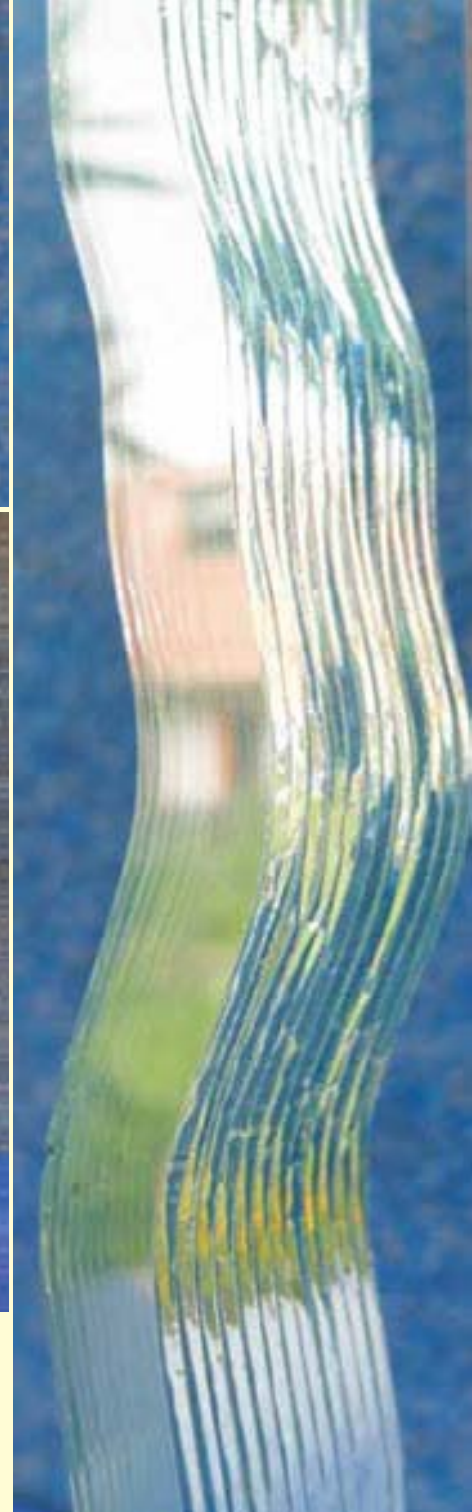
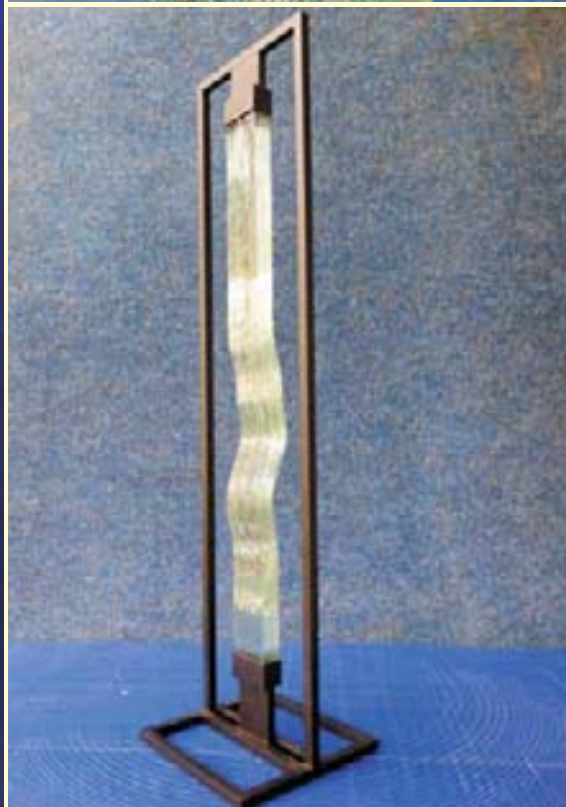
◀◀ (na str. 50) ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...
Jozef Jankovič (1937–2017): Kostka v hlavě | 2017 | železný odlitek v. 87 s podstavcem 10×58×58

Arna Juračková: Z cyklu Siluety | 2018 | kombinovaná technika, 14,5×19,5

Antonín Kanta: Setkání dvou č. 6 | 2018 | kresba tuší, 50×70

Valér Kováč: Skleněný objekt I | 2016 | vrstvené sklo, v. 153 (vlevo a detail nahoře);
Voda III | 2015 | vrstvené sklo, v. 54 (uprostřed a detail vpravo)

Za Josefem Kovalčukem

„Dnes zemřel Josef Kovalčuk. Největší životní vzor ctnosti a slušnosti.“ Tato slova napsal 30. června na Facebook šestadvacetiletý syn evangelického faráře Štěpána Hájka Jáchym. Když student filozofie Josef Kovalčuk ze zklamání z rezignace národa po Palachově oběti přemýšlel o tom, co bude mít v jeho životě smysl, zvolil divadlo. Byl si vědom toho, že nastane úpadek vzdělanosti a že divadlo může metaforicky a básnicky udržet nějakou míru svobodného dialogu. To, že se mu to jako jednomu ze zakladatelů Hanáckého divadla v Prostějově (HaDivadla) nakonec zdaří v normalizační Biaffe ducha natolik, že jejich dítě se stane jedním z pomyslných ostrůvků svobody s originální poetikou, však tušit nemohl. Josef byl zvláště neústupný a zaťatý. Mimořádně vzdělaný, mimořádně slušný, mimofádně odvážný. Dramaturg má být krok před ansámblem, on byl vždy napřed o dva až tři kroky. Málokdo tuší, že v mládí hodně sportoval, jako cyklista jezdil s Vlastimilem Moravcem, coby hokejový junior hrával v obraně s jednou z nejlepších útočných formací světa Martinec–Novák–Šťastný. Před hokejem dal přednost studiu literární vědy v Olomouci, později přidal dramaturgii na DAMU. Z hokeje si odnesl dar pro divadlo. Jako pilíř držel tým, rval se za zády útoku, snášel trpělivě rány, uměl je rozdávat, současně posouval hru dopředu a měl poziční přehled. Tak působil v celém legendárním hnutí studiových divadel. Nenápadně, ale o to důkladněji. S étosem. Po listopadu 1989 vybudoval od základů Divadelní fakultu JAMU. Tušil jsem, že bojuje s tou sviňou rakovinou. On o tom nemluvil, do poslední chvíle pracoval. Pokorně, beze stopy bolestíinství. Věděl, že má pár týdnů života. Nikdo z nás to netušil. Nad jeho rakví pravil farář Hájek: „Jedna věc je o životě přemýšlet, druhá věc pak aktivně vstupovat do životních zápasů a veřejně nést svou kůži na trh. Do neuspokojivého stavu světa vnášet víru, lásku a naději. Josef Kovalčuk výborně přemýšlel a také výborně činil. Jsme mu za to vděční.“

Břetislav Rychlík

(Lidové noviny, 12. 7. 2018)

Josef Kovalčuk (1949–2018) byl na Festivalu Re:publika 1918–2018 jednou z 10 osobností vybraných do historického oddílu výstavy nazvaného „Paměť národa. Tenkrát v Brně“, Výstaviště Brno, červen 2018, foto Hana Kovalčuková

Ludmila Kovářiková: Klec 2 | 2018 | glazovaná kamenina, 42×31×31;
Věž | 2015 | glazovaný šamot a kov, 151×27×25

Miroslav Kovářik: Žába | 2016 | bronz, 9,7×9,7

■ Jeden z textů pokoušejících se zachytit obrodu brněnského Národního divadla, jehož Činohru tipoval autor v roce 2018 na titul Divadlo roku 2017. Pokračováním a zatímním vrcholem cesty je festival Divadelní svět Brno (květen 2018). Stal se zápasem o demokracii a o svobodu umělecké tvorby ve sporu o inscenace bosenského Chorvata Olivera Frlijiće Naše násilí a vaše násilí (Mladinsko gledališče Ljubljana) a Prokletí (Teatr Powszechny Warszawa). Proti jejich uvedení v Brně postavili se hlavně lidé, kteří ty artefakty neviděli: noví farizejové, tedy pokrytci a licoměrníci. (jpk)

Andělé radosti rytíře Zdeňka Rotrekla

Jiří P. Kříž

Nemohlo Spílání Brnu, volný cyklus obrodného tvůrčího týmu Národního divadla, začít koláží výmluvnější, než je Podezřelá krajina s anděly básníka Zdeňka Rotrekla, režiséra Martina Františáka a scenáristy Petra Mašky v Redutě.

Rotrekl rodnému městu nikdy nespíal. Ačkoli po větší část jeho života (1920–2013) Brno toho zatvrzelého katolíka ničilo. Když započítáme nacistickou okupaci – půl století. Přítel Jana Zahradníčka, Ivana Blatného, Anastáze Opaska ale nikdy neztrpkl. Když mohl, pouštěl se znovu a znovu do díla obdařen mocí odpouštět.

Mezi anděly a satany

Poprvé jsem se s ním setkal jako zástupce Spolku posluchačů filozofie v rehabi-

litační komisi filozofické fakulty – Firbas, Šebánek, Večerka, Kříž – v roce 1968. Akčnímu výboru, ve kterém jiní studenti a asistenti – Hejl, Kalousek, Křístek, Šindelář – v roce 1948 Rotrekla z univerzity vyhazovali, odpustil. Promoval symbolicky v osmačtyřiceti.

Odpustil i všem konfidentům, kteří ho udávali policii německé, a titíž pak i české za všech poválečných režimů, a kteří v jeho próze Světlo přichází potmě a nyní v Podezřelé krajině s anděly nesou jména Šantroch, Pivec und Piwetz. S tím prvním se trochu nejistě na jeviště asi po deseti letech vrátil objev Vladimíra Morávka ještě v královéhradeckém Klicperově divadle, Václav Veselý. Další dva modely zrud hrají Martin Veselý a Roman Nevěčný. Básník sám je v „rockovém kabaretu“, jak žánr ne zcela přesně označili tvůrci, ztotožněn se jménem Jaroslav. Méně sršatě a přesvědčivě ho v jakési s Rotreklem neslučitelně bolestínské poloze představuje Michal Bumbálek. Věrohodnější jsou jeho andělé, především Matka Gabriely Štefanové a Dívka Magdalény Tkačikové. Nezřetelnými pro diváka zůstávají kytaristé Kníže básníků (Zahradníček) a Apolón z Obilňáku (Blatný) – Dušan Hřebíček a Michal Dalecký. Jímavou postavu židovského krejčího Schlessingera, který Rotreklovi ušil kabát „na celý život“, vytváří Jaroslav Kuneš. Jako vždy výrazem vévodí scéně, tentokrát Lucie Labajová, Monika Maláčová jako Žena. Podezřelá krajina s anděly je velkou panychidou za výraznou osobnost, v naší zmatené době trestuhodně zapomínanou. S novou poválečnou epochou dostal Rotrekl do vínu trest smrti za činy, které nespáchal. Milostivě mu ho změnili na doživotí. Odseděl si třináct let. Plně ho rehabilitovali až v roce 1990. V sedmdesátí.

Zdeněk Rotrekl a jeho herec Michal Bumbálek, foto Jiří P. Kříž

Kdo spílá Brnu?!

Ihned se zapojil do novinářského a kulturního života. Byl jsem očitým svědkem jeho vrcholného zážitku: V roce 1990 jsme s českým PEN klubem navštívili rakouské kolegy.

V Mailbergu se setkal s převorem rakouské a české větve řádu maltézských rytířů Jindřichem Šlíkem. Pak jsme všichni ochutnali ledové víno z vinic hraběcího rodu, jehož předka v roce 1621 popravili jako představitele odbojných stavů na Staroměstském náměstí. Rotrekl se o několik let později stal rytířem řádu. Toho uznání si až do smrti cenil ze všech nejvíc.

V Česku byl ministrem kultury Danielem Hermanem Zdeněk Rotrekl jmenován v roce 2015 in memoriam prvním Rytířem české kultury. Zatím jimi jsou také spisovatel Jiří Stránský, sochaři Olbram Zoubek a Jaroslav Šlezinger a dámy Marta Kubišová a spisovatelka Magdalena Horňanová (*Jaro 2016, poznámka autora*). „Můj Anděli radosti, v této bláznivé době při mně stůj,“ zní v Podezřelé krajině píseň Jiřího Bulise a vznáší se nad městem, které básníci museli, ale jeho obyvatelé už ho dávno zapoměli.

Národní divadlo Brno – Zdeněk Rotrekl, Martin Františák, Petr Maška: Podezřelá krajina s anděly. Režie Martin Františák, dramaturgie Lucie Němečková, hudba Jiří Hájek, scéna Lucie Labajová, kostýmy Katarína Kováčiková, pohybová spolupráce Zoja Mikotová, pěvecké nastudování Petr Svozílek. Česká premiéra 18. února, psáno z reprízy 7. března 2016 v Redutě.

Hodnocení 90%

Pierre Jean Jouve
Chrchle

Chrchle, na asfaltu, mi věty přirovnávaly
Otravě tváře, na rouše malých žen

Skvrna

Viděl jsem, bláznou vrstou peleměho oleje
Který, my křeh, se stroje a dlaněho pram
Na horkém dlaněm' se my křičení' čtvrti
Dlaněho pram, mýdlo, na krev, suš' matky

Arif Kromer

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Ludvík Kundera (1920–2010)
V *meandrech dramaturgie*, obálka
s ilustrací Vlasty Zábranského,
k vydání připravili **Miroslav Ple-
šák** a Kateřina Menclerová, v edi-
ci *Úvahy a názory* vyd. JAMU
v Brně 2017

Adolf Kroupa (1910–1981), ruko-
pis/překlad: Pierre Jean Jouve
Chrchle – Skvrna, ze sborníku **Lud-
víka Kundery** *Volné sebrání I*, 1973

Jako speciální Q-večer se odehrá-
lo představení her Václava Havla
Audience a Samuela Becketta
Katastrofa; s diváky diskutovali
režisér inscenace **Ivo Krobot**
a **Miroslav Plešák**, **Divadlo**
U stolu 15. 6. 2015, foto **Jan**
Rajlich ml.

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...
Bohdan Lacina (1912–1971): Jádro | 1969 | olej, plátno, 129×100

Zdeněk Macháček: Podzim II | 2015 | mořené dřevo, 144×66×30

Strom

Prší a já jdu na koncert
Co z nás zůstane
koncertní mistr
zvuk laděných smyčců
černý rukáv fraku
vzpomínka na vedlejší křeslo
Někdo mi pravil
nenechej padnout poslední verše
do studny
studí
nepokračuj když nevíš dál
zůstaň na místě
nerozhrnuj záclony
neotvírej zbytečné zásuvky paměti
neruš podivný spánek
podivný způsob života
na okraji něčeho
z čeho roste tajemný strom
přetínající život

František Listopad (1921–2017)
Ze sbírky Rosa definitiva, Praha 2007

Brněnský podzim

Nemyslel jsem si
že se ještě vrátím
ale dnes v noci
se mi zdálo
o dnech z igelitu
které jsem prožil
namísto žasnoucího mrhnutí
s ženou a dětmi
v manželské koleji
Dva tisíce kroků
bylo k nejbližší telefonní budce
a v jejích dveřích
Nahé ořechy bez skořápek

Česká ulice

Asi už nepřestane
protínat
mou silnici od nohou k hlavě
která je jen jiným výrazem pro tělo
jak plná bílá čára
přes níž nesmím přejít
ani pohledem
Česká ulice se svým antikvariátem
a s velkou reklamou
na polskou kosmetiku
Není vlastně sama o sobě
nijak zvláštní
Jenom je krátká
až překvapivě krátká
jako setkání
s někým hodně blízkým

Verše **Tomáše Mazáče** (1962–2017)
na str. 63 a 65 jsou ze sbírky
Bezmála noc, 1996

Miroslav Malina: V kruzích | 2015 | kombinovaná technika na plátně, 120×100

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Jiří Marek (1914–1993): Liška Bystrouška | 1985 | polychromovaný laminát,
50×50×80; Vysočina I | 1970 | bronz, 100×30×20

Divadelní

V chvatu uspěchaných
pár minut před začátkem
večerního představení
uzavření v sobě na dva západy
a jeden severozápad
Prohodíme k sobě
jen sem tam slovo
Plátěnými jazyky kravat
na nichž musíme napřed udělat
uzel
abychom jeden na druhého
nezapomněli

Nemocnice Pekařská

Krůpěje ranních tramvají
stékají po Pekařské
jak odebraná krev
řečištěm holé paže
do jeskyň zkumavek
A za oknem dvoustěžník Petrova
nehybně stojící
na své hoře
po opadnutí vod potopy

Poslední brněnská vzpomínka

Na dně Brna
spí dřevěné korále
které jsem kdysi dal
své první i poslední
brněnské dívce
Mám naději
že jednou vstanou
a dovedou mě za ní
podobny prskavkám spálených
družic
které proplouvají
přes propusti oblak
dolů
do Jiráskovy čtvrti

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

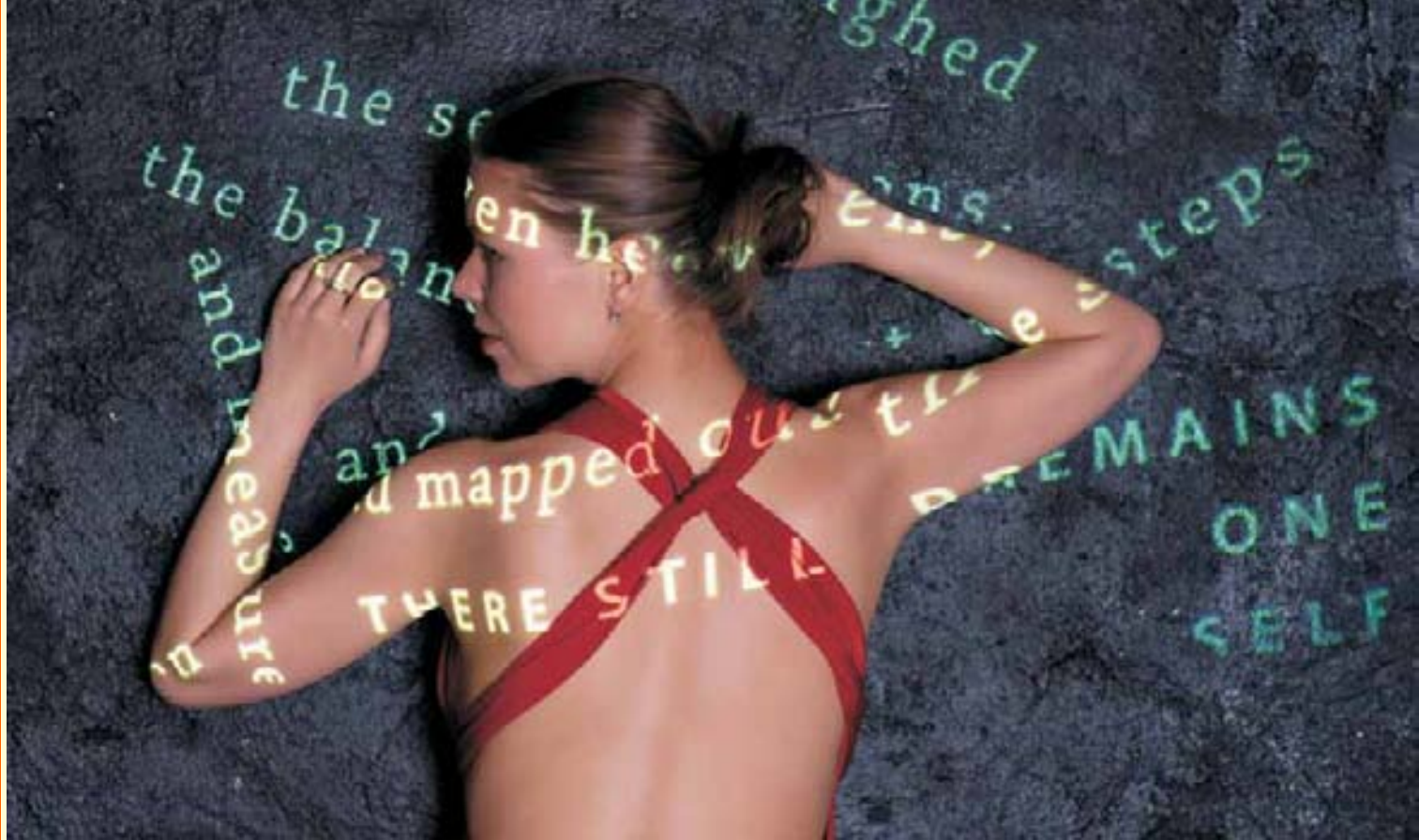
Bohumír Matal (1922–1988): Přítomnost člověka | 1970 | olej, plátno, 160×129

Isha Trio: Nahoře zleva Kristina Vaculová, **Sára Medková** a Lucie Rozsnyó na mezinárodním festivalu Expozice nové hudby, Besední dům Brno, 25. 10. 2017, foto Jiří Jelínek; **Isha Trio**, dole zleva Lucie Rozsnyó, Kristina Vaculová, **Sára Medková** – použito jako titulní fotografie CD *Love Stories*, 2015, foto Marek Olbrzymek

►► (na str. 67) Nahoře **Sára Medková** na fotografii z bookletu vlastního CD *De Profundis*, 2017, foto Zbyněk Maděrič; Dole vlevo koncert **Sáry Medkové** na Mezinárodním hudebním festivalu Setkávání nové hudby Plus, Divadlo na Orlí, 8. 11. 2017, foto Jan Braunšleger; Dole vpravo **Sára Medková** s Filharmonii Brno po provedení klavírního koncertu *Blízká setkání zběsilosti srdce Víta Zouhara*, dirigent Aleš Kománek, Besední dům Brno, 14. 2. 2015, foto Jiří Jelínek

CL *pizz. fff as fast as poss.*
 VNO *pizz. as fast as possible, rapid and octave transp. possible*
 VLA *top corp*
 TPT *top corp*
 VCL *f*
 ~ 3/4 ~ 2/4 ~ 4/4 ~ 3/4 ~ 2/4

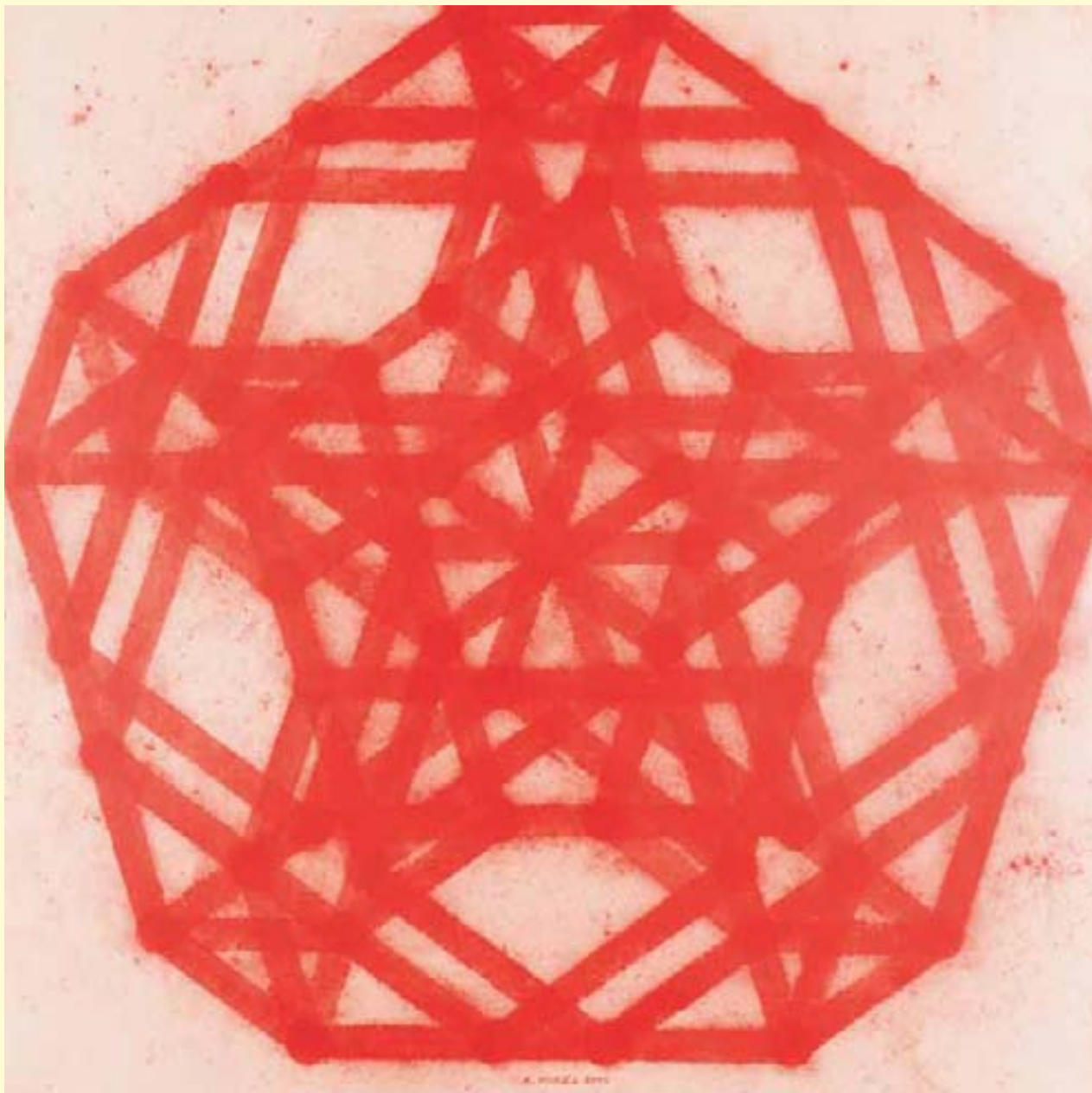
CL *mod.* *3' = 50-60* *suavemente fac* *pizz. as fast*
 VNO *f = ord.* *stacc.* *stacc.* *f* *suavemente - as fast* *pizz. as fast*
 VLA *f = ord.* *stacc.* *stacc.* *f*
 VCL *pizz.* *f = ord.* *top corp.* *f* *af* *~ 5/8* *~ 4/4*

Z rukopisu nové skladby **Ivo Medek** *Shades of Silence* (bude mít premiéru na podzim 2018); Vpravo nahoře **Ivo Medek** hraje na plastiku **Jozefa Jankoviče** na vernisáži Salonu Q v Křížové chodbě Nové radnice v Brně, 8. 10. 2014, foto **Miroslav Myška**; Dole **Sára Medková**, **Ivo Medek** a Ondřej Medek po vystoupení na vernisáži **Zdeny Höhmové** v Galerii IBC v Brně, 27. 3. 2017, foto Lucie Páčová

Věruna Melčáková-Juneková: Malý příběh 1–4 | 2017 | mix technik, 4× 40×40

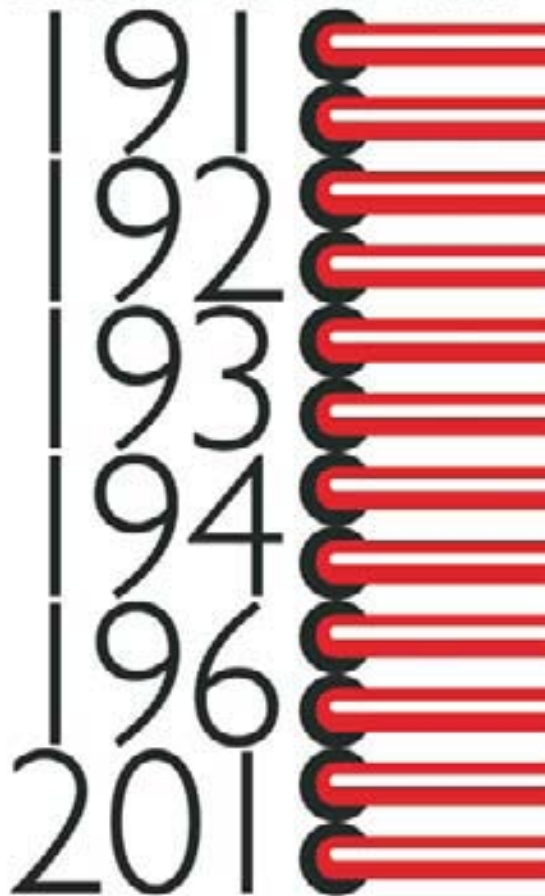

Kamil Mikel: Pětiúhelník | 2015 | akryl, 100×100

Zoja Mikotová a Iva Šulajová *Kdy bude po válce*, režie **Zoja Mikotová**, výprava a animace Juliána Kvíčalová a Markéta Šlejmarová, Slovácké divadlo Uherské Hradiště, premiéra 21. 4. 2018, na fotografii nahoře v roli děvčátka Petra Staňková, foto Marek Malůšek; Dole záběr z inscenace v rež. **Zoji Mikotové** *Deník Anne Frankové*, která měla 27. 6. 2018 po třech letech derniéru. V roce 2016 dostala Cenu Největší z pierotů, cenu kritiků za nejlepší inscenaci sezony 2015 v Slováckém divadle v Uherském Hradišti, a Alžběta Kynclová (na fotu zcela vpravo) obdržela tuto cenu za ženský herecký výkon; fotografovala Yumi Mráz Hayashi

100 LET ČESKÉ REPUBLIKY

Boris Mysliveček: 100 let České republiky | 2018 | plakát, digitální tisk, 100×70

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Oldřich Mikulášek (1910–1985): 13 veršů 13. máje, rukopis z hyperbibliofilie *Jaro*, 1974

13. máje 13. máje

Jaro, jaro, ghrun té sudu
kvi ti

a žán ma obě

Kolbu unyžás žiži.

Pro mně tož smutná

je tu

jak unidom

a kutač -

kritku na choj ?

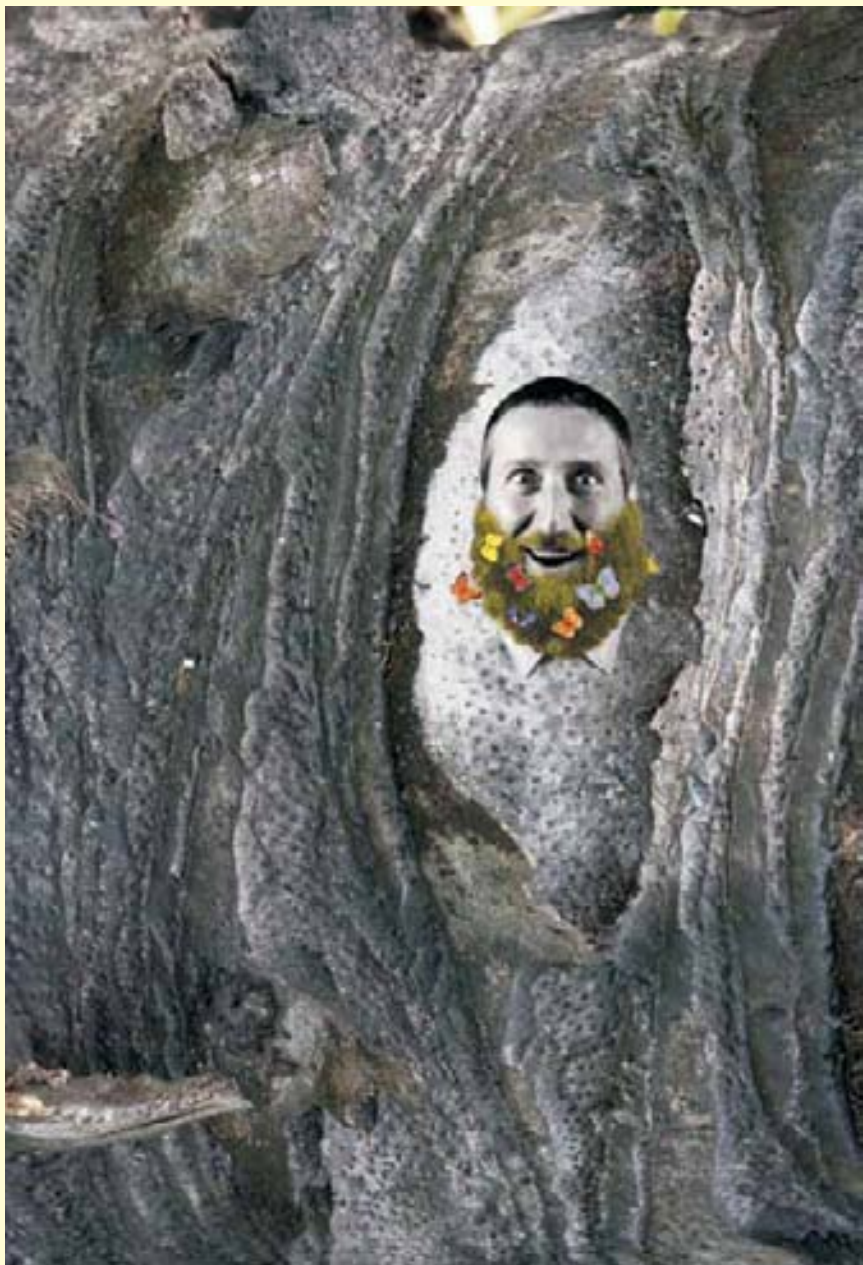
A hři a dři kvič' a' hřutník,

Jaro, jaro, jaro fujarovi,

Sanj' usby žkyk ?

Moko to už hřivul žo ?

Mikulášek

Miroslav Myška: Autoportrét | 2018 | fotografie, 48×38; **Anastasia** | 2017 |
fotografie, 40×33

Peter Nižňanský: Kafka (Sám v sobě ztracený) | 2013 | patinovaný a leštěný
bronz, 110×70

Antonín Odehnal (1931–2017): Vrby pod Pálavou II | 1980 | lept, 30×41,3

LET HUSY

z Brna až do
Amsterodamu
a Avignonu

LET HUSY

z Brna až do Amsterodamu a Avignonu

DIVADLO NA PROVÁZKU
v letech 1972 – 1979/1980

DOKUMENTY – STUDIE – MEMOÁRY II

DIVADLO NA PROVÁZKU
v letech 1972 – 1979/1980

JAMU

■ *Krásou i prokletím divadelního umění je jeho dočasnost. Divadelní dílo vzniká i zaniká v přítomném okamžiku. Ať se inscenace hraje jakkoli dlouho, dříve nebo později je její derniéra a není možné se do ní znovu začíst jako do knihy nebo se na ni znovu zadívat jako na dílo výtvarné.*

I když víme, že se této dočasnosti nelze ubránit, všemožně se o to pokoušíme. Uchováváme scénáře i fotodokumentaci svých inscenací, zaznamenáváme je obrazově i zvukově, píšeme nejružnější texty i knihy o tom, jak jsme je dělali. Jsme si vědomi nedostatečnosti tohoto počínání ve srovnání s živým originálem, přesto se svoji pomíjivou divadelní tvorbu snažíme všemi možnými způsoby a cestami uchovávat. A poněvadž v současném pojetí nelze divadelní tvorbu chápat jen jako sled jednotlivých inscenací, pokoušíme se zachovat zprávu nejen o nich, ale i o tom, jak naše divadlo žilo ve své době, jaké bylo jeho místo v prostředí soudobé společnosti, jak v této společnosti působilo, jak na ni působilo a jak ona působila na ně a na jeho tvorbu.

Obálku knihy **Petra Oslzlého** a kol. *Let Husy...* navrhl Josef Bubeník

►► (na str. 77) ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Josef Suchý (1923–2003): *Sněženkový kámen*, rukopis z hyperbibliofilie **Jaro**, 1974

■ Bořivoj Srba v knize *Výkročila husa a vzala člověka na procházku: Pojd'!* (2010) podrobně zmapoval první čtyři roky existence Husy na provázku. (...)

V námi předkládané knize *Let Husy z Brna do Amsterodamu a Avignonu / Divadlo na provázku v letech 1972–1979/1980* na Srbovu vstupní a zásadní práci koncepčně navazujeme a pokoušíme se přiblížit tvorbu a život divadla v prvním období profesionální činnosti v sedmdesátých letech, přesněji od roku 1972, kdy byla profesionální činnost zahájena, až po konec sezony 1979/1980. Devět kapitol věnovaných jednotlivým létům (v případě roku 1980 jen jeho první polovině) otevíráme vždy texty stručně popisujícími celkovou činnost Divadla na provázku v tom kterém roce, doplněnými případně přetiskem dokumentů, které tak či onak s popisovaným rokem souvisejí. Jednotlivé inscenace i nejvýznamnější akce vytvořené v každém ze zpracovávaných let pak samostatně dokumentujeme vždy na přibližně deseti stranách (celkem je jich takto zpracováno 46, takže počet stran věnovaných každé z nich nemůže být větší). Dokumentaci inscenace otevíráme základními údaji tzv. programového listu (zohledněny jsou zde i pozdější herecké alternace, pokud byly zaznamenány v dotiskových programech). U všech inscenací je také zařazen přepis několika ukázkových stran ze scénáře. Takto jsou zveřejněny texty v různém stadiu rozpracovanosti ve vztahu ke konečnému tvaru. Z větší části jde o ukázky dvou typů scénářů, s nimiž se začínalo pracovat na začátku zkoušek: jednak o montáži úryvků prozaické, básnické či jiné předlohy nebo o montáži více předloh, jednak o více či méně propracované (v případě externích autorů často komplexně) texty dialogické, které byly až během zkoušek přetvářeny do scénických situací či v případě druhém naplňovány scénickou akcí. U pantomim a klauნიად se jedná o scénáře převážně ve formě výchozího libreta. Některé ze zařazených citací scénářů jsou záznamem stavu, k němuž se dospělo po určitém čase zkušebního procesu. V několika případech přetiskujeme ukázku konečného zápisu scénáře pořízeného až dříve či později po premiéře.

Naší snahou je také dokumentace „grafického prostoru“ inscenací, jak byl chápán i vytvářen Divadlem na provázku. Oddíl věnovaný každé z inscenací začíná tedy reprodukcí plakátu (v několika málo případech, kdy plakát nevznikl, jej nahrazuje jiný grafický materiál, výtvarný návrh či typická fotografie) a každý oddíl také obsahuje ukázku tří až šesti dvojlistů programu (jejichž rozměr byl v originále ve většině případů 210×210 mm). Celá kniha je takto chápána jako textově-obrazová montáž, jejíž grafickou úpravu a sazbu vytvořil Josef Bubeník. Důležitou složkou této montáže je fotografická dokumentace.

Všechny inscenace jsou vizuálně přiblíženy čtyřmi až deseti snímky opatřenými popisky pojmenovávajícími jednotlivé aktéry (u fotografií inscenací Dětského studia je dnes již obtížné uvést v popisích jména všech dětských herců). Oddíl každé inscenace uzavírají dvě až tři ukázky recenzí z dobového tisku (opakuji-li se v nich základní informace o inscenačním týmu apod., jsou některé recenze účelově zkráceny, což je vždy vyznačeno), a naopak hned po programovém listu jsou zařazeny (pokud byly napsány) také texty samotných tvůrců. (...)

Uprostřed kapitol věnovaných jednotlivým rokem je vždy uveden začátek nové sezony stručnou charakteristikou náplně pravidelných pracov-

ních soustředění, kterými v srpnu sezona začínala. Kniha je takto vedle základního dělení podle roků druhotně dělena i podle divadelních sezon. Od roku 1975, kdy Divadlo na provázku na festivalu v Nancy poprvé představilo svou tvorbu v západní Evropě, jsou také v samostatných podkapitolách dokumentovány všechny zahraniční zájezdy (mezi něž jsme nezahrnuli zájezdy na Slovensko, které v té době nebyly zahraničními).

Zvláštní oddíl v závěru knihy pak tvoří výběr přetištěných textů, jimiž se jejich autoři pokoušeli o první komplexnější reflexe tvorby Divadla na provázku v období 1972–1979/1980. (...) Poslední dva texty byly napsány až v tomto tisíciletí a do výběru jsme je zařadili proto, že se retrospektivně zaměřují výhradně na námi zpracovávané období. Jedná se o portrét zakládajícího režiséra Zdeňka Pospíšila z pera jeho nejbližšího hudebního spolupracovníka Miloše Štědrone. V roce 1980 odešel Zdeňk Pospíšil do emigrace ve Švýcarsku a uzavřel tak svoji tvorbu v Divadle na provázku. Posledním je text *Zdánlivě nesouvisějící souvislosti* z pera Josefa (Pepči) Stejskala, který svou činnost v Divadle na provázku ukončil v roce 1978 též emigrací, v jeho případě do Austrálie. Téměř o třicet let později, v roce 2006, své vzpomínky – jež jsou tedy svým způsobem pohledem zevnitř i „odjinud“ – sepsal a uveřejnil v časopisu Rozrazil.

(...)

■ Všemi popsány cestami jsme se pokusili o náčrt celkového obrazu činnosti Divadla na provázku v sedmdesátých letech a věříme, že společně s publikacemi, které již byly v rámci tohoto projektu Janáčkovou akademií vydány, tak dále otevíráme myšlenkový prostor, jež by chtěl lákat a inspirovat příští badatele k analytickému zpracování bohaté a různorodé umělecké tvorby i občanské aktivity rozvíjené Husou na provázku po celou dobu její dosavadní existence.

Petr Oszlý

■ Před deseti lety vyšly první svazky výzkumného a edičního projektu *Dokumentace a analýza tvorby brněnských studiových divadel* schváleného Grantovou agenturou České republiky. Projekt na Divadelní fakultě JAMU inicioval Josef Kovalčuk a v autorství jeho a dále Bořivoje Srby, Jana Roubala, Lenky Zogatové, Kláry Hanákové, Taťány Lazorčákové, Kateřiny Slámové Bartošové, Davida Drozda, nejmladšího Jana Motala a v mém bylo vydáno 15 publikací mapujících tvorbu Husy na provázku, HaDivadla, Divadla U stolu a Ochotnického kroužku. První tři divadla jsou kolektivními členy Sdružení Q, František Derfler, zakladatel a umělecký šéf Divadla U stolu, je pak také členem individuálním, stejně jako někteří autoři. Můžeme tedy říct, že je celý tento projekt úzce propojen i se Sdružením Q. Většina publikací dokumentuje a analyzuje jednotlivé klíčové inscenace jmenovaných divadel, několik jich pak zpracovává delší úseky jejich tvorby. Mezi takové patří i *LET HUSY z Brna až do Amsterdamu a Avignonu*, v němž jsem se ve spolupráci s třemi mladými kolegy – Klárou Hanákovou, Andreou Jochmanovou a Marií Kvapilovou, pokusil dokumentovat a okomentovat tvorbu Divadla na provázku v období od počátku profesionalizace v roce 1972 až po konec sedmdesátých let. Zkrácený úvodní text této publikace se mi tedy jeví jako vhodný příspěvek do Almanachu Q50, jímž chci též připomenout na konci června zesnulého blízkého přítele a kolegu Josefa Kovalčuka. **PO**

Smíšenkový kalmen

Lombi z chvojí v mrtvé bílé,

podlekyté kolem bromuic

koradma

rukou nedočkanou jara

Pod mím knidá nazi sine

hroty, jako by tam dole

čekal

hoxice malých kopimů

Něla kopí ze smara gdm

brh' nime' mětky, ostin,

ale

panci' kuty mrazem rukne

Jen co slunko vedne slaty

papar, skivan vone: un stě

V čase nifi

nenajdeš vlně pa nich stopy

Josef Suchý

Clara Nováková: Nahoře – flétnový koncert s Kristinou Vaculovou na Mezinárodním festivalu Setkávání nové hudby Plus, Komorní sál HFJAMU Brno, 30. 11. 2017; dole se sestrou Dorou Novákovou Wilmington (klavír) na 19. mezinárodním festivalu Cententus Moraviae, zámek Rájec nad Svitavou, 5. 6. 2014; foto **Jan Rajlich ml.**

Ivan Petlan

Pár vteřin zeměpisu

– *V Lisabonu všichni spěchají...
Všichni... I já spěchám...*

*V Portu mají na všechno víc času...
A taky jsou důvěřivější*

*Vy ani netušíte
jak je vše rychlé
neb jste z Brna*

* * *

Řadíme se za sebe

– *Tady mají chodník
pro jeden a půl člověka...*

*V Macau jsou chodníky
jenom pro jednoho –*

Optimalizováno pro manželské páry
z Arábie

* * *

V Portu jsem narazil na jediný antikvariát
(dal jsem si poradit i jiné
ale nebyly doma)

Vytahuji knihu básní
kterou jsem tam koupil
Portugalsky neumím
a tak se dávám poučit

Jmenuje se to
» AO ACASO «
což znamená *Náhodou*

– *Náhodou jste šel kolem
a náhodou ji koupil
a tak tenhle titul
došel svého naplnění*

Mallarmé by se divil
že to jde i bez kostek

* * *

Probíráme zprávy z domova
Ale všechno končí smrtí
Pavla Tigrida

*– Ano Pavel Tigrid...
Kdysi byl i tady
Někam jsem ho vezl
Divil se – ty máš tak malé auto*

*A já byl přítom tak hrdý
na to že mám auto...*

* * *

– Bůh je velký

*a proto mlčí
Musí mlčet...*

*...protože kdyby nemlčel
tak by s ním lidi
pořád a donekonečna diskutovali...*

Chodník se úží
řadíme se za sebe
a na malou chvíli
napodobujeme Boha

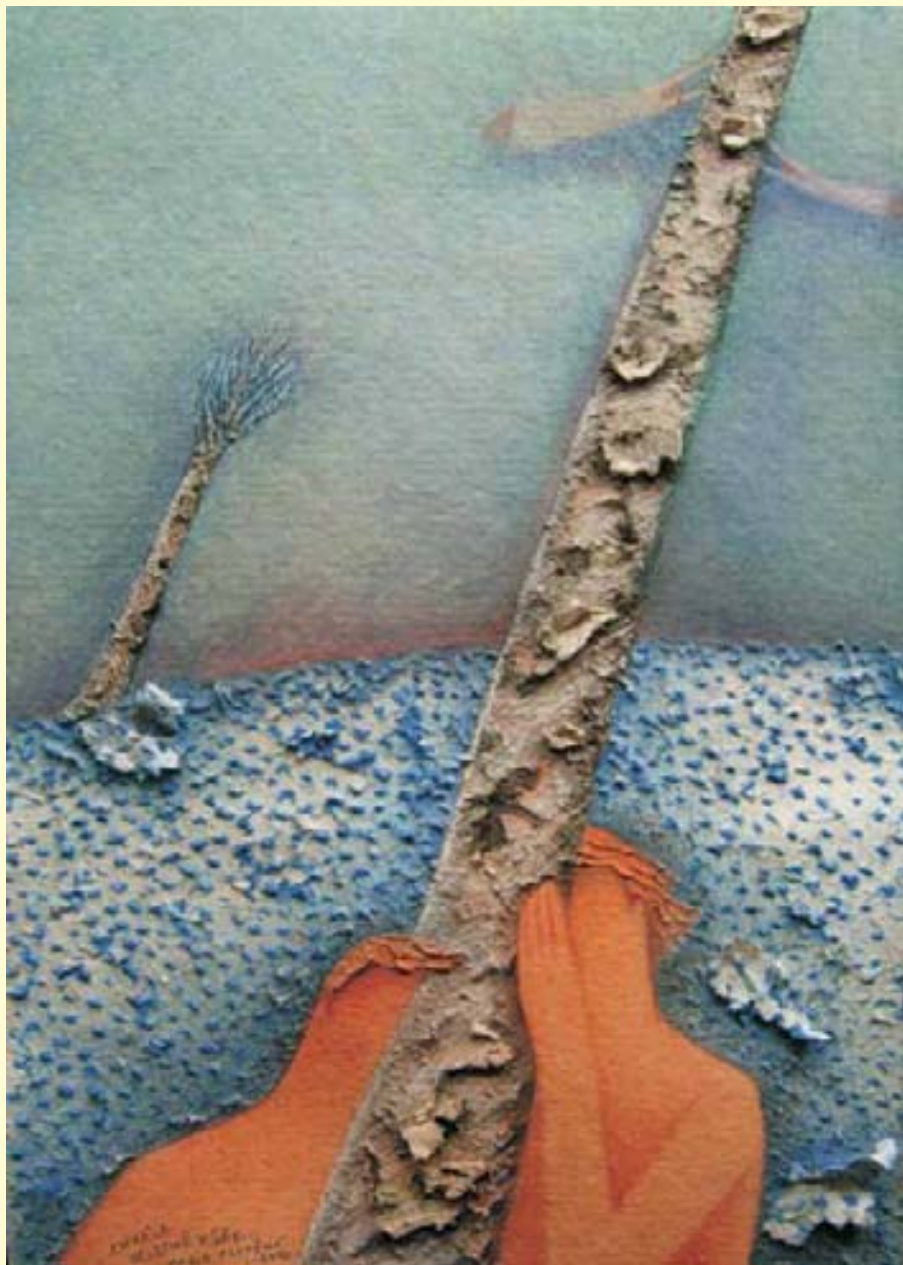
* * *

Kola se pohnula Opouštím
Lisabon
Ještě se přihlásil měsíc
Jak tečka za vším

Jak otisk prstu
stvrzující

nezapsaná slova

čtvrtek 11. září 2003, 21:00

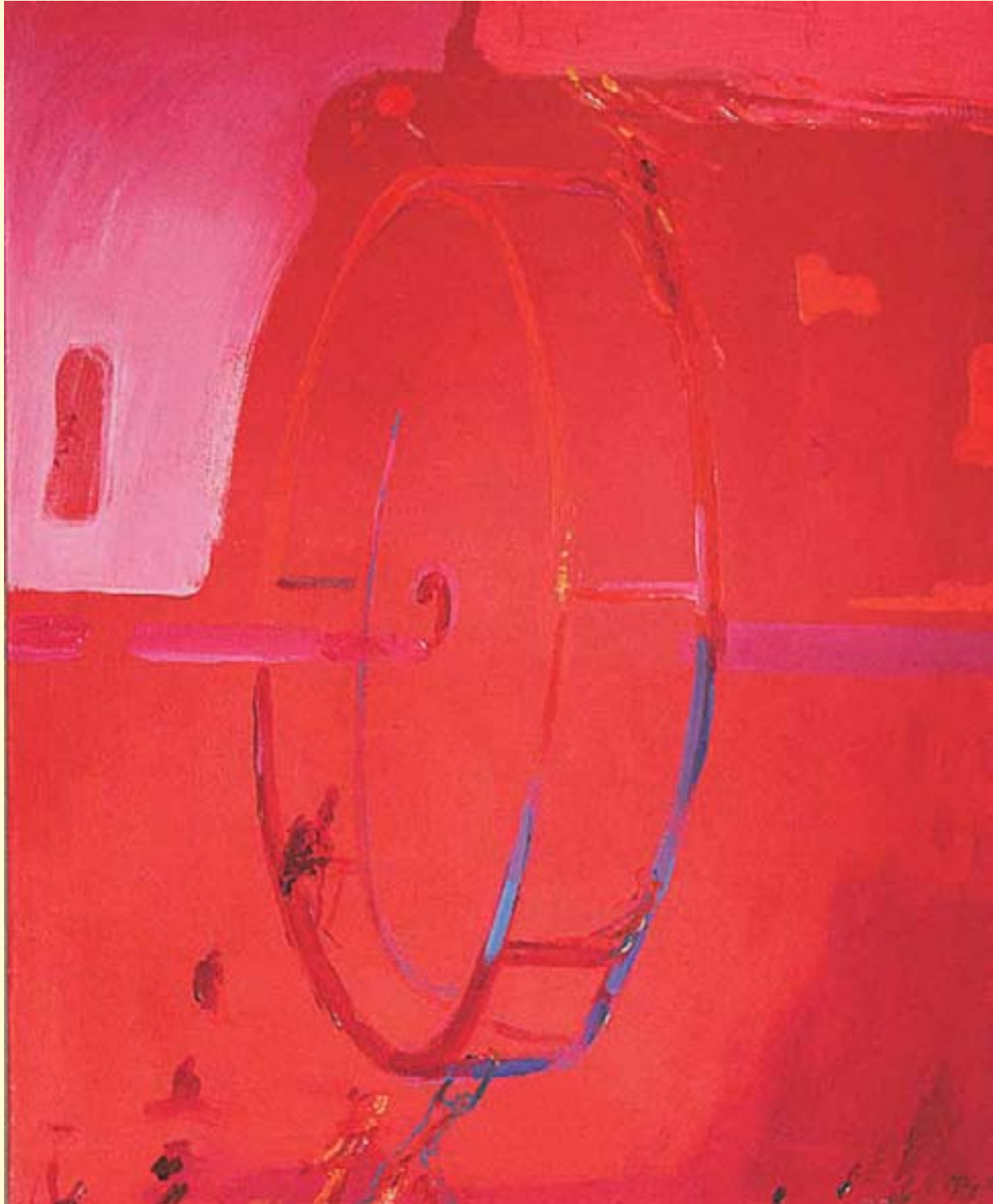

Marie Plotěná: Chvála očištné kůře | 2018 | drásaný pastel, 70×50

Bolek Polívka a **Vladimír Polívka** v autorské inscenaci *Šašek a syn* uváděné od roku 2017 Divadlem Bolka Polívky v Brně, letní scénu DBP na nádvoří Staré radnice v Brně 22. 7. 2018 fotografoval Jaroslav Bobek

►► (na str. 81) **Jan Pospíšil**: Kolo | 2015 | akryl, 120×100

Hlasy Antonína Přídala

Polský divadelník Jerzy Grotowski nazval hlas prodloužením lidského těla. Český estetik Otakar Zich několik desetiletí před ním přišel s hutnou definicí, podle níž základním nástrojem herce je jeho „živé a oduševnělé tělo“. Ne jakékoli.

Ty dvě formulace se mi nad texty přednášenými Antonínem Přídalem nevybavily a nepropojily náhodou. Nejen proto, že v jeho osobní interpretaci sledávám naplnění toho prvního druhým. Antonín Přidal ve své tvorbě navíc obohacuje plaché slovo hlas celou škálou významů, jaké nám v běžném životě unikají. Jako by mu chtěl vrátit závažnost a závaznost, která mu náleží a o kterou ho připravujeme, třeba když odevzdáme svůj hlas něčemu nebo někomu, kdo si to nezaslouží, a vydáváme tak lehkomyšlně všanc sami sebe.

Neznám lepšího vyznavače a vykladače hlasu, než je Antonín Přidal. Ne náhodou nazval knihu svých dramatických prací *Všechny moje hlasy a jinou*. Některé tváře, některé hlasy. Ale až mě zamrazilo, když jsem nyní vyslechl jeho živý oduševnělý hlas s fejetonem Kříšení, k jehož napsání autora inspirovala návštěva rozhlasového archivu. Objevil tam hlasy řečníků ze záhrobí, bledý hlas vojáka, který přežil svou smrt, mateřský hlas, hlas zvonu, nebo mrtvého spisovatele, který si odkášlal a řekl něco o kráse rodného jazyka... A nad starými magnetofonovými páskami došel Antonín Přidal k poznání, „že život těchto hlasů je neviditelný, ale o to neústupnější. Žádná fotografie, ani ta nejvěrnější, nemá v sobě třetí rozměr. Hlasy z dávná mají obojí. Dech je táhne, plují na něm, vzpínají se jím. Podobně je vtahuje prostor. Rozpínají se v něm dopředu, dozadu, znějí kolem nás.“

Slyšet hlas Antonína Přídala nebylo nic mimořádného. V šedesátých letech zejména z brněnského studia Československého rozhlasu, kde byl zaměstnán, a to v pořadech žánrově velmi pestrých, od literárních až po satirické rozmluvy s „panem Hlavou“ (svěrázným malířem Milanem Zezulou) na aktuální společenská témata. Normalizace ho o všechny tyto možnosti na dlouhých dvacet let připravila, ale i umlčený hlas promlouval o zparchantělé době. Po roce 1989 si televizní diváci oblíbili občanský hlas erudovaného intelektuála Antonína Přídala v jeho diskusních pořadech *Z očí do očí* a *Klub Netopýr*. V Českém rozhlase se posléze objevily *Potulky* knihami a časem; pozdější rozhlasová četba esejů Milana Kundery vynikala v Přídalově podání jejich dokonalou interpretací.

Na konci vzpomenuých šedesátých let připravil a uváděl Antonín Přidal rozhlasový cyklus *Malá škola přednesu*, který vnesl do dozrívajícího období agitáčního přístupu k poezii nový pohled, nabádající k intimnímu, velmi osobnímu vztahu ke každé básni, ke každému autorovi: „Pro vztah mezi přednášečem a básní platí tytéž zákony úcty, pozornosti a něhy jako pro vztah mezi přáteli anebo milenci. Nehledáte-li a nenajdete-li v básni most k činu, k lásce, k naději, ke snu, je to znamení, že byste ji neměli přednášet.“ A ještě jedna věta: „Slova v dobré básni mají svou váhu a zvláštní cenu – mají cenu básníkovy života.“

Přídalu přednes vlastních básní potvrzuje, že to myslel vážně. Jeho zralá poezie, to je hlas hluboké vnitřní meditace, v níž se chce básník dobrat odpovědi na otázky narůstající s věkem. Bez laciného sentimentu, bolestinství, dojmání čtenářů i sebe sama. Často se vrací až k ob-

dobí vlastního dospívání, vedle lyrických asociací nezapře dramatika a provází nás poutavými příběhy. Ani trochu nepodlehne „zapomnění bytí“ (pojem Milana Kundery), naopak se nezříká odpovědnosti za život, v němž jsme každý „sám za sebe“, bez výmluv na nepravé sudičky. Je to neúprosný hlas rozkoše i bolesti z myšlení, přítom plný zvědavosti a údivu, překvapení, vtipu ironického i dětsky hravého. Jakým hlasem k nám Antonín Přidal promlouvá coby tlumočnick vlastních textů? Je to hlas, který obsahuje jiskrnou naléhavost až náruživost, nikde však nemilí a nečaruje, aby nám bral svobodu k vlastnímu zamyšlení, spíše nás k němu analytickým přístupem vybízí. Mám pocit, že každé slovo má v jeho promluvách své místo, „svou váhu a zvláštní cenu“. Antonín Přidal se nečekaným zásahem osudu vydání své kompaktní nahrávky nedožil. Jeho hlas však zůstává s námi, „neviditelný, ale o to neústupnější“.

Miroslav Plešák

text k *CD Antonín Přidal, Hlasy – edice autorského čtení, nakl. Triáda, 2018*

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Antonín Přidal (1935–2017) na obálce knihy *Lásky a lživce / Vzpomínky Antonína Přídala*, ed. Olga Jeřábková, vyd. B/P Brno, 2018

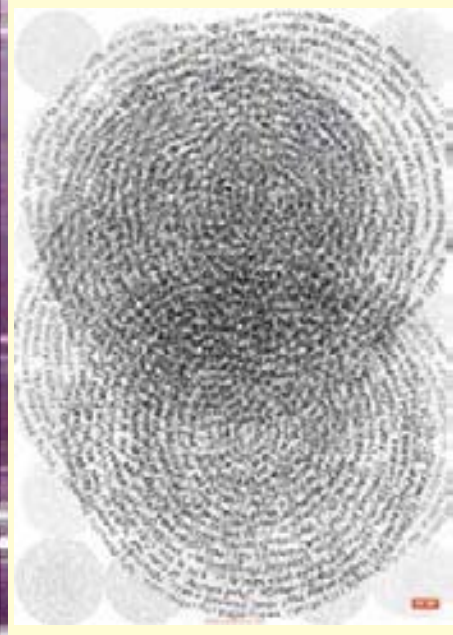
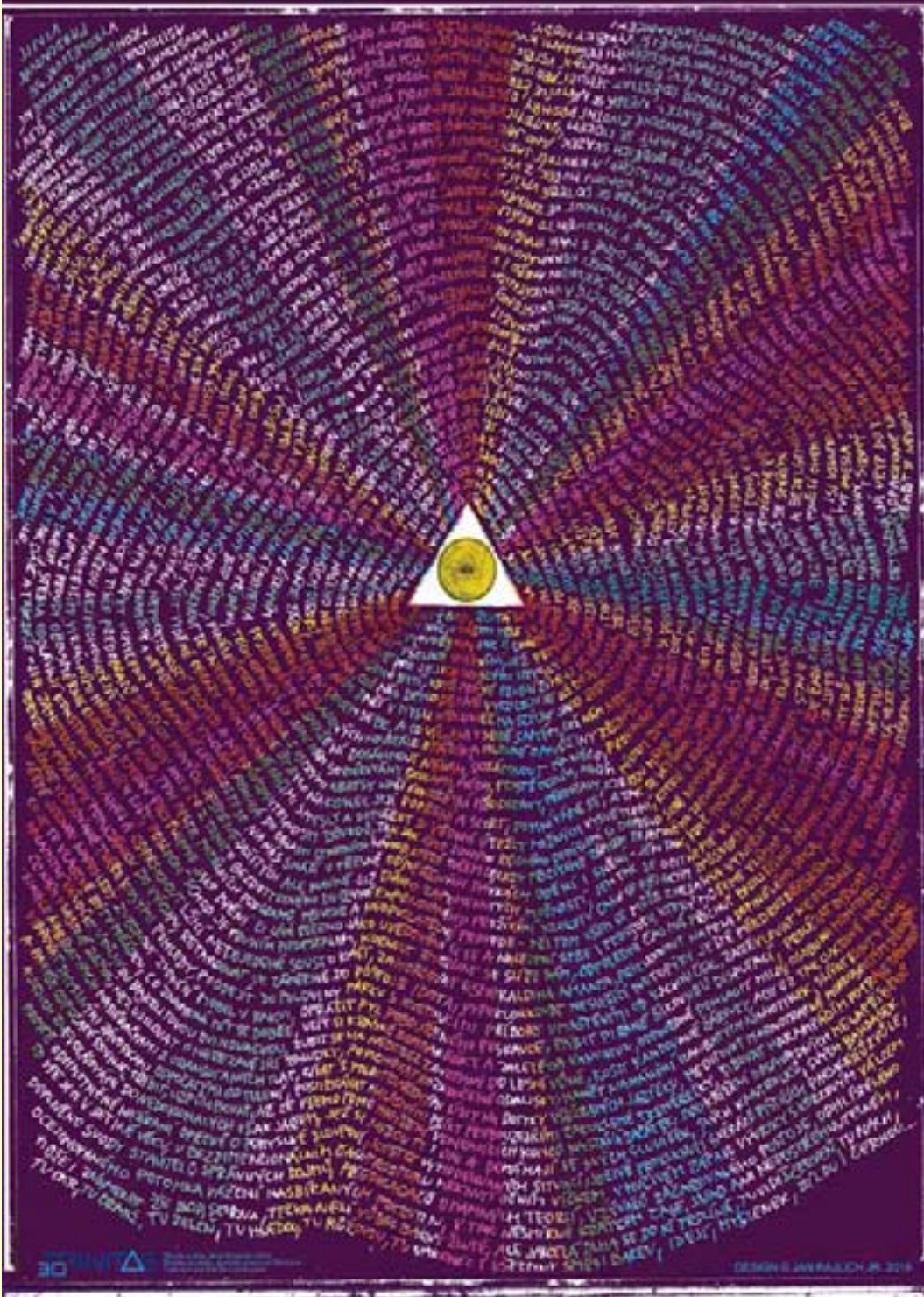

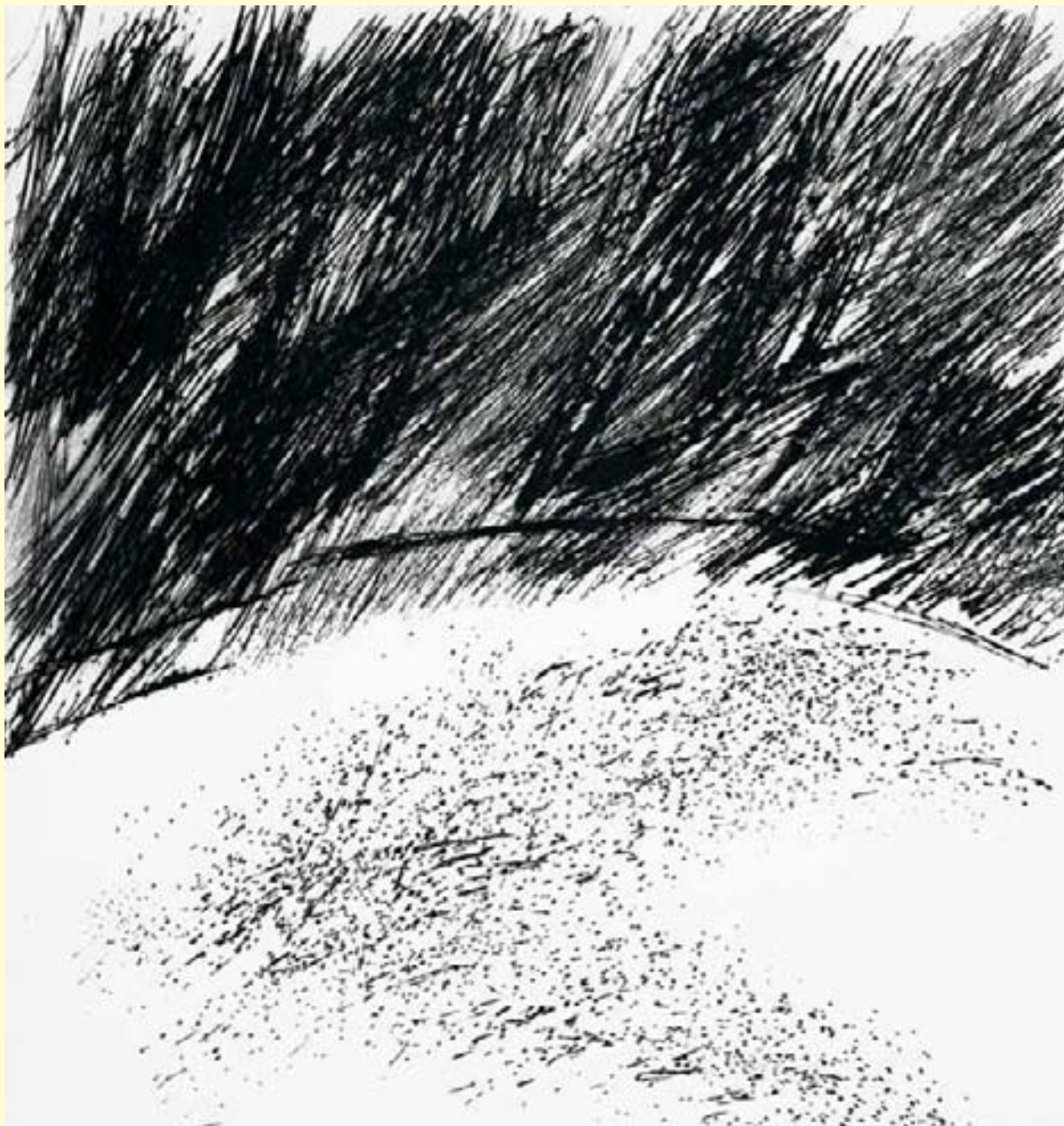

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Jan Rajlich st. (1920–2016): Bez názvu | 1964 | koláž, papír, 45×53

►► (na str. 85) **Jan Rajlich ml.**: Trinitas | 2016; 1917–2017 | 2017; Ivan Turgeněv
1818–2018 | 2018 – 3 plakáty, ofset, 3× 100×70

Emanuel Ranný: Sonet o červenkové noci na Vysočině – k básni **Jana Skácela** |
1995 | suchá jehla, 54×50,5

Sonet o červencové noci na Vysočině

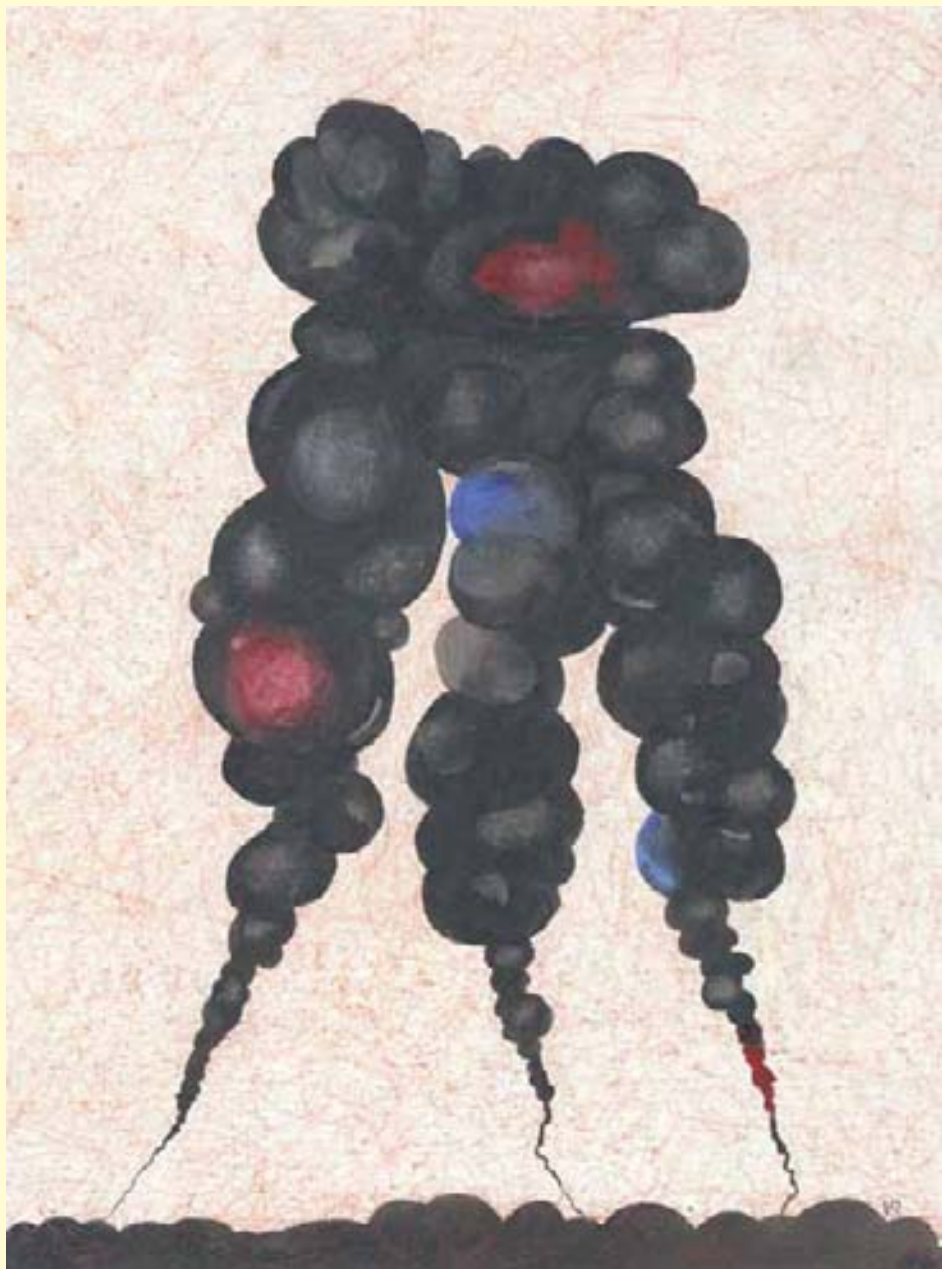
Večer si lehá tiše do polí
Na kamenech se leskne zlatá slída
Měsíc jak chromý pastýř o holi
jedinou hvězdu nad dědinou hlídá

Od potoka je slyšet rozhovor
Z hospody domů vracení se chlapi
a prou se potmě Něco je moc trápí
Noční chlad dotýká se hor

Posléze všechno ztichne Naprosto
Jen slepá můra do žárovky vráží
Na chvíli vyjdeme si na zápraží

a ohromí nás noci majestát
Tisíce hvězd Ach byli bychom s to
po celou noc pod tímto nebem stát

Jan Skácel (1922–1989)
ze sbírky *Dávné proso*, 1981

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...
Vilém Reichmann (1908–1991): *Megasmelas* | 1990 | kresba, 25×18

Sylvie Richterová

ODKUD PŘICHÁZÍ, KAM JDE

Jako poutník, jako bezdomovec, jako král, který prochází královstvím v prostých šatech a na trůn už neusedne. Jde zaprášenými ulicemi, rozvalinami po bombardování, taky pouští a nese si v duši brněnské Židenice z padesátých let. Snaží se být doma všude. Chce, aby mu byl blízký každý, kdo jde cestou i mimo ni. Proč myslíte, že je svět rozdělený?

Poutník míří k moři. Loni se v něm utopilo tisíc dětí, žen a mužů. Někdo říká dva tisíce, někdo tři. Během posledních pěti let jistě 30 tisíc. Nebo to bylo za roky tři? Kdo to může přesně spočítat? Nikdo se nepřestal v moři koupat. Chtěli do Evropy.

Co je Evropa?

Nadešla zkouška z lidství pro lidi, kteří v Evropě bezpečně žili. Takové zkoušky jsme si nedomluvili! S poutníky už se nedělíme o večeři, dbáme o idyly v chalupě a za humny. Chtějí se mít jako my.

Žádné sliby solidarity jsme nepodepsali. Nepřipustíme, aby se nás týkalo, co se nás nedotýká.

To je právě ta chyba, řekl poutník. Všechno lidské se přece každého na zemi týkat má. Kdo ale prosím poutníka poslouchá?

V roce 2003 v jednom městě zvučného jména volala jedna žena: „V mé knize poprvé není sex, to koukáte!“ Obecenstvo literárního salónu však nekoukalo, od sexu se právě odvrátilo.

Bylo tu téma aktuálnější: žádné křesťanství nechceme v evropské tradici. Ani v její definici. Nevyvolalo to žádnou reakci. Hlavně ať není v evropské ústavě, volal pokrokový intelektuál.

Někdo tady ztratil duševní hmat, soucit, vědomí, hlad, bolelo poutníka. Sobectví je ideologie, jež se ujala, napsal do písku král bez trůnu. Ani jeho kniha nebyla o sexu.

Poutníkovi bylo zle, stejně tak bezdomovci a věčnému králi. V žádné osobě už nám nebylo dobře. Chtěla jsem milovat bližního, tenkrát a ještě taky o čtrnáct let později, až ho budeme lovit ze studené vody.

Když se vzpamatuje, napije, nají, usuší a posune o pár set kilometrů v půlnočním směru, přestane být zachráněný. I chráněný. Poutník je zděšený. Já taky.

Bojím se, že nikdo nic neví o té paní, která umírá žizní, protože se rozhodla, že nestrpí, aby si její dcery musely dát vyříznout kus pohlaví. Že je lepší spadnout z lodi? Trpělo tam šest set lidí, někteří umřeli. Než jsem napsala stránku, přiblížila se k jižním břehům další dvě plavidla s lidskými bytostmi ke škrtnutí.

Zákon moře a lidí, že se tonoucí zachránit musí, ten už neplatí?
Dehumanizace vítězí?

Ať zemřu, kde zemřu, bude to v cizině.
Odpusťte, váš poutník.

Trevignano Romano, 23. 6. 2018

František Schildberger

Triptych o sestře Marii Restitutě

I. Fotografie z mládí

Ta bílá
krajková blůza
je důkaz že nejsme
póvl a lůza
Ta bílá
blůza znamená
že nejsem ztracená
že holka z trafiky
přec něco znamená

A uzle vlasů
těžký a složitý
pro toho kdo mě zná
je prosba o city

II. Péče o nemocné

Vidím ji připlovat
z druhého břehu
k mé tvrdé povaze:
Kristovu něhu

Něha je způsob
vztahu
A tedy života
A tedy věčnosti

Poddajnost
něha
poddajnost a něha

Spor o kříže na stěnách

Kříže na stěnách
jsou křídla
Kdo nevidí
že nesou nemocnici
k nebi?

Kříže na stěnách
jsou zřídla
Kdo se tu netiší
v své trýzni jeho Trýzní?

Kdo nepije?
Kdo se tu dusí
vztekem a nenávisť
A žízni?

III. Gilotina

Ach!
Napije se lidské
krve jako vína
když hlavy stíná
gilotina

Ach!
Svou mocí opilá
jak strašně toužila
stínat i duše!

Nekončit životy
nýbrž i věčnosti
jak obratle a kosti
stínat i duše!

Však její údery
však její údery
zní tupě a hlouše

Božena Rossi: Za světlem I | 2018 | kombinovaná technika, 115×90

Ivan Ruller: 3 odpovědi

● Co porota ocenila na vašem návrhu?

My jsme udělali dvě věci. Jednak jsme kultivovali řeku a potom diferencovali levý a pravý břeh. Největší úpravy navrhujeme mezi mostem na Vídeňskou a na Rennskou. Na levé straně jsme vytvořili kolonádu s kavárničkami a hospůdkami, kde jsme z bezpečnostních důvodů oddělili dopravu pěších od cyklistů a skateboardistů, zatímco pravý břeh má spíše přírodní charakter. Dnes vede kolem čtyřproudová silnice, která je součástí městského okruhu, ale existuje studie, kterou by se dala vést doprava zezadu kolem Výstaviště a novým tunelem v masivu Červeného kopce. Tím by se silnice na Poříčí mohla eliminovat na dvouproudovou a vzniklo by více místa pro úpravu nábřeží. Ovšem o tomto okruhu bude rozhodnuto až v roce 2035, zatímco předání nábřeží se plánuje na rok 2022.

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Na jaře 2017 zvítězil tým **Ivana Rullera** v architektonické soutěži na úpravu nábřeží řeky Svratky, vizualizace návrhu. – Výtah z rozhovoru Jany Novotné v Událostech na VUT v Brně č. 1 (2017/2018), str. 6–9

● **Jak se za dobu vašeho působení změnilo chování architektů?** Nepocítují dnes větší svobodu a potřebu více se prosazovat? Každá doba má své kladné a záporné stránky. Do 90. let bylo všechno svázáno atmosférou totality, která všem znepríjemňovala život a vztahy v architektuře deformovala. A dnes zase podle mého názoru poměry v této oblasti hodně ovlivňují vztahy k penězům.

● **Celý život žijete v Brně. Co by dnes město nejvíc potřebovalo?** Myslím si, že Brnu by prospělo trochu se vrátit ke kulturnímu klimatu, které mělo v meziválečném období. Když si vezmete, že deset let po vzniku republiky tu byli schopni postavit areál Výstaviště a uspořádat v něm skvělou Výstavu soudobé kultury Československa, viděl bych jako velmi příjemné, kdyby současné Brno mělo něco z někdejší atmosféry. V Brně máme dvě světově proslulé osobnosti, a to je Janáček a Mendel, a ani jednomu jsme dosud nevěnovali důstojné vyjádření jejich velikosti.

Josef Ruszelák: Stromy

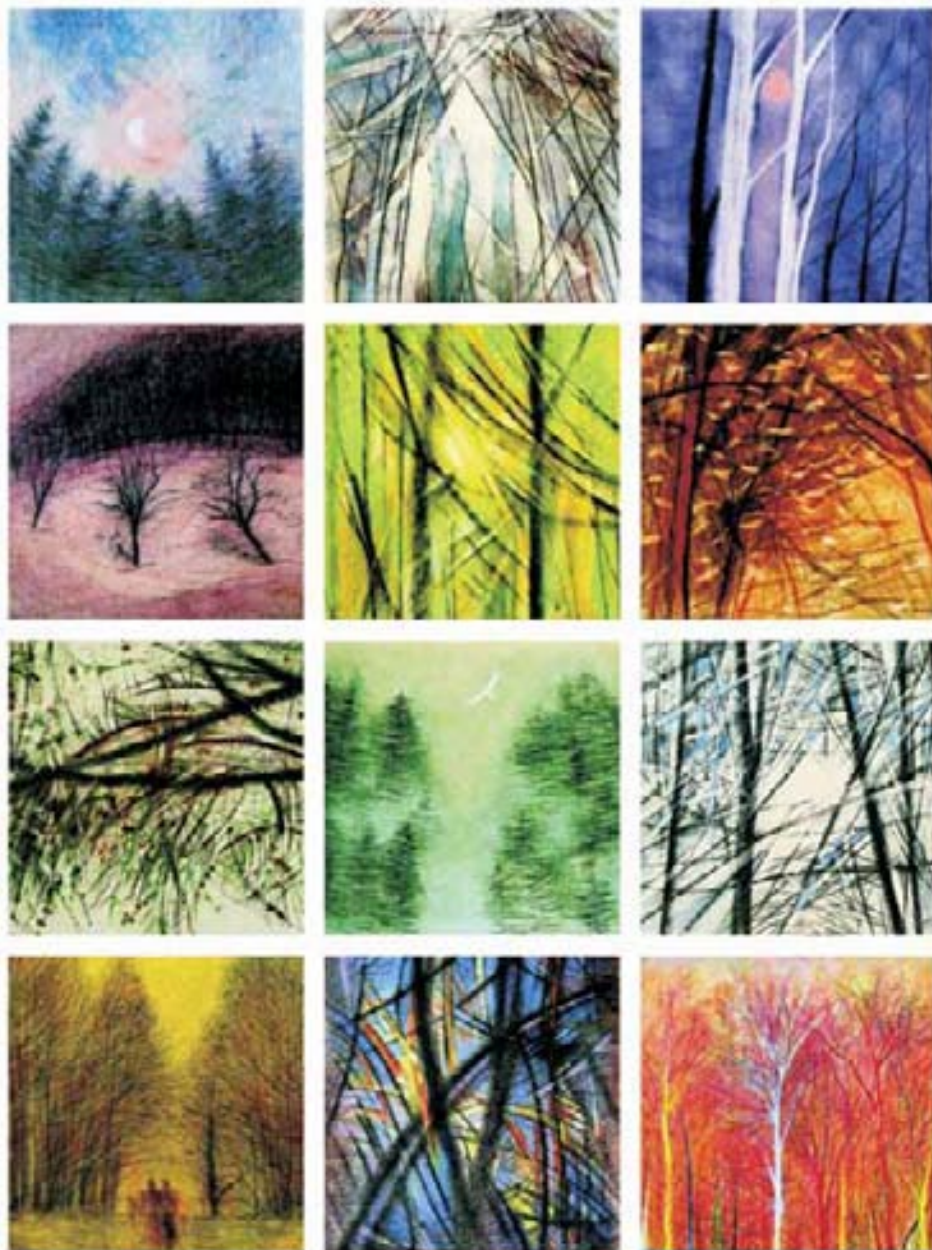
Maluje-li někdo, tak jako Josef Ruszelák, po řadu let a zrovna v této době jen a jen les a lesy, nutně se zvedá otázka: Proč? Řekl bych, že hledal útěchu. Život ho tvrdě křísil a sto metrů za jeho domem začínal les. Jeho ticho, jeho samota, jeho prapřírodní elementárnost působily blahodárně. Ovšem: pod pláštěm melancholie. (...) Co bylo zprvu útekem a chvilkovým spočinutím, stalo se záhy posedlostí. (...) Nebýval většinou zrovna spokojený, trápil, ba žral se, pokaždé tvrdil, že už to dál nejde. A to je tvrzení radostné, neboť pokaždé to pak dál šlo. Dnes je to etapa v díle a její spjatost, spjatost naruby, s tolika mrtvými lesy na celém světě z ní činí objekt vzácné už přitažlivosti. Vlastně svého druhu sen...

Ludvík Kundera, 1986

Zvláštní ticho zní z Ruszelákových lesů. A na všem spočívá nekonečně hebká melancholie, kůrčička smutku. Je téměř zázračné zůstat věren a přitom se neopakovat. (...) Kresba střídá kresbu a máš pocit, jako bys otáčel křišťálovým hranolem, jehož každá stěna v sobě zračí jiný obraz a jiný příběh. A je to pořád tentýž hranol. Tajemství lesa, duše lesa.

Tomáš Mazáč, 2007

(Pozn.: oba texty jsou kráceny)

Josef Ruszelák: Sestava z cyklu pastelů na téma Stromy (1983–1995) | 2016 | digitální tisk, plátno, 115×115 (výřez)

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Pavilon ČSSR na Expo '70 Osaka | autoři stavby **Viktor Rudiš**, **Vladimír Palla** a **Aleš Jenček**, autoři libreta **Jan Skácel** a **Adolf Kroupa**, autoři výtvarné koncepce expozice Stanislav Libenský, Vladimír Janoušek, Čestmír Kafka a Vladimír Nývlt | 1970 | fotografie

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...
Miloš Slezák (1921–1989): Krajina | 1977 | akvarel, 44×61

FOTOGRAFIE A JÁ

Fotografie mě fascinovala od malička. Můj otec, vlastním povoláním architekt, se zabýval celý svůj tvůrčí život fotografováním. Ve svém mládí hodně experimentoval. Mám na mysli např. jeho tzv. olejové tisky (Öldrucke), které navozují dojem grafického tisku. Později, poté co musel 1931 jako Čechoslovák opustit Bráňany, kde byl od r. 1929 zaměstnán, usadil se v Ústí nad Labem a první dobu se tam jako nezaměstnaný živil fotografováním. Časem si založil architektonické byro, kam pozval ke spolupráci svého o 13 let mladšího bratra Roberta, stavitele. Ten byl hrdým vlastníkem fotoaparátu zn. Leica a fotografování bylo jeho koníčkem. (Od r. 1938 žil a pracoval v Humenném na východním Slovensku. Fotografoval celý život až do své smrti před několika lety. Za své fotografie získal řadu ocenění a v publikacích o slovenské fotografii je uváděn jako ne zcela nevýznamný fotograf.) Když jsem se 11. října 1932 v Ústí narodil, stal jsem se hlavním předmětem otcovy fotografické vášně, modelem jeho snímků. Z prvních let mého života existují tři bohatá alba, která sám vyrobil (Petrův 1., 2. a 3. rok). I potom jsem byl jeho častým modelem. Svou fotovášni nakazil i matku, které daroval zrcadlovku 6×6 Rolleiflex. Tu jsem si později směl vypůjčit a zkoušet své fotografické umění. Táta dokumentoval fotograficky své cesty (existují jím vyrobená alba o svatební cestě rodičů 1929 do Holandska a o otcově cestě jako čs. delegáta na mezinárodní kongres architektů 1937 do Paříže v době Světové výstavy. (Některé z těchto pařížských snímků byly spolu s jeho textem časopisecky publikovány.) Rád dělal komponované fotografie, experimentoval, zabýval se i teorií fotografie, jeden článek s tímto obsahem časopisecky publikoval, a přednášel v ústecké městské knihovně. Samozřejmě si sám dokumentoval svou práci architekta. V Ústí nad Labem navrhoval několik vil včetně jejich zařízení a vybavení. To všechno záhy zkončilo, v září 1938 jsme po podpisu mnichovské dohody překotně v noci prchali do Brna, kde žili rodiče obou mých rodičů. Táta po nacistické okupaci 15. března 1939 s námi nesměl bydlet a později byl odvěcen do koncentračního tábora. (...)

Různé politické průvihy po únorových událostech (...) mě přiměly, abych se po maturitě raději přihlásil ke studiu na filozofickou fakultu v Brně. Tam jsem byl přijat na obory dějiny umění a národopis. Hned zpočátku jsem se střemhlav vrhl do brněnského kulturního života na fakultě i mimo ni. Zahajoval jsem výstavy, přednášel o výtvarném umění (spolu s kolegy i učiteli především v Domě umění), byl jsem jedním ze spoluzakladatelů skupiny Brno 57 kolem Bohumíra Matala, Jánuše Kubička, Vladislava Vaculky. (...)

V polovině roku 1969 jsem odešel pracovat jako odborný asistent do městské galerie (1972 přejmenované na Museum Bochum) do západoněmeckého Bochumu v Porúří. (...) Chtěl jsem žádat o povolení tříletého pobytu, ředitel Národní galerie (*kde P. S. pracoval, pozn. red.*) mě přesvědčil, abych si požádal pouze o rok, že po jeho uplynutí mi on pobyt prodlouží. (...) Z německé strany jsem dostal smlouvu bez časového omezení. Když jsem po roce žádal o slíbené prodloužení, (...) mou žádost zamítl. Rozvázal jsem tedy s Národní galerií pracovní poměr a požádal Ministerstvo kultury o prodloužení pobytu. Odtud nepřišla nikdy odpověď, zato kádrové oddělení Národní galerie mi oznámilo, že jsem se stal emigrantem.

Do roku 1972 jsem pracoval v bochumském muzeu jako odborný asistent. 1972 jsem byl po smrti ředitele dr. Petera Leo zvolen městskou radou jeho nástupcem. Tuto funkci jsem zastával až do mého odchodu do důchodu v roce 1997. (...)

Fotografii jsem nikdy nepovažoval pouze za prostředek dokumentace viděného. Už můj otec mně ukázal na svém příkladu a i jiných osobností, že fotografie je umění, kdy tvůrčí přínos autora je způsob jeho vidění, jeho tematický i formální záměr, v němž důležitou úlohu může sehrát i zpracování, jehož výsledkem je fotografie jako artefakt. Fotografie je podle mého přesvědčení rovnocenným dílem výtvarným, které má svoje místo ve výstavním i sbírkovém programu muzejních a galerijních institucí. Toho názoru byl i můj předchůdce Peter Leo: ve své době uspořádal dvě první světové výstavy fotografie (1961 a 1969), 1964 výstavu fotografie Německé spolkové republiky a 1969 výstavu fotomontáže. To tehdy nebylo ve výstavních programech muzeí zcela samozřejmé. Když jsem po jeho smrti v roce 1972 převzal vedení muzea, mohl jsem navázat i na tento aspekt muzejní koncepce. Navíc jsem se snažil z významných fotografických výstav získat řadu exponátů pro muzejní sbírku.

Kromě výstav uměleckých fotografií jsem používal fotografii jako prostředku dokumentace při výstavách architektury nebo k dokumentování historických událostí. V našem výstavním programu byly expozice historické fotografie i díla současných fotografů. Koncepční zájem muzea o umění střední a východní Evropy zahrnoval i fotografii. Muzeum uspořádalo v době mého vedení výstavy Josefa Sudka, Jaromíra Funkeho (1977), Karla Čapka (1990), Viléma Reichmanna (1989), Vladimíra Špačka (1987), z nichž byly získány kolekce fotografií pro muzejní sbírku. Uspořádal jsem výstavy Eadwarda Muybridge (1977), Herberta Bayera (1977 v rámci souborné výstavy), Ger Dekkerse (1973), Davida Hockneye (1979), Petera Knappa (1987), Hartmuta Beifusse (1996). Na výstavě Španělsku – o účasti mezinárodní kultury v boji o Španělskou republiku v občanské válce 1936–38 – byly vystaveny vedle fotografií Roberta Capy, Davida Seymoura (Chim), Gisèle Freund poprvé fotografie katalánského fotografa Augusti Centellese. I z této výstavy jsem získal fotografie pro muzejní sbírku. Německý výtvarník Herbert Bardenheuer připravil několik výstav, které tematizovaly smysl a problémy samotné fotografie. (...)

Při svých cestách i své práci a svém povolání jsem fotografoval, jednak abych dokumentoval své zážitky, jednak abych doložil zvláštnosti života a kultury, ale i souvislosti společenských a kulturních jevů v různých koutech světa. Při své práci kurátora a vedoucího muzea jsem se snažil zachytit umělce při jejich práci a jejich díla v situacích jejich zrodu nebo prezentace, i instalace výstav jako tvůrčí čin. Hlavním podnětem mi bylo vždy práni sdílet, dělit se s jinými o to, co mě zaujalo, nadchlo, to jsem chtěl a chci zprostředkovat jiným. Své fotografie jsem ukazoval přátelům, umělcům, s nimiž jsem spolupracoval a jejichž názor mě zajímal, svým posluchačům i čtenářům při představování uměleckých děl, výstav a publikací, které jsem připravoval, a pochopitelně i žákům, kterým jsem přednášel v Dortmundu (Fachhochschule für Design) a v Brně (Fakulta výtvarných umění VUT). Toto práni mě vedlo i k uspořádání této výstavy. Proto děkuji všem, kteří mi pomohli a přispěli k její realizaci.

Z úvodního proslovu na vernisáži vlastních fotografií „Z Brna až na konec světa“, 24. 10. 2012, Galerie Sklepení, Brno

►► (na str. 95) August Strindberg *Hra snů*, úprava Barbora Jandová a **Zbyněk Srba**, režie **Zbyněk Srba**, scéna Petr Kastner, kostýmy Kateřina Hájková, hudba Vladimír Franz, Horácké divadlo Jihlava, premiéra 13. 5. 2017, v hlavních rolích Tereza Otavová a Stanislav Gerstner na snímcích Jefa Kratochvíla

TRIPTYCH

Vít Slíva

EVA

Neđívá se, žíhá.

*Až se, Chavváh ebraiké
– srdce s bouřkou bez pojistek –,
bleskem dotkne slezské země,
požár nebes požere mě.*

Žena temně zřívá.

Dcera nářků Izraele.
Starořímská nevěsta.
Milostné si lože stele
v rúvku slezském. *Neb jest ta,*

kteřez jesti toliko vším putovati...
Totiž láskou, prvotní a věčnou smrtí!
V ní se sama sobě ztratí,
a nenajdou ji prsty prstí.

Rozevřená zdíva

SVATEBNÍ KONVOJE

Celý den troubí svatební konvoje,
až se kopce zelenají,
do krvava v tomto pozdním
jelenitém létě.

Tatínka s maminkou
vezl kdysi od kostela
po náledí prudce dolů
tatraplán černý jak pohřební vůz...

Klouzavé fanfáry nesplnitelných slibů!

KUMITE

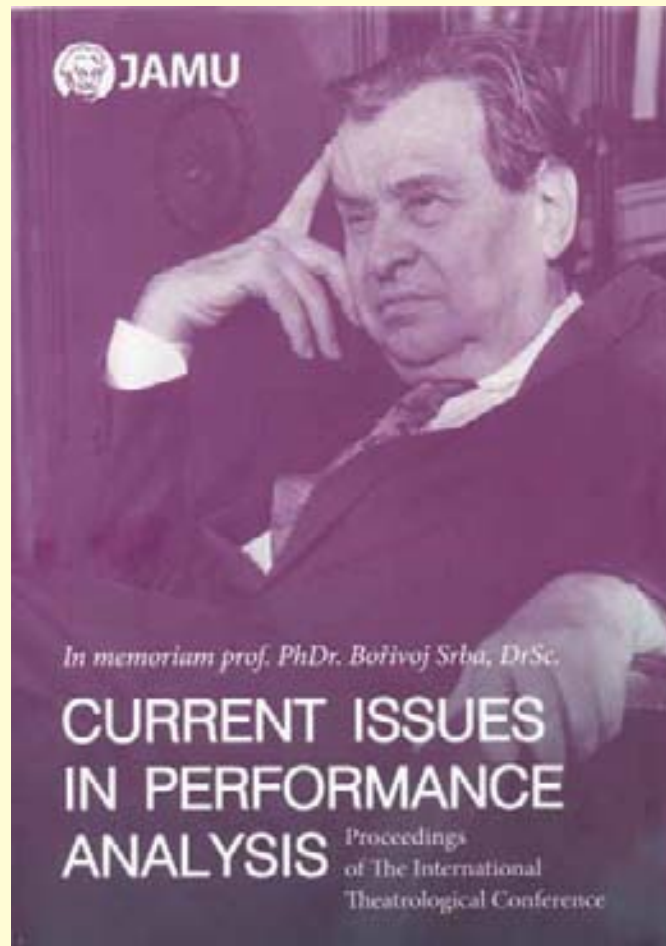
Šuto učí!

V uších hučí...

*„Byl to tvůj nejlepší verš!
Nezachytil jsi ho ale.*

*Směšně tu poskakuješ,
sám sebou porážen, stále.“*

*(Z připravované sbírky
Postludium)*

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Bořivoj Srba (1931–2014): obálka sborníku Mezinárodní teatrologické konference konané na paměť **Bořivoje Srby** 21.–22. 11. 2014; v angličtině vyd. JAMU Brno, ed. Andrea Jochmanová, grafický design **Boris Mysliveček**, 2017

Druhá píseň sboru ze Senekovy tragédie Thyestes

Vy blázni, proč se honíte,
krví a zločinem se brodíte
za vidinou trůnu.

Kdo z vás, vy chtíví moci, ví,
kde leží pravé království?

Krále nedělá králem bohatství,
ani klenoty se vzácným šatem,
ani královská koruna na hlavě,
ani palác svítící zlatem.
Králem je ten, kdo nezná strach,
kdo neví, co je tížádost,
kdo netouží po přízni davu,
ten, kdo je nenávisť prost,
ten, koho nikdy neoslní
poklady, které západ ukrývá,
koryto Tagu plné písku,
v němž vína zlato omývá,
či žhavá Libye se svým obilím,
kdo bez bázně zůstane nepokořen,
zatímco blesky se křížují
a vichřice smršť vln z moře
unáší a vrhá do úžin Adrie,
koho nezlekne vržené kopí,
ani meč z kalené ocele,
kdo s jistotou dokáže rád
kráčet vstříc osudu, smrti,
a nad vřavou davu klidně stát.

Kdyby se sešli králové,
co vládou nad vodami
a krví zbarvili Rudé moře
pro břehy poseté drahokamy,
co stepní kmeny zkontroli
a dokázali v horách, v polích
vzdorovat hordám Sarmatů,
Serům (ať už jsou odkudkoli
a jejich hedvábí je zdobí),

co našli dost síly,
aby se dali na pochod
a zamrzlý Dunaj pokořili –
nikdo z nich neví snad
co to znamená kralovat.

K pravému kralování
netřeba koní, mečů šik,
ba ani kopí, co na útěku
zbaběle metá bojovník,
natož pak katapultů,
před jejichž střelou obránci
za zdmi opevněných měst
zůstávají bez šancí.
Král je, kdo nezná strach,
kdo nemá žádná přání –
potom si může každý dopřát
takové kralování.

Nechám moc těm, co chtějí
na kluzké ploše žít,
já nepřeju si nic,
mně stačí sladký klid.
Není mi třeba postavení,
o slávu neprosím se ani,
jen ať můj život uplyne,
stáhnou se do ústraní
a v blaženém odpočinku
dočkám se konce svých dní
a zemřu jako stařec
každému neznámý.
Smrt má tvář děsivou
pro toho, kdo znám všem,
sám sobě však zůstal
do smrti cizincem.

*Seneca, Tragédie I, Větrné mlýny 2017,
str. 131–133
překlad Eva Stehlíková*

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

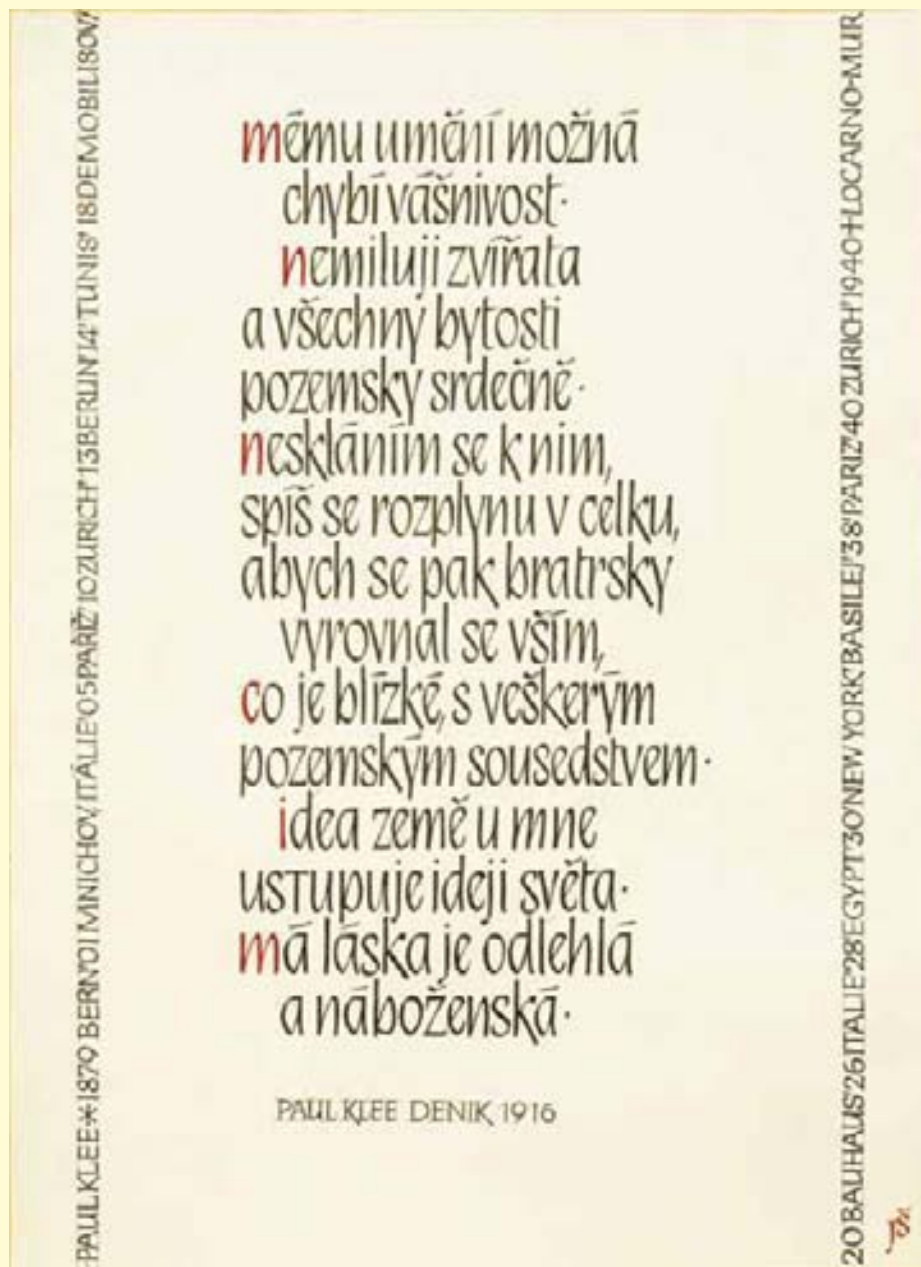
Miroslav Šimorda (1923–2018): Černý dům II | 1975 | olej, plátno, 71,5×52

■ Scenáristé debatují: A on potom bude mít jako strach o svou ženu! A proč si myslí, že oni by jí chtěli ublížit? To je jedno. On si to jako bude myslet a začne kolem sebe střílet! Ty prostoto! Jako kdybychom všichni nejednali pod tlakem myšlených ohrožení. Jenže jde o to, zda se budou na scéně podobat těm prožitým. V roce 1914 tvořila Slatinu skupina selských statků na náměstí a rodící se dělnická čtvrť na okraji. Na pomníku padlých z 1. SV je však 50 jmen, včetně dědečka mé ženy. Soušední Líšeň byla mnohem větší. Na pomníku 100 jmen, včetně jedné ženy. Snad ošetřovatelka, snad zemřela na cholera nebo tyfus. Nebo i jinak. Ostatně i v hnízdech ve Žďárských vrších, jež se skládala z několika samot ve stráních a kapličky v údolí, čtete na pomníku padlým 15–20 jmen. Teď se vzpomíná, rekonstruují se legionářské těplušky a zborovský útok, jako obvykle. Ale co s tou krvavou lázní? Můj strýc, který utřžil u Gorlice ránu šrapnelovou kulkou do čela, vzpomínal, že na frontě sousedící němečtí pěšáci si večer co večer vyvalovali svůj sud piva. Rakouští infanteráci pili div ne vodu z kaluží. My se dodatečně těšíme z neschopnosti Vídně. Ale co ty seznamy na těch pomnících? Řeklo se: Oni zemřeli za naši svobodu. Což ale nebylo pravda. Chtěli jsme triumfo-

vat, ne truchlit. Západní Evropa měla svůj Armistice Day, my 28. říjen. Zvítězili jsme! Budiž, ale co s těmi mrtvými v každém městě, v každé vesnici, na každém předměstí? Dodnes nevíme.

Sen: Noc, ležíme na trávniku mezi paneláky. Vyhnali nás, nic jsme si nesměli vzít s sebou. Bagry už bourají naše domovy.auta odvázejí zbytky našeho nábytku, šatstva, knih i těch, kteří se schovali pod postelemi. Lidský druh se přemnožil. Je třeba uvolnit místo Přírodě. Na naše sídliště padl los. Ráno přijdou komanda a postřílejí nás. Debatujeme, zda nás odpraví ranou do hlavy, nebo se trejí kamkoliv a nechají nás na místě vykřáčet. Jedna paní středních let je dotčena: „A proč nám nedají bezbolestné injekce? Na ty máme přece nárok!“ To by bylo drahé a zdlouhavé. Naše hniající pozůstatky chemicky prospějí obnově přírody. Už trochu svítá. Mé největší „polistopadové“ zklamání? Mrzí mě postupný návrat do starých kolejí věčného bojování (hlavně tedy hubou) proti pánům, Němcům, imperialistům, reakcionářům, agentům USA, agentům StB, prelátům a komunistům, kmotrům, korupčníkům, Rusům a vím já proti komu ještě. Nevyvázli jsme z atmosféry věčného „třídního boje“. Nepovedlo se. A už se asi nepovede.

Pavel Švanda

Jiří Šindler (1922–2015): Paul Klee Deník 1916, kaligrafie | 2011 | kresba perem a tuší, 95×69

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Jaroslav Škarohlíd (1925–2012): Půlnoční katedrála | 1967 | kombinovaná
technika, plátno, 101×100

Zdeněk Šplíchal: Z cyklu Civilizace – kruh I | 2018 | akryl na papíru, 100×70

Miroslav Štěpánek: Zlatá špička (objekt) | 2016 | nerez kov, mosaz, 9×29×3,5

►► (na str. 103) **Miloš Štědroň** s herci **Divadla Husa na provázku** při derniéře inscenace *Balada pro banditu* (autorů **Miloše Štědroňe** a **Milana Uhdeho**), říjen 2017; Dole obal CD **Miloš Štědroň Švejk** vydaného vlastním nákladem k narozeninám Nikose Armutidise v úpravě Ivana Štroufa (2018) a obal CD z koncertního provedení *Balady pro banditu* s Jihočeskou filharmonií z r. 2017 s kresbou Jiřího Votruby

MILOŠ ŠTĚDRŮŠ

ŠVEK

madrigaly, kánony,
mnohá finská nábožná
na citáty a Händelova románu
Osvědy dobrého vojáka Šveika

MILAN UHDE, MILOŠ ŠTĚDRŮŠ

BALADA PRO BANDITU

koncertní verze

E. VRBKOVÁ, I. OROZOVÍČ
D. BUŠ, G. VERMELHO

JKK
jihočeská
filharmonie

Dirigent: Vojtěch Spurný

1111111111

Jindřich Štreit: Paní s kohoutem z cyklu Kde domov můj | 2016 | fotografie,
38,5×59

Pavel Tasovský: Modré z nebe | 2017 | kovaná kolorovaná ocel, 480×360×335;
Průzor | 2018 | kovaná kolorovaná ocel, sklo, 420×340×165

Libor Teplý: Adorace I | 2018 | černobílá fotografie, 43×34,5;
Adorace III | 2018 | černobílá fotografie a zlatený rám, 43×34,5

Zdeněk Tománek: Sbírka starého muže | 2017 | hliník, 130×110

Jarní rozhovor

- kpt. - M. - A kde jsi? - U jara jarní.
Ty krti, to je jara jara
pod ten, kasa slapani? - To, co kasa?
- A jara je: let prineseni.

Moje co moji unizily. Jara: jara
je tancevate, a kasa kasa,
odliceni party: - Ja: to jara.
Dyktat se jara je kasa

a jara kasa kasa kasa.
- A dle: - Ti dva jara kasa kasa
a kasa je jara.

Miln: Spis: kasa jara. Vrat se kasa.

- A kasa dle: 3 kasa jara
a jara kasa kasa.

kei kasa kasa

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Milan Uhde: Jarní rozhovor, rukopis z hyperbibliofilie Jaro, 1974

Marek Trizuljak

Ptačí stesky

Mráz
jak bílý pepř
na ptačí stezce

skláním oči
smutnit se mi nechce
hledám stopy

ptáci
našlapují lehce
a neznají stesky

ten
kdo stopy nečte
nepochopí

- - -

Za oknem
mraky
jak stříbrná těla rybí...

zahlédneš
a zas nevidíš
cosi přebývá
a mnohé chybí

Miroslava Trizuljaková: Tanec | 2018 | malba temperou a akrylem na pevné podložce, 100×85

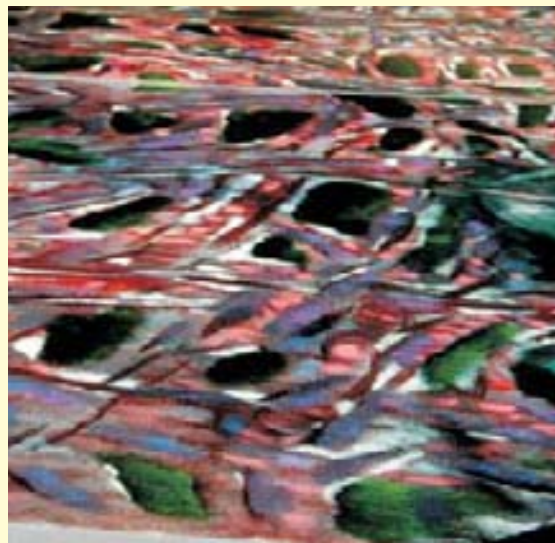

Václav Vaculovič Černí ptáci – výstava pro Orchard Gallery

Motto: Jednou jsem na březích Moravy zažil přistání enormně velkého hejna havranů. Sedali na všechno – na stromy, na sníh, do oranice pole, na trávu. V zimním stmívajícím se odpoledni vypadal jejich neobvykle tichý přilet do slova přízračně. Od dob Vincentových Havranů

Václav Vaculovič: S mrtvými jazykem mrtvých | 2018 | olej na plátně, 250×420, instalace v Orchard Gallery v Ostravě, vpravo dole detail obrazu

►► (na str. 111) Snímky z houslového recitálu **Zdenky Vaculovičové** na vernisáži

je to symbol tajemné moci šílenství – zdánlivě šílený tvůrčí čin je patrně jedinou rozumnou reakcí na šílenou dobu, která nevidí nebo nechce vidět...

<http://vaclav.vaculovic.cz>

Výstavu v Orchard Gallery jsem pojal jako mini-přehlídku velkých formátů (250×420 cm) doplněnou dvacítkou menších pláten, jejichž tematika napovídá o mém současném směřování, kde vizuální realita hraje stále důležitou roli v cestě za abstraktním tvarem. Název výstavy je samozřejmě kryptogramem, zástupným symbolem věcí neviditelných. Myslím, že malba je vždy o věcech nevyslovitelných, je poselstvím pozitivních hodnot, které jsou v současném světě vykoupěny tíží lidské existence – zdánlivý paradox postmoderny: skutečná radost a naděje nejsou nikdy snadnou záležitostí...

Musorgského slavný cyklus Obrázky z výstavy má jedno stejnojmenné místo, kde hudba už jasně předjímá hudební impresionismus. Pro mne je to především hudba šeptající tajemství o neznitelnosti života – Ravelova orchestrální verze je plná barev a tlumených sofistikovaných tónů. Je v tom monumentalita i nejniternější zjevení umění, o kterém se dá snít celý život...

Václav Vaculovič

Prof. Louise Lewis – Art Galleries, California State University Northridge, Los Angeles, USA – k dílu Václava Vaculoviče na výstavě The Soul of the Sixth Sense:

„Názvy jeho obrazů vycházejí z věčné duality lidské spirituality. Ačkoliv se autor myšlenkově odkazuje na dílo francouzského teologa Pierra Teilharda de Chardin, jeho představivost není nutné chápat v křesťanském smyslu, spíše metafyzickém – v hledání smyslu života a smrti. Práce jdou v rozsahu od existencionálního zoufalství k extatické radosti bez jakékoliv zmínky specifických ikon nebo doktrín světových ideologií. Přesto je zde přítomen současný pocit ztráty smyslu dění...“

■ Tvořivost mého dědečka, výtvarný cit maminky, podmanivá vůně stolárny – tak nějak se skládala moje touha pracovat se dřevem, opravovat ho podle vlastních představ, podle vlastních kreseb. Směr těchto ambicí je jednoznačný – řemeslo řezbářské. Bylo mi čtrnáct a bylo třeba se rozhodnout.

V začátku padesátých let – přes složitost doby – uskutečnila se v mém rodišti v Brně-Slatině stavba nového kostela. Hlavní oltář pro tento prostor vytvořila řezbářská a štafířská dílna bratří Kotrbů. Po domluvě s líšeňským panem farářem Křehlíkem (který věděl o mé touze učit se řezbářem) mě maminka přivedla na Petrov k domu číslo 5. Už jsem věděl, že tady se budu učit onomu vytouženému řemeslu. Na starých vratech byla firemní tabulka promlouvající ke mně zvláštním jazykem: BRÍ KOTRBOVÉ – DÍLNĀ PRO CHRÁMOVĚ UMĚNÍ. Vstoupil jsem do mackického prostoru, kde mne uvítali laskaví pánové.

Přišel jsem se učit „řezbařit“, jak bylo dohodnuto. Vešel jsem – a koktejl vůní a vjemů mne, radostného, utvrdil v tom, že jsem na správném místě. Specifický zvuk ostrým nástrojem řezané a krouhané lípy, typická vůně dřeva, mísící se s vůní ohřívajícího kličku na malých kamnech. I v těch se topilo dřevem. Zde později mizely bílé třísky rozmanitých tvarů, které jako vločky padaly ze staré hoblice na dřevěnou podlahu. Vůně různých laků, ředidel a chemikálií se bloumavě potulovaly prostorem a občas je můj nos objevil shromážděné v některém koutě místnosti. Učil jsem se tyto čichové vjemy rozeznávat, rozlišovat a stanovit jednotlivé chemické sloučeniny. K tomuto mne vedl starší z bratrů – Karel. Pro jeho království štětců a pro jeho pracoviště byla směsice pestrých vůní a pachů charakteristická. Jeho pozlaccovač a štafír (to znamená „zdobič“). Zdobil to, co vyprodukoval, tedy ze dřeva vřezal, jeho mladší bratr Heřman – můj nastávající mistr a učitel.

Zbytek mých rozpaků rozptýlili oba mistři, když si s porozuměním prohlíželi a posuzovali figurky z borové kůry a dřeva, které jsem doma vřezal svým nožičkem. Přinesl jsem je zabalené v papírovém sáčku jako svačinu. Vstupní soud netrval dlouho. Mladší soudce se vlídně usmíval do svého kníru, starší, hovornější, mi s ohýnkem v oku řekl ortel: „No, něco by z tebe mohlo být, možná i něco většího, jestli tě něco menšího nesežere.“ Byl jsem přijat.

Ateliér, kterému se vždy říkalo Dílna, zbudovali Kotrbové z prostoru bývalé konírny. Dům, ve kterém se ateliér nacházel, patřil rajhradskému klášteru, protože někdy bylo třeba komunikace a častého osobního styku mezi Rajhradem a Petrovem. Proto zde je prostorný vjezd s rozměrnými vraty, kde se dalo projet malým dvorem do zadního traktu v přízemí. Z průjezdu a dvora byla možná přímá cesta pro hodnostáře do horních pater budovy. V jižní části přízemního traktu byl prostor pro uložení kočárů a brýček – nynější sklad dřeva, dále k jihu pak komora pro uložení koňských postrojů – nynější příruční sklad – a konečně hlavní prostor nynější Dílny sloužil jako stáj pro koně. Například v místě, kde je dnes hlavní pracovní hoblice, byly koňské žlaby. Podlaha byla z dubových fošen a při rekonstrukci byly některé fošny použity na pracovní stoly. Všechny tyto prostory byly nedostatečně osvětleny malými okénky. Proto bylo nutno prorazit rozměrnější okna směrem k jihu v místě nynější dílny a příručního skladu. Takto upravené prostory slouží výtvarné a restaurátorské práci od konce třicátých let. Za tuto dobu tady vzniklo mnoho církevních i světských objektů, mnoho církevních i světských objektů zde bylo restaurováno.

Pro mne se toto prostředí stalo učebnicí odbornou a také školou života. Z pracovních důvodů tato místa navštěvovalo mnoho osob duchovních, dále his-

Petr Uhlíř: High tech vodopád, Agrobanka Brno | 1995 | fotografie realizace, 172×120

►► (na str. 113) Miloš Vlček: Busta Jana Skácela | 1981 | bronz, žula, 44×24; Ukřižovaný | 1994 | dub, lípa, železo | 81×55

toriků, umělců a uměleckých řemeslníků, architektů a jiných zajímavých lidí. Bylo tak možno při práci vyslechnout mnohé zkušenosti. Chodili také návštěvníci, kteří vyhledávali dílnu pro její inspirativní prostředí a neopakovatelnou atmosféru. Přicházeli i mnozí, kteří zde našli oázu klidu a místo k rozjímání, zamyšlení a vyprávění. Výše zmíněná atmosféra byla domovem i v dobách vážných. Stalo se tradicí, že do dílny přicházeli pro poučení studenti a mladí lidé z různých oborů – ze Střední uměleckoprůmyslové školy, z architektury, z filozofické a pedagogické fakulty, účastníci konzervátorských kurzů muzea a jiní. Běh času a práce utvářely prostory a kouzlo prostředí, které byly školou a poučením dalších.

Miloš Vlček, léto 1997

Odpovědi a vzkazy Aleny Štěpánkové Veselé

Začneme-li od začátku, co vás vůbec přivedlo k varhanám?

- k varhanám jsem se dostala náhodou, původně to měl být klavír, ale na lyžařském zájezdu jsem poznala neteř profesora Františka Michálka, kterému jsem byla něco přehrát, a ten mi doporučil studium varhan.

Pokud správně počítám, tak na varhany hrajete už dobrých 70 let, ale co nebo koho jste hrála nejraději?

- nejraději jsem hrála díla Johanna Sebastiana Bacha.

Na jaký koncert a kde vzpomínáte?

- nemohu jmenovat jen jeden koncert, na který ráda vzpomínám, bylo jich mnoho.

S čím jste mívala problémy při interpretaci, byly-li nějaké?

- problémem pro varhaníky bývají historické nástroje s těžkým chodem kláves. Když jsem měla hrát v sále konzervatoře v Moskvě, kde je nástroj francouzského varhanáře 19. století, varoval mě kolega Milan Šlechta: „Ty varhany se ti ozvou, až když na ně dostaneš vztek.“

A váš oblíbený nástroj?

- přímo slavnostní pocit jsem měla, když jsem hrála v Holandsku a severním Německu na nástroje proslulého barokního varhanáře Arpa Schnitgera.

Mělo skloubení hudby a sportu vliv na vaši neuvěřitelnou kondici, kdy v 95 letech stále bravurně zvládnete i tak fy-

zicky náročný nástroj, kterým varhany jsou?

- moje sportovní aktivity (lyžování a horolezectví) měly zřejmě vliv na mou kondici.

Chtěla byste na závěr našeho krátkého povídání něco vzkázat vašim pokračovatelům u varhan či na JAMU?

- svým následovníkům bych chtěla vzkázat, aby dbali o zachování starých historických nástrojů u nás i o výstavbu nových varhan v koncertních sálech i chrámech.

95leté Aleny Štěpánkové-Veselé se ptal Jan Rajlich ml., červenec 2018

Dva první polistopadoví rektori JAMU **Alena Štěpánková-Veselá** a **Alois Hajda** se narodili ve stejný den, 7. července, v rozestupu let 1923 a 1928; na snímku Radka Míči jsou vzácní jubilanti zachyceni při inauguraci rektora JAMU 2. 3. 2018

MAČ

Autorů, kteří přijeli letos na Měsíc autorského čtení – čestným hostem bylo Turecko – a jejichž jméno obsahovalo písmeno Q, bylo méně než 5%. Autor z města, které začíná na Q, nepřišel žádný, na posledy to byl gruzínský spisovatel z Qvareli v roce 2017. Přesto lze letošní ročník považovat za úspěšný.

V Divadle Husa na provázku se představilo 31 tureckých autorů a stejný počet spisovatelů z Česka, Slovenska, Polska a Ukrajiny. Všichni pak cestovali dál: do Lvova, Vratislavi, Ostravy a Košic. Publikum je přijalo nadšeně. Nepochybně to souvisí s politikou, tím, co se dnes děje v Turecku a stejně tak ve střední Evropě. Jako by přítomné dějiny u nás byly více podobné těm, které se žijí právě teď v zemi (už zase) nemocného muže na Bosporu, než třeba v Německu či Francii, jak bychom si mnozí přáli.

Letos proběhl Měsíc autorského čtení po devatenácté. Příští kulaté jubileum slavit speciálně nebudeme, ale poprvé sáhneme skutečně do Asie, protože letos to bylo jen tak trošku. Čestným hostem MAČe v roce 2019 budou spisovatelky a spisovatelé z Vietnamu. Věříme, že se podaří nabourat český stereotyp, že co Vietnamec, to špatně formulující prodáváč textilu, ale také chceme podpořit autorky a autory, kteří volně ve Vietnamu publikovat nesmějí a velmi často žijí také v exilu.

Petr Minařík

(více foto viz https://www.facebook.com/pg/autorskecteni/photos/?tab=album&album_id=2074874912583810)

Záběry z 19. ročníku Měsíce autorského čtení – čestný host Turecko, organizovaného nakladatelstvím **Větrné mlýny**, 1. 7.–4. 8. 2018, Divadlo Husa na provázku; fotografovaly Karolína Kohoutková a Kateřina Rusňáková; www.autorskecteni.cz/

Monika Vosyková: Tři vlnky | 2018 | lehané sklo, 15×60×26 (nahore);
Améba | 2017 | lehané sklo, 40×50×50 (dole)

Jindřich Zogata

Údolí zvonu

V dětství slyšel jsem zpěv
Horami chmury rval
tisíce let
a dál

Slyším zpěv stále
bez osnovy not
radosti nenadálé
nad dolinami slot

Zvony u zdi

Na třetím nádvoří Špilberku
našel jsem místo u zdi
zvonům od největších po nejmenší

Několik roků směl jsem v Brně
co potěší
i neurony proměněné v elektrony

Ladit zvony jsem neuměl
Ladí stupnicemi transcendence

Neladem žil jsem dny
neuskutečnitelných melodií
věží Jakuba Petrova Michaela
a Baziliky Nanebevzetí Panny Marie
Přinášejí zítřek

Zvonkohra na Špilberku

-Cin-gi-lin-gi-lin-
klepáčky zvonků do dolin
odbíjí čtvrt půl
tříčtvrtě a celou

-Cin-gi-lin-gi-lin-
okovy srdcí do rovin
dávají světlu pulz
a prostor neuberou

Martin Vybíral: Kropenka | 2018 | bromostříbrná zvětšenina, 55×41

Blog č. 16 – Tři sestry nostalgie...

... a všechny tři krásně nostalgické, jakkoliv současně pracovní. Tři nostalgie, v mnohém si tolik podobné. Tři nostalgie, které se v mé hlavě předbíhají v nároku na mou pozornost. Chvilí jsou to Synkopy 61, chvíli Progres 2, a pak je nakrátko vytlačí mí muzikantští kamarádi Tolek Muracki z Polska a Aljoša Kudrjavcev z Ruska...

První nostalgii ve mně budí práce na knize o brněnské vocal-rockové kapele Synkopy 61. Je to krásná práce a já ji píšu od chvíle, kdy jsem o Synkopách 61 (asi před rokem) dokončil dokumentární film k jejich pětapadesátému výročí. Vracím se do časů, kdy se bigbit teprve rodil, kdy byl šťastný svými dětskými chorobami... Kdy jsem poprvé zjistil, že tahle muzika a hippiesácká filozofie lásky a neváleční jsou mi vlastní. Když jsme střihali ten film, bylo mi zase šestnáct.

Druhou nostalgii jsou někdejší synkopáčtí konkurenti. Původně Progress Organization, pak Progres 2. Věční hudební novátoři, původci „Dialogu s vesmírem“ – historicky první rockové opery v Československu. A hlavně taky mí kamarádi od konce šedesátých let. První mejdany, první bigbítové kluby, koncerty... V Americe demonstrovali za rovnoprávnost lidských ras a nás mrzelo, že tu nemáme černochoy, abychom taky mohli demonstrovat... O Progresu jsem právě dotočil hodinový dokument pro Českou televizi. Mám ten film rád už předem.

Jednu i druhou nostalgii občas vytlačí nutnost vrátit se do současnosti. K mým dalším současným kamarádům a hudebním parťákům Tolkovi a Aljošovi. Několik roků společně vandrujeme po pódiiích a scénách mnoha evropských klubů a festivalů, zpíváme ve třech jazycích poezii Okudžavy, Vysockého a v neposlední řadě i písně a básně svoje vlastní. Přesvědčujeme publikum v Rusku, Bělorusku, Ukrajině, Rakousku, Německu, na Slovensku a hlavně v Polsku, že poezie žije a má smysl.

Dalo nás dohromady zjištění, že se politici mnoha zemí zbláznili, že i naše země zase začínají ovládat egoističtí sobci, pokrytci, že slušnost začíná být považovaná za slabost, že zákony a etika v politice přestávají platit. A když blbnou politici, umělci by neměli... je to naivní, ale proč si nedopřát trochu radosti, kterou míváme z potlesku publika těch mnoha jmenovaných zemí.

Nevystupujeme jen ve triu – často se k nám přidá některý z písničkářských kolegů a přátel z Ruska či Německa – a věřte, že to je nepopsatelný pocit, když Němec a Rus na jevišti v zapadlém ukrajinském městečku spolu zpívají protiválečný song. Takový hippiesácký pocit.

Letos se chystáme na samý sever Polska do Garncarské Wiosky

Na fotu z plakátu pro Mezinárodní koncerty písničkářů dobré vůle 2018 zprava **Jiří Vondrák**, Alexey Kudryavtsev, Helena Vyvozilová a Antoni Muracki

v Nidzici na desátý ročník festivalu balad Bulata Okudžavy. Festivalu jsme se zúčastnili už vloni. Jeden den v místním poetickém kině promítali můj film „Jarek v Moskvě“. Nohavica je v celé zemi našich severních sousedů ohromně populární a jeho písně publikum zná jako písně svého barda. Přijali ho za svého. Polské publikum zná ale i písně Karla Plíhala, Vlasy Redla a mnozí si pamatují Karla Kryla či Jaroslava Hutku. (Napadlo mi, kolik zná české publikum současných polských písničkářů...)

Kino bylo narvané, film měl ohromný úspěch a já i mí kámoši jsme byli šťastní před vyprodaným amfiteátre, kde lidi tleskali písním a baladám příslušníků národa, se kterým měli Poláci letité spory a mnohé válečné konflikty...

Miluji koncertování v Polsku. Polské publikum je četné, vstřícné a vzdělané.

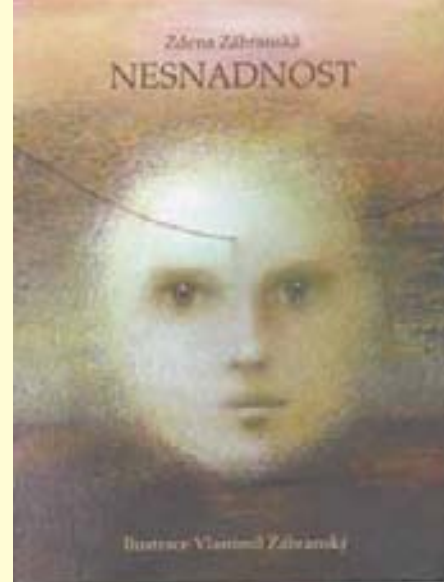
Nedávno jsme poprvé úplně vyprodali svoje samostatné koncerty – v Lodži a ve Štětíně...

Letos budou v Garncarské Wiosce v Nidzici opět promítat můj film a s Aljošou Kudrjavcevem a Tolkem Murackim budeme mít opět koncert před vyprodaným amfiteátre...

A proč ten třetí pocit nostalgie?

Protože si po koncertech budeme s přáteli povídat. Nejen o písních, ale taky o politice. O politice ve světě, i o politice v našich zemích. Tuším, co mi budou říkat oni... a vím, že ani já jim o politickém stavu mé vlasti nebudu umět vysvětlit spoustu věcí...

Jiří Vondrák

Zdena Záborská

S rozbřeskem

Jako divoké kachny
učíme se spát
spát s jedním okem otevřeným
a nic mu neunikne
Do zatmění slunce zbývá sto dní
do svítání jedna vteřina
S rozbřeskem a s hadem na krku
/s ochočenou anakondou/
dívka vychází z domu
v plandavých svrščích mladého muže
loučí se na dlouhou dobu
možná na věčnost
svetr košile bermudy
větší o několik čísel
větší o několik staletí
Zteřelé nebe
roztržitě povívá

*(Ze sbírky Nesnadnost,
Vakát Brno, 2010)*

Jiří Vlach: Nedokončená | 2009 | lity bronz, 37,2×24,5

Obálka sbírky **Zdeny Záborské** *Nesnadnost* s ilustrací Vlasty Záborského

Jaroslav Vyskočil: Krajina s girlandami | 2014 | olej, plátno, 105×125

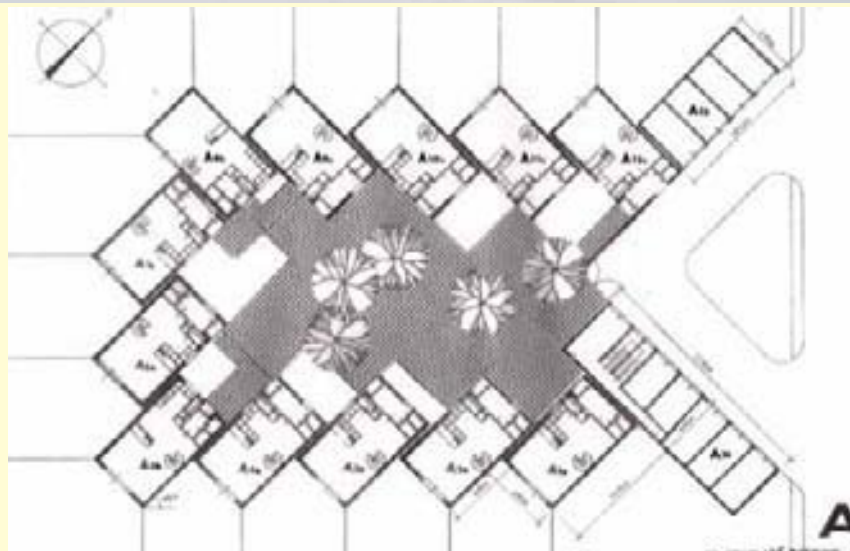
►► (na str. 121) Z provedení skladeb **Víta Zouhara**: Nahoře **V. Z.**, Rocc *ECHO Methamorphoses I*, Prague Quadriennale, 2015; Dole vlevo **V. Z.** *Zahrada*, vestibul JAMU Brno, 2015, na snímku Jaromír Synek a zcela vpravo autor, foto **J. Rajlich ml.**; Vpravo **V. Z.** *Arcadi*, Forfest 2014, Sněmovní sál Arcibiskupského zámku Kroměříž, 21. 6. 2014, zleva Jaromír Synek, Šimon Hron, Tomáš Hanzlík, **V. Z.** a Gabriela Coufalová

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Václav Zymund (1914–1984): Ryby | 1959 | suchá jehla, papír, 13,7×28,9 ;
Meluzína | 1973 | kolorovaná suchá jehla, 15×10, z hyperbibliofílie *Zima I*

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

Růžena Žertová: Komunitní bydlení Nad Pisárkami, Brno, projekt | 2014–2018 |
model a půdorysný detail

Michal Žák

BUBNOVÁ PALBA

Díky vhodnému rozložení kláves
prý prodavači remingtonek
(ne pušek ale psacích strojů)
dovedli bleskurychle napsat
TYPE WRITTER
a tím bodovali u zákazníků

V brněnské Poštovské ulici
bývala veřejná písárna
Sotva se ti povedlo přelouskat
QWERTZUIOP dvěma prsty
už tě proud času hrnul
do Minoritské a Josefské
ani sis nestačil pořádně
zašněrovat boty

Ta-ta-ta a písárna zanikla
Ta-ta-ta a pošta skončila
Jen haldy papíru se usadily
v duši
A ty stojíš s rozvázanou botou
a kolem tebe klapou dějiny

Lepší rozložení kláves
už sotva najdeš
Závislost na ušlé cestě
vítězí

CO ZA TO MŮŽE

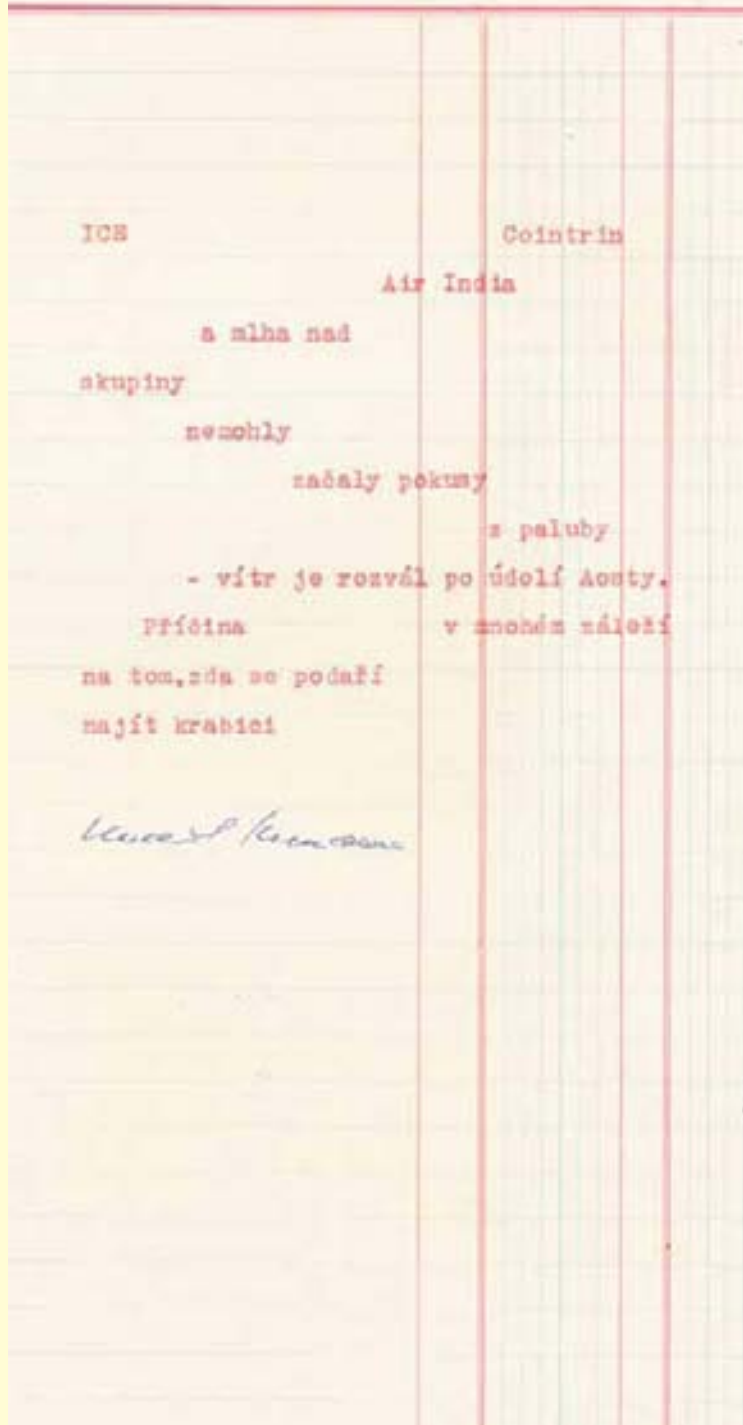
Vidět svět pololeže
v lehátku na náměstí Svobody
zapomínáš co víš o životě
vestoje
Lidi vidíš jen od pasu dolů

Kapky se tříští o kovový rošt s
verši
a rozpálená dlažba hrozí
požárem
v němž by tajná kronika tvého
života
neměla šanci

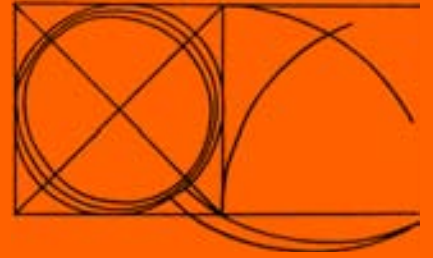
Pomalou se noříš
do tiché samoty
na niž marně doráží
klapot střevíčků kolemjdoucí
nevěsty
A ty se lehce usmíváš své touze
šlápnout na její závoj
Teď znovu zavři oči
a projdi se prsty po jejím těle

ZAKLADATELSKÉ OSOBNOSTI SDRUŽENÍ Q...

A na závěr... **Ludvík Kundera**: ICE (preparovaný text), strojopis
z hyperbibliofilie *Nová Zima*, 1974

**Dokumentace
bibliografie
katalog**

BIBLIOGRAFIE Q

■ Obsah:

Publikace Sdružení Q

Almanachy

Katalogy a jiné

Kvě-buletýny

O Sdružení Q

Sdružení Q v knihách a na internetu

Sdružení Q v novinách a časopisech

O hyperbibliofilních Ludvíka Kundery

Almanachy Q ve slovnících a ohlasech

Setkávání nové hudby Plus 2009–2017

Výstavy Sdružení Q

Výstavy Sdružení Q 1970–2008 (soupis)

Výstavy Sdružení Q 2009–2018: katalogy, ohlasy, informace

■ Tato bibliografie v části „O Sdružení Q“ obsahuje větší část bibliografie z Almanachů Q/10 (2008), doplněnou o záznamy z let 2009–2018. (Nyní však jsou záznamy řazeny chronologicky.)

Bibliografie k výstavám výtvarné sekce (39 výstav z let 1970, 1990–2008) již zde opakována není.

Ohlasy na výstavy z let 2009–2017 jsou v tomto almanachu řazeny vždy k příslušné výstavě.

■ Hudební sekce Sdružení Q, mj. jako pořadatel mezinárodního festivalu Setkávání nové hudby Plus, je v bibliografii zastoupena jen omezeným množstvím záznamů.

Ohlasy na činnost individuálních členů výtvarně, literární, divadelní a hudební sekce a kolektivních členů jsou uváděny ve čtvrtletníku Kvě-buletýn.

Publikace Sdružení Q

Almanachy

Pozn.: Soupis Almanachů Q/1–9 je uveden v Almanachu Q/10.

ALMANACH Q/10 : 40 – 1969–2009 / Sestavil, redakce, texty (Q-historie v datech, přehled výstav, seznam členů) Jan Rajlich ml. ; bibliografie Alena Rajlichová. – 2008. – 144 s. : 115 bar. a 68 čb. obr. + Příl.: Katalog výstavy Figura Q, Blansko. – ISBN 978-80-87167-03-8

ALMANACH Q/11 : Quinta essentia / Red. a graf. úprava Jan Rajlich ml. – Vyd. 1. – 2013. – 72 s. : 84 bar. a 12 čb. obr. – ISBN 978-80-87167-07-6.

ALMANACH Q/12 : Quinquaginta / Red. a graf. úprava Jan Rajlich ml., bibliografie Alena Rajlichová. – Vyd. 1. – 2018. – 144 s. – ISBN 978-80-87167-09-0.

Katalogy a jiné

TRIZULJAK, Marek: Soliloquia et colloquia aneb hovory k sobě a hovory vzájemné : Katalog k výstavě Sdružení Q, Muzeum Boskovic, 2. 9.–10. 10. 2010. – 2010. – 26 s. : 29 obr. – ISBN 978-80-87167-04-5. – Dostupné na: http://www.galerie-mesta-olomouce.cz/www.uvuo.eu/zajimavosti_soubory/q_boskovic/q_katal_web/q_katal_01.html

TRIZULJAK, Marek: Salon Q : Křížová chodba Nové radnice Brno, 8. 10. – 8. 11. 2014 [Salon Sdružení Q 2014] / Ed. a grafický design Marek Trizuljak, redakce Zdena Höhmová, Marek Trizuljak. – 2014. – Skládačka [8] s. : 39 bar. obr. + Soupis exponátů na 2 listech, [4] s. – ISBN 978-80-87167-08-3.

TRIZULJAK, Marek: Věťšoumelec a jeho (nezastupitelná) role v kulturních dějinách lidstva : (aneb souhrn dlouholetého, nezáměrného a nesystematického pozorování dění v umělecké branži...) / 31 kreseb autora, dovětek a 3 kresby Zdeny Höhmové. – Brno : Sdružení Q; Olomouc : nákladem aut., 2011. – 70 s. – ISBN 978-80-87167-05-2.

HÖHMOVÁ, Zdena: Nová chemie, obrazy/kresby 2009–2012 : katalog výstavy v Galerii Ars Brno / texty Petr Pivoda [et al.]. – Brno : Sdružení Q, [2012]. – 8 s. : 15 obr. – ISBN 978-80-87167-06-9.

Kvě-buletýny

KVĚ-BULETÝN : Sdružení Q Brno. – Autor: L. Kundera. – Nulté číslo [1991], č. 1 (únor 1992).
KVĚ-BULETÝN : Zprávy pro členy, hosty a příznivce Sdružení Q. – Autor: J. Rajlich st. (koncepte, grafická úprava, redakce, sazba), 2002–2008. – Od č. 29 (= 08/4, prosinec 2008) J. Rajlich ml. – Vychází 4x ročně od r. 2002. Doposud vydáno 67 čísel; zároveň v každém roce čísla označováno jako 1–4.

■ Všechna čísla uložena v následujících institucích: Moravská zemská knihovna, Brno / Knihovna Divadelního ústavu – Institutu umění, Praha / Památník písemnictví na Moravě, Rajhrad / Knihovna Centra experimentálního divadla, Brno

Od č. 10/4 (prosinec 2010) také na Facebooku Sdružení Q Association Q – Sdružení Q

O SDRUŽENÍ Q

Sdružení Q v knihách a na internetu

KUNDERA, Ludvík; HOBLÍK, Jiří: Zlomky L. K.: 166 otázek Ludvíku Kunderovi (s 18 appendixy). – Brno : Masarykova univerzita, 1993. – S. 46–47, 111.

CENTRUM experimentálního divadla – projekt. – In: Divadlo v pohybu (IV) – Brno 93. – Brno : Centrum experimentálního divadla v Brně, 1993. – S. [6–7].

BG [= GABRIELOVÁ, Bronislava]: Sdružení Q. – In: Nová encyklopedie českého výtvarného umění: N–Ž. – Praha : Academia, 1995. – S. 721.

KUNDERA, Ludvík: „Kvěčko“. – In: Různá řečiště. B: Portréty, dopisy, rozhovory, fragmenty : 1936–2004. – Brno : Atlantis, 2005. – S. 246–249 : 1 obr.

INGOLD, Felix Philipp: Ein wenig Frühling: die tschechischen Künstler formieren sich wieder. – In: Prager Frühling 1968 : Erinnerungstücke aus der Sammlung Felix Philipp Ingold : Ausstellungssaal der Kantonsbibliothek Vadiana, St. Gallen, 13. August 2008 bis 4. September 2008. – St. Gallen, 2008.

VALOUCH, František: Sdružení Q. Vernisáž. – In: Kombinované techniky života. – Olomouc : Univ. Palackého v Olomouci, 2010. – S. 147–148.

MATALOVÁ, Jarmila Magdalena: Barevný život Bohumira Matala. – Brno : Lynx, 2015. – S. 77.

RAJLICH, Jan st.: Sdružení Q – kdy, kde, jak, proč? – Sdružení Q, Ludvík Kundera a další. – In: Brno – černá bílá. – Brno, Akad. nakl. CERM, 2015. – S. 350–353 : 2 obr.; s. 354–359 : 5 obr.

RUSZELÁK, Josef: Sdružení Q Brno. – In: Život© je za dveřmi. – Zlín : vl. n., 2017. – S. 234–236 : 18 obr.

SDRUŽENÍ Q na Facebooku: Association Q – Sdružení Q. Dostupné z: <https://www.facebook.com/pg/SdruzeniQ/about>

RAJLICH, Jan ml.; VACHŮT, Petr: Sdružení Q – mezioborové umělecké sdružení – ustavující schůze v Brně 5. 11. 1968. – In: Encyklopedie města Brna [online; cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_udalosti&load=5227

◀◀ (na str. 126) Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

Na snímcích z archivu MZM Brno: **J. Skácel** na Kotlářské, 1988; **L. Kundera**; **J. Trefulka**, **O. Mikulášek** a **J. Skácel** na besedě v Kyjově; **B. Srba** předčítá na vycházce, přihlíží **L. Kundera**, 70. léta; **A. Kroupa**, **J. Skácel**, **J. Trefulka** na výletě, 1973

SDRUŽENÍ Q. – In: Informační systém abArt. Archiv výtvarného umění [online; cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.isabart.org/group/148/documents>
SDRUŽENÍ Q Brno. – In: Česká hudba / Czech Music [online; cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: http://www.czechmusic.org/search#search_or_687
SDRUŽENÍ Q, nakladatelství [online; cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.trhknih.cz/nakladatel/7nke8pjl>
SDRUŽENÍ Q. – In: Firmy: Umělecká sdružení a spolky [online; cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.firmy.cz/detail/2309300-sdruzeni-q-brno-zabovresky.html>
SDRUŽENÍ Q. Umělecké sdružení Brno, výtvarné umění, literatura. – In: Služby [online; cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <https://sdruzeni-q.sluzby.cz/>

Sdružení Q v novinách a časopisech

INGOLD, Felix Philipp: Ein wenig Frühling: die tschechischen Künstler formieren sich wieder. – In: Die Weltwoche Zürich. 28. 8. 1970.
(jh): SDRUŽENÍ Q. [Obnovení činnosti.] – In: Brněnský večerník. – Roč. 21, č. 17 (24. 1. 1990), s. 3.
KUNDERA, Ludvík: Sdružení Q. – In: Tvorba. – Č. 6 (7. 2. 1990), s. 22.
NAĐOVIČOVÁ, Magdalena: Sdružení Q po 21 letech: Nacházet obecnější společné jmenovatele. – In: Práce : Moravské vyd. – Roč. 46, č. 57 (8. 3. 1990), s. 7 : 1 obr.
(jih) [= VESELÁ, Jiřina]: Poeta pijící čaj. [Podvečer Q s L. Kunderou.] – In: Brněnský večerník. – Roč. 21, č. 58 (22. 3. 1990), s. 3.
KŘÍŽ, Jiří P.: Sdružení Q aneb Mušketýři ještě po dvaceti letech. – In: Scéna. – Roč. 15, č. 8 (18. 4. 1990), s. 11 : 3 obr. – S ukázkou ze hry M. Uhdeho Vražední ve Veracruz.
HEK, Jiří: Q. [Podvečery Q s L. Kunderou a J. Rajlichem.] – In: Tvorba. – Č. 17 (25. 4. 1990), s. 5 : 1 obr., 2 obr. na s. 3 a 4.
(jpk) [KŘÍŽ, Jiří P.]: Sdružení Q = qualita. [1. valná hromada obnoveného Sdružení Q.] – In: Brněnský večerník. – Roč. 21, č. 103 (29. 5. 1990), s. 3.
GABRIELOVÁ, Bronislava: Návrat bez odchodu / [Rozmlouval] Tomáš Mazáč. – In: Lidová demokracie : Brno. – Roč. 46, č. 293 (14. 12. 1990), s. 5 : 1 obr.

(jih, mej) [= VESELÁ, Jiřina; JEŘÁBEK, Mojmir]: Slovník kulturních slov : Co přinesl našemu městu rok 1990? – In: Brněnský večerník. – Roč. 21, č. 251 (29. 12. 1990), s. 1, 3.
KUNDERA, Ludvík: Q: Ono magické Q. – In: Týden u nás : Nezávislý týdeník okresu Blansko. – Roč. 1, č. 1 (9. 1. 1991), s. 3 : 1 obr.
KUNDERA, Ludvík: Co se skrývá pod šifrou „Q“? – In: Rovnost. – Roč. 106, č. 20 (24. 1. 1991), s. 5.
ŠTĚDRON, Miloš: Papír nás spojuje všechny nejvíc. – In: Rovnost. – Roč. 106, č. 20 (24. 1. 1991), s. 5.
(ch) [= CHEMLÍČEK, Jan]: Cesty M. Slezáka. [Podvečer Q.] – In: Rovnost. – Roč. 106, č. 55 (6. 3. 1991), s. 4.
(B. M.) [= MARČÁK, Bohumil]: Podvečer M. Slezáka. [Podvečer Q.] – In: Svobodné slovo : Brno. – Roč. 47, č. 59 (11. 3. 1991), s. 3.
(hb) [= HUBÍKOVÁ, Hana]: Výtvarníci na výstavách, divadlo v tísni. [Valná hromada Sdružení Q.] – In: Rovnost. – Roč. 1 (106), č. 27 (25. 4. 1991), s. 5.
(bg) [= GABRIELOVÁ, Bronislava]: Tolerantní Sdružení Q. – In: Právo lidu. – Roč. 94, č. 92 (21. 6. 1991), s. 4.
FRANĚK, Čestmír; ŠVĚDOVÁ, Libuše; KUNDERA, Ludvík: Kultura není za bůra. – In: Mladý svět. – Roč. 34, č. 9 (28. 2. 1992), s. 20 : 1 obr.
MINULÝ pátek byla v Brně valná hromada Sdružení Q (...). [Popisek k fot. Bohumila Marčáka.] – In: Lidová demokracie : Brno. – Roč. 48, č. 50 (28. 2. 1992), s. 5 : 1 obr.
KONCEM minulého týdne se v Brně konala valná hromada (...). [Popisek k fot. Bohumila Marčáka.] – In: Lidové noviny : Brno. – Roč. 5, č. 51 (29. 2. 1992), s. 2 : 1 obr.
GABRIELOVÁ, Bronislava: Obnovené sdružení Q. – In: Prostor Zlín. – Roč. 1, č. 9 (září 1993), s. 3 : 3 obr.
KAFKA, Štěpán: Korespondence Q&Q. – In: Host. – Č. 5 (z října na listopad 1993), s. 166–169 : 3 obr.
ZYKMUND, Václav; KUNDERA, Ludvík; HEK, Jiří aj.: Q-prezentace. – In: Host. – Č. 5 (z října na listopad 1993), s. 170–203 : 27 obr.
SDRUŽENÍ Q. [Rubrika Představujeme.] – In: Ateliér. – Roč. 7, č. 6 (24. 3. 1994), s. 15 : 1 obr.
KŘÍŽ, Jiří P.: Brněnské Sdružení Q – nejlepší qualita. – In: Český týdeník : Noviny pro Če-

chy, Moravu a Slezsko. – Roč. 2, č. 177 (13. 9. 1996), s. 8 : 1 obr.
ZHOR, Igor: Brněnské tvůrčí skupiny 1957–1970. – In: Bulletin Moravské galerie. – Č. 52 (1996), s. 124–128 : 12 obr.
KUNDERA, Ludvík: Třetí řečiště. 25: „Kvěčko“. – In: Kam v Brně... – Říjen (1998). Příloha Kam: Roč. 4, č. 10 (1998), s. XIV–XVII : 1 obr.
URBÁNEK, Valtr: Svět je zná, Brno ne. – In: Rovnost : Mor. noviny. – Roč. 8, č. 298 (21. 12. 1998), s. 8.
RAJLICH, Jan st.: Možná nám škodí přílišná snadnost všeho / [Rozmlouval] Jiří P. Kříž. – In: Právo : Praha. – Roč. 10, č. 83 (7. 4. 2000), s. 12 : 1 obr.
RAJLICH, Jan st.: Sdružení Q má 109 členů (...). – In: Kvě-buletýn. – Roč. 2, č. 02/1 (únor 2002), s. [1–2].
MEDEK, Ivo: Protože: pořád se v rámci Q něco děje (...), začínáme s tímto zpravodajem o Q, s Q a pro Q. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 2, č. 02/1 (únor 2002), s. 1.
RAJLICH, Jan st.: Jak jsme začínali. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 2, č. 02/2 (květen 2002), s. [2–4] : 1 obr.
KUNDERA, Ludvík: Květekst pro České Budějovice. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 2, č. 02/2 (květen 2002), s. [4–5].
SRBA, Bořivoj: Duben 1969 – politický převrat. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 2, č. 02/2 (květen 2002), s. [5–6].
ŠIMORDA, Miroslav; RAJLICH, Jan st.: Jak to bylo... : Písař rozmlouvá s malířem Miroslavem Šimordou. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 2, č. 02 (květen 2002), s. [6–7].
OSLZLY, Petr: Otázka je položena takto: Má smysl (...) nově zakládat a pěstovat umělecká sdružení a skupiny? – In: Kvě-buletýn. – Roč. 3, č. 03/4 (prosinec 2003), s. 1–2 : 1 obr.
RAJLICH, Jan ml.: Léto s Q : (Zpráva o společné dovolené). – In: Kvě-buletýn. – Roč. 4, č. 04/3 (září 2004), s. 1–2.
DOUBRAVA, Bohumír: Čtvrtečníci. [Schůzky přátel z rozpuštěného SQ.] – In: Kvě-buletýn. – Roč. 4, č. 04/4 (prosinec 2004), s. 2–3.
RAJLICH, Jan st.: Sdružení Q – kdy, kde, jak, proč...? – In: Život : Revue Umělecké besedy. – Roč. 2, č. 3 (2006), s. 61–62.
PÍCHLOVÁ, Petra: Sdružení Q. [RubrikaISKali jsme.] – In: Literka : Informační zpravodaj Památku písemnictví na Moravě. – Roč. 2, č. 2 (únor 2008), s. [4].

SPIELMANN, Petr: FaVU 1993–2008: K historii vzniku. – In: Události na VUT v Brně. – Č. 9 (2008), s. 4–5 : 5 obr.

MEDEK, Ivo: Vážení spolučekaři, (...) – In: Kvě-buletín. – Roč. 9, č. 09/3 (září 2009), s. 1–2.

RAJLICH, Jan ml.; MACHÁČKOVÁ, Romana: Tři otázky pro Jana Rajlicha ml. – In: Literka. – Roč. 4, č. 3 (březen 2010), s. 5 : 1 obr.

RULLER, Ivan; NOVOTNÁ, Jana: Ivan Ruller: Měl jsem štěstí na lidi : rozhovor. – In: Události na VUT v Brně. – Roč. 22, č. 1 (2012), s. 12–13 : 2 obr.

KOHOUTOVÁ, Alexandra: Sdružení Q. – In: Hornopočernický zpravodaj. – Roč. 60, č. 4 (duben 2012), s. 18 : 1 obr. – Dostupné též z: http://www.chvalskyzamek.cz/wp-content/uploads/zpravodaj_04_2012.pdf

BAJAJA, Antonín: Jak je důležité mít UB a Q (Ohlížení). – In: Život : Revue Umělecké besedy. – Roč. 8 (29), č. 10 (2013), s. 21–22 : 1 obr.

RAJLICH, Jan st.: Sdružení Kvě: Kdy, kde, jak, proč...? – In: online ART 1 (zima 2013/14), s. 38–43 : 6 obr. [cit. 11. 8. 2018]. Dostupné z <https://cs.publero.com/reader/35024>

VÍCHOVÁ, Ilona: Od moderny po současnost : Proměna stálé expozice v Muzeu města Brna. – In: Prostor Zlín. – Roč. 22, č. 1 (2015), s. 7–10 : 4 obr.

RAJLICH, Jan ml.: KVĚ-buletín Ludvíka Kundera a Jana Rajlicha. – In: Kvě-buletín. – Roč. 15, č. 15/1 (duben 2015), s. 2.

BAJAJA, Antonín: A. B. o Q v UB. – In: Kvě-buletín. – Roč. 15, č. 15/2 (červenec 2015), s. 3.

RAJLICH, Jan ml.: Jubilanti. – In: Kvě-buletín. – Roč. 16, č. 16/3 (říjen 2016), s. 1.

MEDEK, Ivo: Přátelé q-čekaři, (...). – In: Kvě-buletín. – Roč. 16, č. 16/4 (prosinec 2016), s. 1.

MEDEK, Ivo: Q-čko: 1968–2018. – In: Kvě-buletín. – Roč. 17, č. 17/4 (prosinec 2017), s. 1.

ŽÁK, Michal: Půl století se Sdružením Q. BrnoŽurnál [online]. 14. 6. 2018 [cit. 11. 8. 2018]. Dostupné z <https://www.brnozurnal.cz/rozhovory-vzpominky-medailonky/pul-stoleti-se-sdruzenim-q/>

ŽÁK, Michal: Múzy si nevybírají dovolenou. [O přípravě pořadu k 50. výročí ŠQ.] BrnoŽurnál [online]. 19. 7. 2018 [cit. 11. 8. 2018]. Dostupné z <https://www.brnozurnal.cz/nazory-glosy/muzy-si-nevybiraji-dovolenou/>

O hyperbibliofilích Ludvíka Kundery

HILČR, Jindřich: Ludvík Kundera 22. 3. 1920 : Generace. [O vznikání samizdatových sborníků básníků a výtvarníků z okruhu Sdružení Q od roku 1973, tzv. hyperbibliofilii.] – In: Nové knihy. – Č. 12 (22. 3. 1990), s. 1–3 : 1 obr.

KUNDERA, Ludvík: Hyperbibliofilie : 12 bibliofilských akcí Ludvíka Kundery : Katalog výstavy, 29. 9.–7. 10. 1990, ZK ČKD Blansko, Dělnický dům. – Blansko : ZK ČKD, 1990. – Skládačka [8] s. : 8 obr.

KUNDERA, Ludvík: Hyperbibliofilie. – In: Zprávy Spolku českých bibliofilů v Praze. – Č. 3–4 (1990), s. 101–102.

KUBÍČEK, Tomáš: Vášeň – radost – konfrontace : K výstavě Ludvíka Kundery Knihy – neknihy. – In: Duha. – Roč. 6, č. 4 (1992), s. 14.

KUNDERA, Ludvík; HEK, Jiří; HORALOVÁ, Marie: Knihy neknihy : Katalog k doprovodné výstavě XV. bienále užité grafiky 1992 : Mramorové sály Moravského zemského muzea v Brně, 18. 6.–23. 8. 1992. – Brno : Moravská galerie v Brně, 1992. – 32 s. : 26 obr.

KUNDERA, Ludvík; HOBLÍK, Jiří: Zlomky L. K. : 166 otázek Ludvíku Kunderovi (s 18 appendixy). – Brno : Masarykova univerzita, 1993. – S. 49–50.

-vp-: KNIHY-NEKNIHY Ludvíka Kundery. – In: Knihařský bulletin. – Roč. 1, č. 2 (1995), s. 25–26.

KUNDERA, Ludvík: Vášeň – radost – konfrontace. – In: Listy starohradské kroniky. – Roč. 18, č. 3 (září 1995), s. 58–61 : 1 obr.

KUNDERA, Ludvík; MEIER, Jan: Náš rozhovor s Ludvíkem Kunderou. – In: Čtenář. – Roč. 48, č. 7–8 (1996), s. 283–288 : 2 obr.

KUNDERA, Ludvík: Třetí řečiště: 26. Tzv. hyperbibliofilie. – In: Kam v Brně... – Roč. 42, č. 11 (listopad 1998). Pfil. Kam, roč. 4, č. 11, s. 1.

(tk) [= KUBÍČEK, Tomáš]: Hyperbibliofilie (1973–1974). – In: Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945–2000. – Brno : Host, 2002. – S. 70–71.

KUBÍČEK, Tomáš: Na čaji u Ludvíka Kundery. – In: Ludvíku Kunderovi k pětáosmdesátinám. – Brno : Host, 2005. – S. [37–38].

PŘÍDAL, Antonín: Na počátku byl Podzim. – In: Ludvíku Kunderovi k pětáosmdesátinám. – Brno : Host, 2005. – S. [59–61].

KUNDERA, Ludvík: Hyperbibliofilie – 12 bibliofilských akcí Ludvíka Kundery : Tichá senzace antikvariátů. – In: Zprávy Spolku českých bibliofilů v Praze. – Č. 1–2 (2007), s. 21–23.

KUBÍČEK, Tomáš: Hyperbibliofilie : 1973–1974. – In: Slovník české literatury po roce 1945. – Praha : Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR, 2008. – Dostupné též z <http://www.slovnikeskeliteratury.cz/show-Content.jsp?docId=109&hl=Tom%C3%A1%C5%A1+Kub%C3%AD%C4%8Dek+Hyperbibliofilie+>

Almanachy Q ve slovnících a ohlasech

(ph) [HRUŠKA, Petr]: Almanach Q : (1970, 1991–1996). – In: Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945–2000. – Brno : Host, 2002. – S. 8.

HRUŠKA, Petr: Almanach Q : 1970–1970, 1991. – In: Slovník české literatury po roce 1945. – Praha : Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR, 2008. – Dostupné z: [http://www.slovnikeskeliteratury.cz/show-Content.jsp?docId=60&hl=Almanach+Q+](http://www.slovnikeskeliteratury.cz/show-Content.jsp?docId=60&hl=Almanach+Q+MAZÁČ,+Tomáš+(Q):+Potřebné+ohlédnutí.+[Almanach+Q/5.])

MAZÁČ, Tomáš (Q): Potřebné ohlédnutí. [Almanach Q/5.] – In: Lidová demokracie : Moravské vyd. – Roč. 50, č. 112 (13. 5. 1994), s. 9.

MOJŽIŠ, Juraj: Chvála súcinnosti umeleckých druhov. [Almanach Q/6.] – In: Pravda : Bratislava. – Roč. 6, č. 188 (13. 8. 1996), s. 7 : 1 obr.

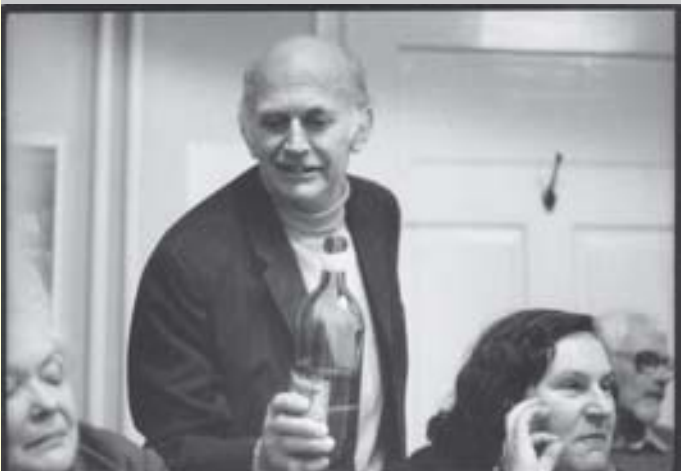
SOLDÁN, Ladislav: Almanach Sdružení Q. [Almanach Q/6.] – In: Svobodné slovo : Vyd. pro Moravu a Slezsko. – Roč. 88, č. 237 (9. 10. 1996), s. 13.

Basil [= SOLDÁN, Ladislav]: Almanach sdružení Q. [Almanach Q/6.] – In: Alternativa nova. – Roč. 3, č. 7 (březen 1997), s. 386–387.

(mlk) [= MAREČEK, Luboš]: Sdružení Q vydalo tradiční almanach. [Almanach Q/8.] – In: Mladá fronta Dnes : Jižní Morava. – Roč. 13, č. 120 (24. 5. 2002), s. 4.

DVOŘÁKOVÁ, Nina: Almanach Sdružení Q je v naší kulturní sféře záležitostí ojedinelou. [Almanach Q/8.] – In: Rovnost. – Roč. 12, č. 138 (14. 6. 2002), s. 27.

SOLDÁN, Ladislav: V prostoru Sdružení Q. [Almanach Q/9.] – In: Kam v Brně... – Roč. 49, listopad (2005). Příloha Kam: Roč. 11, č. 11 (2005), s. 5–6.

RAJLICH, Jan st.: Jubilejní 10. Q-almanach. Jaký bude? – In: Kvě-buletýn. – Roč. 8, č. 08/3 (září 2008), s. 1–2.

(red): ALMANACH Q/10 – 40 (1969–2009) = 144 stran z tvorby Q. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 8, č. 08/4 (prosinec 2008), s. 16 : 1 obr. (red.): ALMANACH Q/10 – 40 (1969–2009). – In: Kvě-buletýn. – Roč. 9, č. 09/1 (duben 2009), s. 3 : 1 obr.

SOLDÁN, Ladislav: Jubilejní almanach Q. [Q/10.] – In: Kam v Brně. – Roč. 53, č. 7–8 (červenec–srpen 2009). Příl. Kam, roč. 15, č. 7–8, s. 8–9 : 1 obr.

ALMANACH Q/10. – In: Instinkt. – Roč. 8, č. 33 (20. 8. 2009), s. 40 : 1 obr.

(red): ALMANACH Q/11 – Quinta essentia – vyšel!!! – In: Kvě-buletýn. – Roč. 13, č. 13/4 (prosinec 2013), s. 16 : 1 obr.

Setkávání nové hudby Plus 2009–2017

PAŘILOVÁ, Tereza: Mezinárodní hudební festival Setkávání nové hudby plus+. [Absolv. projekt k dipl. práci, rukopis.] – JAMU v Brně, 2009. – 18, 28 listů.

JELÍNEK, Jakub: Produkce festivalu Setkávání nové hudby Plus : metodika produkčních procesů. [Absolv. projekt k dipl. práci, rukopis.] – JAMU v Brně, 2012. – 38 listů.

MAREK, Peter; JOHÁNEK, Filip: Setkávání nové hudby plus počtrnácté. [2011] – In: Opus musicum. – Roč. 44, č. 1 (2012), s. 57–60 : 2 obr.

MEDEK, Ivo: Setkávání nové hudby Plus 2012 / New Music Encounter Plus 2012. – In: Občasník JAMU. – Č. 2012/2–2013/1, s. 5.

POSPÍŠIL, Vojtěch: Soudobky se nebojí! [19. roč. 2016] – In: Občasník JAMU. – Č. 2017/1, s. 21–22 : 1 obr.

VÝSTAVY SDRUŽENÍ Q

Výstavy Sdružení Q 1970–2008

■ 1/ **Skupina Q**; Dům umění Olomouc, 6. 3. 1970–14. 4. 1970

■ 2/ **Sdružení Q Brno – tvůrčí skupina SČVU Brno**; Dům umění města Brna, 24. 5.–28. 6. 1970

■ 3/ **Sdružení Q – obrazy, objekty**; Muzeum Prostějovska, Prostějov, 8. 11.–2. 12. 1990

■ 4/ **Sdružení Q Brno**; Galerie města Blanska, Okresní muzeum Blansko, Závodní klub ČKD Blansko; 3. 1.–28. 2. 1991

■ 5/ **Sdružení Q**; Záhorská galéria Senica, 11. 7.–11. 8. 1991

■ 6/ **Sdružení Q – členská výstava**; Dům umění města Brna, 10. 9.–13. 10. 1991

■ 7/ **Sdružení Q – Salon prokonzulů**; Otevření dveří Domu pánů z Fanalu – inaugurace Centra experimentálního divadla, Brno 11. 1. 1992

■ 8/ **Sdružení Q a jeho hosté**; Galerie Slovákého muzea, Uherské Hradiště, 3. 12. 1992–10. 1. 1993

■ 9/ **Sdružení Q Brno**; Dům umění České Budějovice, 18. 3.–duben 1993

■ 10/ **Průřezy, Sdružení Q Brno**; Dům umění města Brna, 30. 11. 1993–2. 1. 1994

■ 11/ **Präsentation der Q-Gemeinschaft Brno / 1, Jan Rajlich Jr., Serigraphien**; České centrum, Vídeň (Rakousko), 9. 6.–27. 6. 1994

■ 12/ **Präsentation der Q-Gemeinschaft Brno / 2**; Velvyslanectví České republiky a České centrum, Vídeň (Rakousko), 12. 10.–5. 11. 1994

■ 13/ **Sdružení Q Brno**; B. Marčák – fotografie, E. Ranný – grafika, M. Šimorda – obrazy; Galerie Malovaný dům Třebíč, 8. 12. 1994–2. 1. 1995

■ 14/ **Prodejní výstava výtvarných děl Sdružení Q Brno** při benefičním Večeru hudby a poezie Nadace pro výstavbu penzionu umělců a kulturních pracovníků; Besední dům Brno, 5. 12. 1995

■ 15/ **Kniha a Q – půlstoletí souvztažnosti**, 12. doprovodná výstava 17. bienále grafického designu Brno 1996 z cyklu Brno – hlavní město grafického designu; Galerie Foyer a Katakomby Domu pánů z Fanalu, Brno, 21. 6.–20. 9. 1996

■ 16/ **Salon Sdružení Q Brno – po pěti letech**; Galerie města Blanska, 12. 1.–23. 2. 1997

■ 17/ **H–708–B (Heidelberg–708 km–Brünn)**, Ausstellung der Mitglieder der Gruppe Q Brünn, Ein Austausch zwischen der Künstlergruppe Heidelberg 79 e. V. und der Gruppe Q Brünn; Werkstattgalerie Heidelberg (Němeccko), 9. 5.–3. 6. 1997

■ 18/ **Stálá výstava Sdružení Q**; Knihovna Centra experimentálního divadla, Dům pánů z Fanalu, Brno, od 2. 12. 1997 do 2014

■ 19/ **Pět z Q**; Duha – kulturní klub U hradeb, Prostějov, 9. 2.–6. 3. 1998

■ 20/ **Nebe, Peklo, Ráj**, Muzeum Kroměřížska, Galerie v podloubí a Malá galerie Kroměříž, 16. 4.–27. 5. 1998

■ 21/ **10 z Q**; Galerie Kaplička Hodonín, 14. 9.–3. 10. 1998

■ 22/ **Czech Visual Art Exhibition (Q Association)**; Art Museum, Sharjah (Spojené arabské emiráty), 2. 3.–17. 3. 1999

■ 23/ **Jedna z Q – Marie Filippová, Kresby a grafika**; Kaple sv. Barbory, Žďár nad Sázavou, 16. 8.–20. 9. 1999

■ 24/ **Q 2000**; Muzeum města Brna, Hrad Špilberk, Brno, 11. 4.–28. 5. 2000

■ 25/ **Q 2000**; Galerie Slovákého muzea Uherské Hradiště, 12. 10.–31. 12. 2000

■ 26/ **Festival Sdružení Q 2001 – Kresba Q**, Fotografové Q, Sochaři Q, Obrazy, keramika – A. Juračka, A. Juračková, L. Kovářiková, Skupina Ra; Stará radnice, Kaple sv. Barbory, Městské divadlo, Čechův dům, Regionální muzeum; Žďár nad Sázavou, 14. 8.–27. 9. 2001 v rámci Slavností jeřabin

■ 27/ **3. salón Sdružení Q Brno**; Galerie města Blanska, 13. 1.–24. 2. 2002

■ 28/ **Obraz Q 2002**, výstava 12 členů a 3 hostů Sdružení Q v rámci 7. mezinárodního festivalu Setkání – 2002 – Stretnutie ve Zlíně; Foyer Městského divadla Zlín, 6. 5.–30. 6. 2002

■ 29/ **Krajina Q**; Galerie G Olomouc, 6. 6.–29. 6. 2002

■ 30/ **Sdružení Q**; Galerie U dobrého pastýře, Galerie Kabinet; Brno, 12. 11.–3. 12. 2003

■ 31/ **Longinquo próximo (Daleko blízko – Longe de perto)**, Museu da Água, Lisboa (Portugalsko), 11. 12. 2003–3. 1. 2004;

■ 32/ **Longinquo próximo (Daleko blízko – Longe de perto)**, Galeria Geraldés Da Silva, Porto (Portugalsko), 28. 1.–28. 2. 2004

■ 33/ **Kvěbrání, Sdružení Q**; Galerie Pyramida Praha, 4. 11.–5. 12. 2004

◀◀ (na str. 130) Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

Boh. Marčák fotografoval v 70. a 80. letech ateliéry i akce členů Sdružení Q; zde vermisáž **Jana Rajlicha st.** v Galerii v předsálí Doubou, 1982, na snímcích **Jan Skácel**, **Ludvík Kundera**, **Miroslav Šimorda**, **Bob Dlabrava**, **Jan Rajlich ml.** a další

- **34/ Malíři Sdružení Q Brno**; Muzeum Vladimíra Preclíka, Bechyně, 21. 5.–30. 9. 2005
- **35/ KVÉproTÝN (Sdružení Q poprvé v Povltaví)**; Městská galerie Art Club, Týn nad Vltavou, 8. 9.–5. 10. 2006
- **36/ Výstava Sdružení Q v Galerii G**; Galerie G Olomouc, 28. 11.–29. 12. 2007
- **37/ Sdružení Q**; Dům kultury Metropol České Budějovice, 20. 4.–2. 5. 2008
- **38/ Q-revue – výstava Sdružení Q**; Divadlo Reduta, Brno, 5. 5.–26. 6. 2008
- **39/ Sdružení Q pro Adamov** [8 z Q]; Společenské centrum MKS Adamov, 12. 10.–21. 10. 2008

Poznámka: Následuje přehled výstav výtvarné sekce Sdružení Q v období 2009–2018 (č. 40–57) včetně ohlasů a údajů o katalogích výstav.

Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

Určitou kuriozitou byla velká výstava Sdružení Q ve Spojených arabských emirátech (Sharjah) v březnu 1999; takto o zahájení, kterého se zúčastnili **Marie Filippovová** a **Jan Rajlich ml.**, referoval místní tisk

Výstavy Sdružení Q 2009–2018 katalogy, ohlasy, informace

■ **40/ Figura Q**, Galerie města Blanska, 4. 4.–6. 5. 2009

Vystavující: M. Filippovová, Z. Höhmová, A. Juračková, L. Kovářiková, Z. Macháček, M. Malina, M. Plotěná, J. Pospíšil, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, Z. Tománek, M. Trizuljak a Jaromír Gargulák (host)

Katalogový dvoulíst se seznamem vystavujících a vystavených děl. Vyd. jako příloha Almanachu Q/10 – 40 – 1969–2009

GALERIE města Blanska v roce 2009. – In: Město Blansko [online; cit. 13. 8. 2018]. 6. 2. 2009. Dostupné z: <https://www.blansko.cz/clanky/2009/02/galerie-mesta-blanska-v-roce-2009>

V GALERII vystavují členové sdružení Q. – In: Město Blansko [online]. 22. 4. 2009 [cit. 12. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.blansko.cz/clanky/2009/04/v-galerii-vystavuji- clenove-sdruzeni-q>

HEROTOVÁ, Petra: V galerii vystavují členové sdružení Q. – In: Zpravodaj města Blanska. – Č. 8 (28. 4. 2009), s. 8 : 1 obr. (red): FIGURA Q. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 9, č. 09/2 (červen 2009), s. 4. – 2 fot. z vernisáže Marek Trizuljak a Jan Rajlich ml. (s. 6).

■ **41/ Ohlédnutí Q**, hrad Sovinec (Muzeum v Bruntále), 6. 6.–30. 9. 2009

Vystavující: P. Baran, Z. Höhmová, J. Jankovič, A. Juračková, L. Kovářiková, P. Kuba, L. Kundera, Z. Macháček, M. Malina, M. Myška, M. Plotěná, J. Pospíšil, J. Ruszelák, J. Šimek, M. Šimorda, J. Štreit, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, M. Vybíral a hosté Jaromír Gargulák a Monika Vosyková

Katalogový dvoulíst se seznamem vystavujících a prací

(kaj): UMĚLCI na Sovinci zahajují výstavu. – In: Bruntálský a krnovský deník. – Č. 131 (6. 6. 2009), s. 2.

OHLEDNUTÍ Q. – In: Galerie města Olomouce [online; cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: http://www.galerie-mesta-olomouce.cz/www.uvu.eu/zajimavosti_soubory/q_sovinec_2009/q_sovinec_2009.html

(red): OHLEDNUTÍ Q. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 9, č. 09/2 (červen 2009), s. 4. – 5 fot. z ver-

nisáže Josef Ruszelák, 1 fot. Jaroslav Pelikán; text J. Ruszelák (s. 5).

■ **42 / Salon Sdružení Q**, Galerie z ruky, Křížovice (u Doubravnicka), 4. 7.–29. 7. 2009
Vystavující: M. Filippovová, Z. Fuksa, Z. Höhmová, J. Jankovič, A. Juračková, A. Kanta, V. Kováč, L. Kovářiková, I. Kubová, L. Kundera, Z. Macháček, M. Plotěná, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, M. Šimorda, J. Škarohlíd, J. Štreit, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, M. Vosyková, J. Vyskočil

Katalog: Q – Galerie z ruky, [4] s. (dvoulíst A5)

DOČEKAL, Jan: Umělecké sdružení Q vystavuje v Křížovicích. – In: Zďárský deník. – Č. 169 (22. 7. 2009), s. 18 : 1 obr.

DOČEKAL, Jan: Sdružení Q má sešlost v galerii na kopci u lesa : Třetí výstava 18. sezóny v Galerii z ruky v Křížovicích [Pův. verze výše uved. čl.] – In: Kvě-buletýn. – Roč. 9, č. 09/3 (září 2009), s. 4, 6. – 5 fot. z vernisáže a Podvečeru Q Anna Pecková (s. 5, 14), 1 fot. Jan Rajlich ml. (s. 14).

MACHÁČKOVÁ, Stanislava: Galerie z ruky. – Brno : Akademické nakl. CERM, 2015. – S. 154–156 : 2 obr.

■ **43/ Výtvarníci Sdružení Q, obrazy sochy sklo keramika**, Galerie pod Radnicí, Zlín, 8. 10.–25. 10. 2009

Vystavující: M. Filippovová, Z. Höhmová, J. Jankovič, A. Juračková, L. Kovářiková, P. Kuba, Z. Macháček, M. Malina, M. Plotěná, B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, J. Škarohlíd, Z. Tománek, M. Trizuljaková a M. Trizuljak

Bez katalogu

POSPÍŠILOVÁ, Silvie: Sdružení Q se podruhé představuje ve Zlíně. – In: Zlínský deník [online]. 19. 10. 2009 [cit. 12. 8. 2018]. Dostupné z: https://zlinicky.denik.cz/kultura_region/sdruzeni-q-se-podruhe-predstavuje-ve-zline.html

POSPÍŠILOVÁ, Silvie: Sdružení Q se podruhé prezentuje ve Zlíně. – In: Zlínský deník : nezávislé noviny. – Č. 245 (20. 10. 2009), s. 20. (red): VÝTVARNÍCI Sdružení Q, obrazy sochy sklo keramika – ve Zlíně. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 9, č. 09/4 (prosinec 2009), s. 2. – 3 fot. z vernisáže Josef a Jarmila Ruszelákoví.

■ **44/ Soliloquia et colloquia aneb hovory k sobě a hovory vzájemně**, Muzeum Boskovice, Boskovice, 2. 9.–10. 10. 2010

Vystavující: Z. Fuksa, J. Gargulák (v katalogu není uveden), Z. Höhmová, A. Juračková, A. Kanta, M. Kovářik, L. Kovářiková, P. Kuba, M. Malina, B. Mysliveček, A. Odehnal, M. Plotěná, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, J. Šindler, P. Tasovský, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, M. Vosyková, J. Vyskočil a na čelní stěně vzpomenu i konzul Sdružení Q L. Kundera
Katalog viz Publikace Sdružení Q

SOLILOQUIA et colloquia. – In: Informace z Brna [online; cit. 13. 8. 2018]. 2. 9. 2010. Dostupné z: <http://www.informacezbrna.cz/clanky/spolecnost/soliloquia-et-colloquia-6302.html>

SOLILOQUIA et colloquia 02.09. 2010 – 10. 10. 2010. – In: Design Cabinet CZ [online; cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.design-cabinet.cz/soliloquia-et-colloquia>

SUŠIL, Luboš: V muzeu je nová výstava. – In: Město Boskovice [online]. 4. 9. 2010 [cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: http://www.boskovice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_or_g=832&id=16670&n=v%2Dmuzeu%2Dje%2Dnova%2Dvystava&p1=30760

TRUMPEŠ, Tomáš: Sdružení Q v muzeu. [Popisek k fotografii.] – In: Boskovice. – Roč. 21, č. 35 (7. 9. 2010), s. 6 : 1 obr. (red): SDRUŽENÍ Q vystavuje právě v Boskovicích. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 10, č. 10/3 (září 2010), s. 12. – 3 fot. z vernisáže Marek Trizuljak (s. 13).

■ **45/ Vltavotýnský trialog** (Tři členové Sdružení Q), Zdena Höhmová, Miroslava Trizuljaková, Marek Trizuljak – obrazy, kresby, sklo, Městská galerie U Zlatého slunce, Týn nad Vltavou, 8. 4.—4. 5. 2011

Bez katalogu

HOSNEDLOVÁ, Hanka: Zlaté slunce zasvítí na tři umělce / foto Marie Hanušová. – In: Českobudějovický deník. – Č. 91 (18. 4. 2011), s. 7 : 1 obr.

ZE ZAHÁJENÍ 45. výstavy Sdružení Q „Vltavotýnský trialog“... [Popisek k fot. Zdeny Höhmové.] – In: Kvě-buletýn. Roč. 11, č. 11/2 (červenec 2011), s. 9 : 1 obr.

■ **46/ Pocta Ludvíku Kunderovi – Úhledná džungle**, Galerie Orlovna Kroměříž, 18. 7.–7. 8. 2011

Vystavující: M. Filippovová, Z. Fuksa, J. Gargulák, Z. Höhmová, A. Kanta, M. Kovářik, L. Ko-

vářiková, I. Hývarová-Kubová, Z. Macháček, M. Malina, M. Mudroch, M. Myška, A. Odehnal, M. Plotěná, J. Pospíšil, J. Rajlich ml., B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, J. Šindler, P. Tasovský, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, J. Vlach, M. Vosyková, J. Vyskočil

Katalog: dvoulist se seznamem vystavujících a vystavených děl, [4] s. A4

■ **Ludvík Kundera – Hora dění (dokumentární část výstavy Pocta Ludvíku Kunderovi)**

Koncepcce a realizace: Josef Ruszelák 2., rozšířená verze: Arcibiskupský zámek Kroměříž, 10. 9.–30. 10. 2011 3., podstatně rozšířená verze: Městské divadlo Zlín, 23. 9.–27. 10. 2012

Jako stálá expozice Moravského zemského muzea v Brně (Centrum kulturně-politických dějin MZM – Dům Jiřího Gruši) od roku 2015 (vernisaž 12. 11.)

PROCHÁZKOVÁ, Petra: Výtvarníci v Kroměříži uctí Ludvíka Kunderu. – In: MF Dnes: Zlín. – Roč. 22, č. 162 (13. 7. 2011), s. B3.

RAJLICH, Jan ml.: Úhledná džungle – Pocta Ludvíku Kunderovi. – In: Informace z Brna [online]. 16. 7. 2011 [cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.informacezbrna.cz/clanky/spolecnost/uhledna-dzungle-pocta-ludviku-kunderovi-7213.html>

(aku): GALERIE Orlovna vzdává poctu Ludvíku Kunderovi. – In: Týdeník Kroměřížska. – Roč. 10, č. 29 (19. 7. 2011), s. 6 : 1 obr.

ill: ORLOVNA připomíná Ludvíka Kunderu. – In: MF Dnes: Zlín. – Roč. 22, č. 172 (25. 7. 2011), s. 1.

KUZNÍK, Antonín: Galerie Orlovna je nejhezčí výstavní plocha regionu. – In: Týd. Kroměřížska. – Roč. 10, č. 30 (26. 7. 2011), s. 6 : 4 obr.

(kul): VÝSTAVA v Kroměříži uctí Ludvíka Kunderu. – In: Brn. d. Rovnost. – Č. 174 (27. 7. 2011), s. 7.

HÖHMOVÁ, Zdena: Sdružení Q: Pocta Ludvíku Kunderovi. – In: Ateliér. – Roč. 24, č. 16–17 (25. 8. 2011), s. 8 : 3 obr.

SDRUŽENÍ Q v Galerii Orlovna Kroměříž [5 fot. z vernisáže Miroslav Myška, 1 fot. Jan Rajlich ml.], s. 4. – Antoš, Jiří: Úspěšná vernisáž Sdružení Q (s. 5). – Höhmová, Zdena: O Úhledné džungli: ze zprávy výtvarné sekce Q... (s. 5–6 : 1 obr.) – In: Kvě-buletýn, roč. 11, č. 11/3 (říjen 2011).

ANTOŠ, Jiří: Úspěšná vernisáž Sdružení Q. – In: Galerie Orlovna Kroměříž [online; cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.galerie-orlovna.cz/index/article/page/796>

GALERIE Orlovna 2011 [online, cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.galerie-orlovna.cz/index/article/page/868>

SDRUŽENÍ Q: Pocta Ludvíku Kunderovi (...). – In: GO! : Galerie Orlovna : [ročenka 2011]. – Kroměříž : Galerie Orlovna města Kroměříže, [2012]. – S. 12–25 : 26 obr.

K dokumentární části výstavy: Ludvík Kundera – Hora dění: RUSZELÁK, Josef: O přípravě dokumentární části výstavy. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 11, č. 11/2 (červenec 2011), s. 2–4 : 5 obr. [Galerie Orlovna, výstavní prostor Pod schody, Kroměříž]

KOTYZA, Břetislav: Za Ludvíkem Kunderou. [Arcibiskupský zámek, Kroměříž.] – In: Brejle. Jan Krůta „pro párkrát dospělý“ [online]. 10. 10. 2011 [cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.brejle.net/svet-kolem-me/za-ludvikem-kunderou/>

RUSZELÁK, Josef: Ludvík Kundera (...) tentokrát v Arcibiskupském zámku (...). – In: GO! : Galerie Orlovna : [ročenka 2011]. – Kroměříž : Galerie Orlovna města Kroměříže, [2012]. – S. 10–11 : 1 obr.

JURČOVÁ, Veronika: Nová výstava ve foyer Městského divadla přiblíží život a dílo Ludvíka Kundery. – In: Zlínský nočník [online]. 19. 9. 2012 [cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.zlinskynocnik.cz/web/kultura/nova-vystava-ve-foyer-mestskeho-divadla-priblizi-zivot-a-dilo-ludvika-kundery/>

RUSZELÁK, Josef: Ludvík Kundera – Hora dění ve Zlíně. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 12, č. 12/3 (září 2012), s. 3–4 : 2 obr.

STULIROVÁ, Markéta: Hora dění? Úryvky ze života Kundery. [Stálá expozice, Brno.] In: Brněnský deník Rovnost. – Č. 265 (13. 11. 2015), s. 9 : 1 obr.

RUSZELÁK, Josef: Hora dění Ludvíka Kundery. [Stálá expozice, Brno.] – In: Život© je za dveřmi. – Zlín : vl. n., 2017. – S. 237 : 4 obr.

■ **47/ Sdružení Q – obrazy, grafiky, plastiky**, galerie Inspiro Brno, 14. 12.–31. 12. 2011 Vystavující: M. Filippovová, Z. Höhmová, P. Kuba, Z. Macháček, M. Malina, M. Šimorda, J. Škarohlíd, Z. Tománek a Peter Nižňanský (host)

Bez katalogu

PRODEJNÍ výstava Sdružení Q. – In: Informace z Brna [online]. 19. 12. 2011 [cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.informacezbrna.cz/clanky/globus/prodejni-vystava-sdruzeni-q-7663.html>

(red): SDRUŽENÍ Q /obrazy, grafiky, plastiky / vernisáž. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 11, č. 11/4 (prosinec 2011), s. 2. – 4 fot. z vernisáže Anna Pecková (s. 3).

■ **48/ Salon Q**, Chvalský zámek v Praze, Praha-Horní Počernice, 24. 4.–27. 5. 2012
Vystavující: M. Filippovová, J. Gargulák, Z. Höhmová, A. Juračková, A. Kanta, M. Kovářik, L. Kovářiková, P. Kuba, Z. Macháček, K. Mikel, M. Myška, P. Nižňanský, A. Odehnal, M. Plotěná, Jan Pospíšil, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, P. Tasovský, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, J. Vyskočil

Katalog: Seznam autorů a vystavených děl, 2012. [4] s. (dvoulist A5)

KOHOUTOVÁ, Alexandra: Salon Q. Prodejní výstava obrazů, soch a fotografií Sdružení Q. – In: Hornopočernický zpravodaj. – Roč. 60, č. 5 (květen 2012), s. 17. Dostupné též z: http://www.chvalskyzamek.cz/wp-content/uploads/zpravodaj_05_2012.pdf

HÖHMOVÁ, Zdena: Salon Q na Chvalském zámku, duben–květen 2012. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 12, č. 12/2 (červenec 2012), s. 2–4. – 7 fot. z vernisáže Z. Höhmová a Miroslav Myška (s. 3, 16); 2 fot. z Brna s. 4.

■ **49/ Združenie Q Brno alebo Quis, Quando, Quomodo**, Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici (Slovensko), 16. 5.–14. 7. (prodlouž. do 28. 7.) 2013

Vystavující: M. Filippovová, J. Gargulák, Z. Höhmová, Z. Janáček, J. Jankovič, D. Junek, A. Juračková, A. Kanta, M. Kovářik, L. Kovářiková, P. Kuba, Z. Macháček, M. Malina, V. Melčáková-Juneková, K. Mikel, M. Mudroch, M. Myška, P. Nižňanský, A. Odehnal, M. Plotěná, J. Pospíšil, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, J. Šindler, J. Štreit, P. Tasovský, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, J. Vlach, M. Vsoyková a J. Vyskočil

Katalog: Text Dana Janáčková, graf. design Milan Mikula. – Senica : Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici, 2013 – Skládačka [6] s. : 35 bar. obr.

(red): Q V SENICI. – In: BrnoŽurnál [online]. 17. 5. 2013 [cit. 12. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.brnozurnal.cz/news/q-v-senici/SOUKUP>, Milan: Q-Brno v Záhorské galerii je výstavou v znamení „Quality“. – In: My : Týždeník pre Záhorie. – Roč. 13, č. 20 (20. 5. 2013), s. 5 : 1 obr.

QUIS, Quando, Quomodo (kdo kdy jak) v Senici. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 13, č. 13/2 (červenec 2013), s. 4. – 5 fot. z vernisáže Jan a Alena Rajlichovi (s. 5).

JANÁČKOVÁ, Dana: Združenie Q Brno alebo Quis, quando, quomodo. [Podst. část textu z katalogu výstavy.] – In: Kvě-buletýn. – Roč. 13, č. 3 (říjen 2013), s. 4–5.

■ **50/ 2 z Q – Marie Filippovová, Ludmila Kovářiková – výstava pro radost**, Galerie Orlovna, Kroměříž, 29. 7.–25. 8. 2013
Katalog: Text Milada Frolcová. – Hodonín : Ilona Heligrová, [2013]. – Skládačka [6] s. : 9 bar. obr.

DVĚ z Q – výstava pro radost. – In: Galerie Orlovna 2013 [online; cit. 12. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.galerie-orlovna.cz/index/article/page/891>

LUDMILA KOVÁŘIKOVÁ a členka VOUB Marie Filippovová – fotoreportáž a informace z výstavy v Kroměříži. – In: Umělecká beseda [online; cit. 12. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.umeleckabeseda.cz/odbor-vytvarny/fo-togalerie>

FROLCOVÁ, Milada: Dvě z Q. – In: GO! : Galerie Orlovna : [ročenka 2013.] – Kroměříž : Galerie Orlovna města Kroměříže, [2014]. – S. 18–21 : 4 obr.

■ **51/ Sdružení Q v Galerii 12**, Galerie 12, Náměšť nad Oslavou, 17. 8.–30. 9. 2014
Vystavující: P. Baran, M. Filippovová, Z. Fuksa, J. Gargulák, Z. Höhmová, Z. Janáček, A. Juračková, A. Kanta, L. Kovářiková, M. Kovářik, P. Kuba, Z. Macháček, K. Mikel, M. Myška, A. Odehnal, M. Plotěná, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, J. Štreit, P. Tasovský, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Vsoyková, J. Vyskočil
Jmenný seznam autorů a vystavených děl

PACOLA, Arnošt: Sdruženi Q, Jež a Ježa. – In: Horácké noviny. – Roč. 25, č. 67 (22. 8. 2014), s. 5 : 1 obr.

DOČEKAL, Jan: V Galerii 12 se představuje dvacet sedm soudobých výtvarníků. – In: Třebíčský deník. – Č. 223 (23. 9. 2014), s. 3.

(red): SDRUŽENÍ Q v Galerii 12 v Náměšti nad Oslavou. – Dočekal, Jan: Pozdravuji z Třebíče (text e-mailu k výstavě, 31. 8.). – In: Kvě-buletýn. – Roč. 14, č. 14/3 (říjen 2014) s. 3–4 : 4 obr. (Jan Rajlich ml., Miroslav Myška).

■ **52/ Salon Sdružení Q 2014**, Křížová chodba Nové radnice v Brně, 8. 10.–8. 11. 2014
Vystavující: P. Baran, M. Filippovová, Z. Fuksa, J. Gargulák, Z. Höhmová, E. Romanovic-Hudečková, Z. Janáček, J. Jankovič, D. Junek, V. Melčáková-Juneková, A. Juračková, A. Kanta, V. Kováč, M. Kovářik, L. Kovářiková, P. Kuba, Z. Macháček, M. Malina, K. Mikel, M. Myška, P. Nižňanský, A. Odehnal, M. Plotěná, J. Pospíšil, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, I. Ruller, J. Ruszelák, M. Šimorda, J. Štreit, P. Tasovský, Z. Tománek, M. Trizuljaková, M. Trizuljak, V. Vaculovič, M. Vsoyková, J. Vyskočil
Katalog viz Publikace Sdružení Q

ČTK: VÝSTAVA na brněnské Nové radnici představuje tvorbu Sdružení Q. – In: Blesk.cz. 8. 10. 2014 [cit. 30. 7. 2018]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/regiony-brno-brno-zpravy/278918/vystava-na-brnenske-nove-radnici-predstavuje-tvorbu-sdruzeni-q.html> (mad) [= DVORÁK, Marek]: Q znamená umění. – In: Magistrát města Brna [online]. 9. 10. 2014 [cit. 5. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.brno.cz/brno-aktualne/co-se-deje-v-brne/a/q-znamenaj-umeni/>

HLAVÁČEK, Bohumil: Salon Q prezentuje v Brně díla 38 výtvarníků. – In: BrnoŽurnál [online]. 9. 10. 2014 [cit. 11. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.brnozurnal.cz/z-kultury/salon-q-prezentuje-v-brne-dila-38-vytvarniku/>
ČTK: V HISTORICKÝCH prostorách Nové radnice v Brně vystavuje Sdružení Q. – In: Týden.cz. 9. 10. 2014 [cit. 30. 7. 2018]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/kultura/umeni/v-historickyx-prostorax-nove-radnice-v-brne-vystavuje-sdruzeni-q_320582.html
DOČEKAL, Jan: Salon Q – padesátá druhá výstava Sdružení Q. – In: Literární noviny [online]. 16. 10. 2014 [cit. 5. 8. 2018]. Dostupné z: <http://literarky.cz/blogy/jan-docekal/18527-salon-q-padesata-druha-vystava-sdruzeni-q> (doč) [= DOČEKAL, Jan]: Salon Q jsou i umělci ze Žďáru. – In: Žďárský deník. – Č. 246 (20. 10. 2014), s. 10.

HLAVÁČEK, Bohumil: Salon Q prezentoval v Brně díla 38 výtvarníků. – In: Brněnský senior. – Roč. 18, č. 6 (prosinec 2014), s. 7. (red): SALON Q 2014 v Brně. – In: Kvě buletýn. – Roč. 14, č. 14/4 (prosinec 2014), s. 2–3 : 7 fot. z vernisáže Z. Höhmová, M. Myška a J. Rajlich ml.

RAJLICH, Jan ml.: Salon Q 2014. – In: Rozhled. – Č. 12 (16. 3. 2015), s. 8 : 4 obr. Dostupné z [cit. 12. 8. 2018] https://www.irozhled.cz/pdfview/rozhled_12/

■ 53/ Q+Q+Q=Q, Galerie výtvarného umění v Hodoníně, 10. 6.–30. 8. 2015

Vystavující: P. Baran, M. Filippovová, Z. Fuksa, J. Gargulák, Z. Höhmová, A. Kanta, V. Kováč, M. Kovářik, L. Kovářiková, M. Malina, K. Mikel, M. Myška, A. Odehnal, M. Plotěná, J. Pospíšil, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, I. Ruller, J. Ruszelák, M. Šimorda, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, V. Vaculovič, J. Vlach, J. Vyskočil a 3 hosté: Lenka Martincová, Zdeněk Šplíchal a Libor Teplý *Katalog*: Soupis autorů a vystavených děl, [4] s. (dvoulist A5)

Q + Q + Q = Q : 10. červen 2015–30. srpen 2015: výstava členů skupiny Q. – In: Galerie výtvarného umění v Hodoníně [online; cit. 31. 7. 2018]. Dostupné z: <http://www.gvu-hodonin.cz/vystavy/archiv-vystav/clanek/Q/stranka/13>

SDRUŽENÍ Q: Výstava Q+Q+Q=Q. – In: Slovácko [online; cit. 31. 7. 2018]. Dostupné z: <http://www.slovacko.cz/akce/106325/> GVU OVLÁDLA Sdružení Q. Reportáž z vernisáže, rozhovor se Z. Höhmovou a I. Medkem. – In: Magazin z Hodonína. Televize Slovácko Hodonín, 16. 6. 2015 [cit. 11. 8. 2018]. Dostupné z: <https://youtu.be/7TF19LiFc00> VÝTVARNÉ spojení. [Popisek k fot. Jiřího Kosíka.] – In: Hodonínský deník. – Č. 135 (11. 6. 2015), s. 3.

TUNKLOVÁ, Ilona: Q + Q + Q. – In: Hodonínské listy. – Č. 7 (červenec), s. 20 : 1 obr. LEDEREROVÁ, Zuzana: O čem se mluví... na Moravě. – In: Xantypa. – Roč. 18, č. 7–8 (2015), s. 10 : 1 obr. (red): Q+Q+Q=Q. – In: Kvě buletýn. – Roč. 15, č. 15/2 (červenec 2015), s. 4–5 : 5 obr. (fot. J. Rajlich ml.).

■ 54/ Zahrada Q, Galerie města Olomouce, 4. 5.–28. 5. 2016
Vystavující: M. Filippovová, Z. Fuksa, J. Gar-

gulák, Z. Höhmová, Z. Janáček, A. Juračková, A. Kanta, M. Kovářik, L. Kovářiková, P. Kuba, Z. Macháček, M. Malina, L. Martincová Červencová, K. Mikel, M. Myška, P. Nižňanský, A. Odehnal, M. Plotěná, J. Pospíšil, J. Rajlich ml., J. Rajlich st., B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, Z. Šplíchal, P. Tasovský, L. Teplý, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, V. Vaculovič a J. Vyskočil
Katalog: Jmenný seznam autorů a vystavených děl, [5] s.

ZAHRADA Q – pozvánka na vernisáž. – In: Střední Morava [online; cit. 13. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.strednimorava-tourism.cz/akce/zahrada-q>

ZAHRADA Q v galerii. [Popisek k fot. Vlasty Hradilové.] – In: Právo: střední a vých. Morava. – Roč. 26, č. 111 (12. 5. 2016), s. 15 : 1 obr.

VÝSTAVA Zahrada Q. Reportáž z vernisáže, rozhovor s M. Trizuljakem, red. Jan Kolečkář. – In: Olomoucký magazín. Televizní studio ZZIP Olomouc, 17. 5. 2016 [cit. 13. 8. 2018]. MIK 1059. Dostupné z: <http://www.zzip.cz/?loadsec=mik&loadfile=604>

OLOMOUCKÁ muzejní noc. – In: Statutární město Olomouc [online; cit. 13. 8. 2018]. 20. 5. 2016. Dostupné z: <http://www.olomouckamuzejninoc.cz/index-2016.html> (red): ZAHRADA Q v Galerii města Olomouce. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 16, č. 16/2 (červenec 2016), s. 6 : 3 obr. (J. Rajlich ml., M. Trizuljak).

■ 55/ Ostrava Q!!! Salon členů Sdružení Q, Orchard Gallery Ostrava, 7. 9.–6. 10. 2017
Vystavující: P. Baran, Z. Fuksa, J. Gargulák, Z. Höhmová, Z. Janáček, A. Kanta, V. Kováč, M. Kovářik, L. Kovářiková, P. Kuba, Z. Macháček, M. Malina, L. Martincová Červencová, K. Mikel, M. Myška, P. Nižňanský, M. Plotěná, J. Pospíšil, J. Rajlich ml., B. Rossi, J. Ruszelák, M. Šimorda, Z. Šplíchal, P. Tasovský, L. Teplý, Z. Tománek, M. Trizuljak, M. Trizuljaková, V. Vaculovič, J. Vlach, M. Vovskyová a J. Vyskočil
Bez katalogu. Seznam vystavujících uveden na pozvánce (M. Filippovová a D. Junek se nezúčastnili.)

KOTARBOVÁ, Eva: Sdružení Q poprvé v Ostravě. – In: Haló, Ostrava! [online]. 29. 8. 2017 [cit. 27. 7. 2018]. Dostupné z: <http://www.kotarbova.eu/?p=16671>

(jal): SDRUŽENÍ Q poprvé v Ostravě. – In: Místní kultura [online]. 5. 9. 2017 [cit. 12. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.mistnikultura.cz/sdruzeni-q-poprve-v-ostrove-0> SDRUŽENÍ Q Brno. – In: Fakulta umění Ostravské univerzity [online; cit. 27. 7. 2018]. Dostupné z: <https://fu.osu.cz/20870/sdruzeni-q-brno/>

MICHNA, Jaroslav: Výstava Sdružení Q v Orchard Gallery představuje osobité autory, ale trpí nekonceptní prázdností. – In: Ostravan. cz [online]. 8. 9. 2017 [cit. 27. 7. 2018]. Dostupné z: <http://www.ostravan.cz/42973/vystava-sdruzeni-q-v-orchard-gallery-predstavuje-osobite-autory-ale-trpi-nekonceptni-prazdnostou/> (red): SALON Q!!! v Ostravě. – In: Kvě-buletýn. – Roč. 17, č. 17/3 (říjen 2017), s. 4–5 : 2 obr. (fot. Vladimír Půlpán).

■ 56/ Quinquaginta, Půl století s Q 1968–2018 / Výstava k 50. výročí brněnského multioborového uměleckého Sdružení Q, Křížová chodba a Rajská zahrada Nové radnice v Brně, 6.–25. 9. 2018

■ 57/ Půl století se Sdružením Q 1968–2018, Moravská zemská knihovna, 2. 10.–15. 11. 2018

Quinquaginta Půl století s Q 1968–2018

Výstava k 50. výročí brněnského multioborového uměleckého Sdružení Q

Výstava probíhá pod záštitou
primátora statutárního města Brna
Ing. Petra Vokřála

Křížová chodba a Rajská zahrada
Nové radnice v Brně, Dominikánské nám. 1
6.—25. 9. 2018

Vernisáž ve čtvrtek 6. 9. 2018 v 18.00
Výstavu uvedou Ivo Medek, Jan Rajlich
a autorka koncepce výstavy Zdena Höh-
mová, zahraje Ensemble Marijan
a vystoupí herci brněnských divadel

Otevřeno út–pá 10.00–18.00, so–ne
10.00–17.00, pondělí zavřeno

Na výstavu v Křížové chodbě navazuje
dokumentační výstava
Půl století se Sdružením Q 1968–2018
Moravská zemská knihovna, Kounicova 65a,
Brno
2. 10.—15. 11. 2018
Otevřeno po–pá 8.30–22.00, so 9.00–17.00,
neděle zavřeno
Vernisáž a podvečer Q v MZK 2. 10.
v 18.00
Podvečer Q na ukončení v MZK 15. 11.
v 18.00

Rozměry jsou uvedeny v cm, výška×šířka
MMB = zapůjčeno z Muzea města Brna

Seznam vystavených prací

I. Zakládající členové

- **Zdeněk Dvořáček** | Šlapanice
*24. 10. 1929 Šlapanice (†16. 1. 1988
Šlapanice)
01 Město a strom | 1965 | olej, plátno, 92×65
- **Marie Filippovová** | Brno
*26. 7. 1938 Brno
02 Megadům | 2016 | lavírovaná tuš a ba-
revná tuš, 100×70
03 Hladina | 2018 | lavírovaná tuš, 100×70
- **Bohdan Lacina** | Sněžné
*15. 2. 1912 Sněžné (†6. 7. 1971 Brno)
04 Harfení | 1967 | olej, plátno, 95,5×71,5
05 Jádru | 1969 | olej, plátno, 129×100 |
MMB
- **Jiří Marek** | Brno
*16. 1. 1914 Velké Meziříčí (†16. 2. 1993
Brno)
06 Vysočina I | 1970 | bronz, 100×30×20
07 Liška Bystrouška | 1985 | polychromo-
vaný laminát, 50×50×80
- **Bohumír Matal** | Brno
*13. 1. 1922 Brno (†7. 7. 1988 Prudká
u Doubravníka)
08 Přítomnost člověka | 1970 | olej, plátno,
160×129 | MMB
- **Jan Rajlich st.** | Brno
*10. 4. 1920 Dírná (†27. 11. 2016 Brno)
09–11 Cyklus na halasovské téma: Stří-
dání, Malý kruh, Život | 1964 | 3 koláže,
papír, 3× 30×41
12–13 Cyklus na halasovské téma: Mě-
síce, Bez názvu | 1964 | 2 koláže, papír,
2× 45×53
- **Vilém Reichmann** | Brno
*25. 4. 1908 Brno (†5. 6. 1991 Brno)
14 Grafogram, Sličníci | 1988 | fotografie,
38×27
15 Grafogram | 1991 | fotografie, 27,5×38
16 Rovnováha | 1989 | kresba, 22×27
17 Megasmelas | 1990 | kresba, 25×18

- **Miloš Slezák** | Brno
*27. 2. 1921 Brno (†23. 9. 1989 Brno)
18 Bohdan Lacina | 1977 | bronz, reliéf,
31,2×24,6 | MMB
19 Krajina | 1977 | akvarel, 44×61
- **Miroslav Šimorda** | Brno
*29. 3. 1923 Brno (†25. 2. 2018 Brno)
20 Bílé domky | 1967 | olej, plátno, 69×99
| MMB
21 Černý dům II | 1975 | olej, plátno,
71,5×52 | MMB
22–23 Bez názvu | 2004–2013 | olej, plát-
no, 105×100
- **Jaroslav Škarohlíd** | Brno
*24. 1. 1925 Brno (†15. 10. 2012 Brno)
24 Půlnoční katedrála | 1967 | kombino-
vaná technika, plátno, 101×100 | MMB
- **Václav Zykmund** | Brno
*18. 6. 1914 Praha (†10. 5. 1984 Brno)
25 Ryby | 1959 | suchá jehla, papír,
13,7×28,9 | MMB

II. Současní členové (včetně ze- mřelých v posledních 5 letech)

- **Petr Baran** | Brno
*7. 11. 1943 Brno | fotobaran@seznam.cz
26–27 Z Hukvald | 2017 | černobílá foto-
grafie, 2× 40×60
28–29 Z Krakova | 2017 | černobílá foto-
grafie, 2× 40×60
- **Alex Beran** | Liberec
*22. 7. 1923 Liberec
30 Černá Nisa | 1991–1992 | kvaš,
20,3×13,6
31 Březnová chumelenice | 1993 | kvaš,
14,8×10,5
32–35 Kompozice A – 4 části | 2017 | 4×
kresba fixem, 14,8×10,5
36–39 Kompozice B – 4 části | 2017–
2018 | 4× kresba fixem, 14,8×10,5
- **Lenka (Martincová) Červencová** | Brno
*13. 7. 1986 Brno | lenk.martincova@
gmail.com
40 „7“ | 2017 | olej na plátně, 190×140

◀◀ (na str. 136) Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

V dokumentu **Petera Scherhaufera** o Sdružení Q (ČT TS Brno, 1996) byly použity také filmové záběry z první výstavy Sdružení Q v Domě umění města Brna v roce 1970. Jsou to jedinečné doklady toho, jak první výstava Q v Brně vypadala...

■ **Vladimír Drápal** | Tvarožná
*28. 10. 1921 Tvarožná (†30. 4. 2015
Tvarožná)

41 Námluvy | 1960 | olej, 57×49
42 Venuše | 1979 | dřevo, v. 79
43 Kůň | 1980 | dřevo, v. 105

■ **Zdeněk Fuksa** | Brno

*7. 9. 1922 Brno
44 Satelit | 2014 | pastel, 50×40
45 Podkova | 2014 | pastel, 50×40
46 Modúza | 2014 | pastel, 50×40
47 Ptačí inspirace | 2018 | pastel, 70×50
48 Kmen | 2018 | pastel, 70×50

■ **Jaromír Gargulák** | Brno

*5. 2. 1958 Brno | jaromir.gargulak@volny.cz
49 Konstrukce III | 2017 | litý bronz,
60×70×40
50 Konstrukce VII | 2017 | litý bronz,
70×40×50
51 Konstrukce X | 2017 | litý bronz,
40×40×40
52 Strážce hvězdné brány | 2018 | litý
bronz, 20×80×30

■ **Zdena Höhmová** | Brno

*4. 10. 1955 Brno | zdena.hem@seznam.cz
53 Slavnost | 2017 | olej a kombinovaná
technika, plátno, 120×180

■ **Milan Chlumský** | Eppenheim, DE

*18. 1. 1946 Praha | mchlumsky@cdia.de
54–59 Cyklus Zaventen – Couloirs des
Pas perdus (letišťe Bruxelles) | 2005 |
6 fotografií, 50×70

■ **Zbyněk Janáček** | Ostrava

*7. 6. 1957 Jeseník | zbynek.janacek@osu.cz
60–61 MegaChyba I, II | 2018 | 2 serigrafie,
papír, 100×70

■ **Jozef Jankovič** | Bratislava, SK

*8. 11. 1937 Bratislava, SK (†6. 6. 2017
Bratislava, SK)
62 Kostka v hlavě | 2017 | železný odlitek,
v. 87, s podstavcem 10×58×58

■ **Dušan Junek** | Dunajská Lužná, SK

*26. 2. 1943 Piešťany, SK | djunek@azet.sk
63 Henri de Toulouse-Lautrec | 2011 | plá-
kát, digitální tisk, 100×70

64 Posterium 3 | 2013 | plakát, digitální
tisk, 100×70

65 Junek – Only paper | 2013 | plakát, di-
gitální tisk, 100×70

■ **Antonín Kanta** | Hamry nad Sázavou
*26. 11. 1952 Žďár nad Sázavou | foto-
kanta@seznam.cz

66 Setkání dvou č. 4 | 2018 | kresba tuší,
50×70
67 Setkání dvou č. 5 | 2018 | kresba tuší,
50×70
68 Setkání dvou č. 6 | 2018 | kresba tuší,
50×70

■ **Valér Kováč** | Brno

*28. 4. 1936 Liptovská Osada, SK | valer.
kovac@atlas.cz
69 Voda III | 2015 | vrstvené sklo, v. 54
70 Skleněný objekt I | 2016 | vrstvené
sklo, v. 153
71 Dvojčata II | 2017 | vrstvené sklo, v. 65

■ **Miroslav Kovářik** | Ratíškovice

*13. 10. 1951 Kyjov | mir.kov@post.cz
72 Zahrada | 2015 | bronz, 15×15×15
73 Krajina | 2016 | bronz, 14,5×14,5
74 Bestie | 2016 | bronz, 14,5×14
75 Žába | 2016 | bronz, 9,7×9,7
76 Zvířátko | 2017 | bronz, 9,5×9,5

■ **Ludmila Kovářiková** | Ratíškovice

*13. 1. 1953 Opava | likova@seznam.cz
77 Věž | 2015 | glazovaný šamot a kov,
151×27×25
78 Studna 1 | 2018 | solená kamenina,
53×36×36
79 Klec 2 | 2018 | glazovaná kamenina,
42×31×31

■ **Petr Kuba** | Šternberk

*29. 3. 1958 Olomouc | kuba.petr@centrum.cz
80 Bílá vrána | 2016 | cín, kompozit, v. 39
81 Křehké vztahy | 2016 | cín, kompo-
zit, v. 39
82 Fénix | 2016 | cín, kompozit, v. 39
83 Rybář | 2017 | cín, kompozit, v. 41

■ **Zdeněk Macháček** | Křižovice, Dou-
bravnick

*16. 8. 1925 Brno | galeriezruky@seznam.cz

84 Podzim I | 2015 | mořené dřevo,
144×70×20

85 Podzim II | 2015 | mořené dřevo,
144×66×30

■ **Miroslav Malina** | Uherské Hradiště
*25. 4. 1956 Uherské Hradiště | miro-
mal@centrum.cz

86 Kresba I | 2015 | akryl, plátno, 120×100
87 V kruzích | 2015 | kombinovaná tech-
nika, plátno, 120×100

■ **Věruha Melčáková-Juneková** | Du-
najská Lužná, SK

*20. 2. 1945 Zlín | verunaj@azet.sk
88–91 Malý příběh | 2017 | mix technik,
4×40×40
92–93 Tvář 12, 13 | 2017 | mix technik,
2×44×48

■ **Kamil Mikel** | Uherské Hradiště

*30. 10. 1964 Zlín | k.mikel@seznam.cz
94 Osmicípá hvězda | 2015 | akryl,
100×100
95 Pětúhelník | 2015 | akryl, 100×100

■ **Boris Mysliveček** | Brno

*1. 1. 1948 Brno | b.myslivecek@seznam.cz
96 100 let České republiky | 2018 | plakát,
digitální tisk, 100×70

■ **Miroslav Myška** | Brno

*3. 5. 1946 Brno | fotostudio.m@volny.cz
97 Zrcadlení | 2015 | fotografie, 63×65
98 Zjevení | 2017 | fotografie, 63×68
99 Anastasia | 2017 | fotografie, 40×33
100 Autoportrét | 2018 | fotografie, 48×38

■ **Peter Nižňanský** | Praha

*7. 7. 1956 Dunajská Streda, SK | p.ni-
znansky@gmail.com
101 Vesmír II | 2013 | patinovaný a leště-
ný bronz, 85×55
102 Kafka (Sám v sobě ztracený) | 2013 |
patinovaný a leštěný bronz, 110×70
103 Fuga d-moll, pocta J. S. B. | 2018 |
patinovaný a leštěný bronz, 80×50

■ **Antonín Odehnal** | Brno

*15. 4. 1931 Skalce nad Svitavou (†20. 4.
2017 Brno)
104 Vrby pod Pálavou II | 1980 | lept, 30×41,3

105 Vrby pod Pálavou III | 1980 | lept,
30×41,3

106 Zaplavený les | 2005 | lept – rezervaž,
34,4×48,7

■ **Marie Plotěná** | Brno

*21. 2. 1946 Brno | marie.plotena@gmail.com

107 Krajina pádů kamenů ze srdce | 2018 |
drásaný pastel, 70×53

108 Chvála očistné kůře | 2018 | drásaný
pastel, 70×50

109 Krajina křížení plánů a ras | 2018 |
drásaný pastel, 55×52

■ **Jan Pospíšil** | Uherské Hradiště

*9. 1. 1952 Dolní Bojanovice | pospisil@
supsuh.cz

110 Kolo | 2015 | akryl, 120×100

111 Cesty | 2015 | akryl, 120×100

■ **Vladimír Půlpán** | Ostrava

*11. 12. 1940 Ostrava | maurinvp@se-
znam.cz

112 Z cyklu Jiný svět – 5 | 2017 | fotogra-
fika, 50×50

113 Z cyklu Jiný svět – 8 | 2017 | fotogra-
fika, 50×50

114 Z cyklu Jiný svět – 15 | 2017 | foto-
grafika, 50×50

115 Z cyklu Jiný svět – 16 | 2017 | foto-
grafika, 50×50

■ **Jan Rajlich ml.** | Brno

*10. 6. 1950 Vyškov | Honza@Rajlich.cz

116 Trinitas | 2016 | plakát, ofset, 100×70

117 1917–2017 | 2017 | plakát, ofset,
100×70

118 Ivan Turgeněv 1818–2018 | 2018 |
plakát, ofset, 100×70

■ **Božena Rossí** | Bystřice nad Pernštejnem

*14. 3. 1957 Podbrezová, SK | rossie.ate-
lier@seznam.cz

119 Za světlem I | 2018 | kombinovaná
technika, 115×90

120 Za světlem II | 2018 | kombinovaná
technika, 115×90

■ **Viktor Rudiš** | Brno

*9. 6. 1927 Brno | rudis-rudis@volny.cz

121 PAVILON ČSSR na Expo '70 Osaka,

autoři stavby Viktor Rudiš, Vladimír Palla
a Aleš Jenček, autoři libreta Jan Skácel
a Adolf Kroupa, autoři výtvarné koncepce
expozice Stanislav Libenský, Vladimír
Janoušek, Čestmír Kafka a Vladimír Nývlt
| 1970 | soubor 6 fotografií, 30×40

122 PAVILON ČSSR na Expo '70 Osaka,
Jánuš Kubíček: návrh podlahy | 1970 |
kresba na matrici, 80×90

■ **Josef Ruszelák** | Zlín

*16. 6. 1938 Netčice u Kroměříže | j.rus-
zelak@upcmil.cz

123 Sestava z cyklu pastelů na téma
Stromy (1983–1995) | 2016 | digitální tisk,
plátno, 115×115

■ **Jan Šimek** | Brno

*14. 9. 1941 Brno | E.Simkova@seznam.cz

124 Vzpinání | 2009 | dřevo, v. 235

■ **Jiří Šindler** | Brno

*22. 5. 1922 Polička (†4. 6. 2015 Brno)

125 Paul Klee Deník 1916 | 2011 | kali-
grafie, kresba perem a tuší, 95×69

■ **Zdeněk Špíchal** | Třebíč

*20. 11. 1948 Třebíč | zdspichal@gmail.com

126 Z cyklu Civilizace – kruh I | 2018 |
akryl, papír, 100×70

127 Z cyklu Civilizace – kruh II | 2018 |
akryl, papír, 100×70

128–129 Z cyklu Civilizace | 2018 | akryl,
papír, 2× 70×50

■ **Miroslav Štěpánek** | Bezděkov, p. Vel-
ké Meziříčí

*7. 1. 1953 Velké Meziříčí | mh.stepa-
nek@seznam.cz

130 Zlatá špička (objekt) | 2016 | nerez
kov, mosaz, 9×29×3,5

131 Mirkova krajina (objekt) | 2016 | ne-
rez kov, barva, 24×30×5,5

132 Aragonitový kužel (objekt) | 2017 |
nerez kov, aragonit, 28×8

133 Kolekce šperků, prsteny, náramky,
brože (7 kusů) | 2018 | nerez kov, měď,
nerosty

■ **Jindřich Štreit** | Sovinec

*5. 9. 1946 Vsetín | jindrastreit@mujbox.cz

134–136 Z cyklu Kde domov můj | 2016 |
3 fotografie, 38,5×59

■ **Pavel Tasovský** | Náměšť nad Oslavou
*22. 11. 1960 Brno | pavel@tasovsky.com

137 Modré z nebe | 2017 | kovaná koloro-
vaná ocel, 480×360×335

138 Průzor | 2018 | kovaná kolorovaná
ocel, sklo, 420×340×165

■ **Libor Teplý** | Brno

*18. 6. 1955 Brno | libor.teply@worldon-
line.cz

139 Adorace I | 2018 | černobílá fotogra-
fie, zlacený rám, 43×34,5

140 Adorace II | 2018 | černobílá fotogra-
fie, zlacený rám, 43×34,5

141 Adorace III | 2018 | černobílá fotogra-
fie, zlacený rám, 43×34,5

■ **Zdeněk Tománek** | Břestek

*5. 1. 1958 Uherské Hradiště | ztoma-
nek@seznam.cz

142 Feminovoltéka | 2016 | hliník,
58×67×49

143 Sbíрка starého muže | 2017 | hliník,
130×110

144 Vyber si | 2018 | hliník, 200×200×50

■ **Marek Trizuljak** | Senička, p. Senice
na Hané

*7. 6. 1953 Bratislava, SK | mtrizuljak@
volny.cz

145 Hudební stéla | 2017 | tavená masiv-
ní skleněná plastika, 66×8×18

146 Sargasové moře | 2017 | tavená ma-
sivní skleněná plastika, 55×30×12

147 Moře ve středu země | 2018 | tavená
masivní skleněná plastika, 78×27×9

■ **Miroslava Trizuljaková** | Senička, p. Se-
nice na Hané

*30. 9. 1955 Olomouc | mtrizuljak@vol-
ny.cz

148 Tanec | 2018 | akryl a tempera na
pevné podložce, 100×85

149 Tanec času | 2018 | akryl a tempera
na pevné podložce, 100×85

150 Tanec v zahradách | 2018 | akryl
a tempera na pevné podložce, 100×85

■ Petr Uhlíř | Brno

*31. 3. 1941 Brno | Petr.Uhlir@aplus.cz
151 High tech vodopád, Agrobanka Brno |
1995 | fotografie realizace, 172×120

■ Václav Vaculovič | Kroměříž

*12. 4. 1957 Olomouc | forfest@forfest.cz
152 S mrtvými jazykem mrtvých | 2018 |
olej, plátno, 250×420

■ Jiří Vlach | Staré Město

*14. 8. 1946 Žarošice | jiri_vlach@seznam.cz
153 Cyklista | 2006 | kresba tužkou, 46×65
154 Nedokončená | 2009 | litý bronz,
37,2×24,5

155 Průvod | 2011 | kresba tužkou, 42×60
156 Autoportrét | 2014 | kresba tužkou, 42×30
157 Křižovatka (Crossroad) | 2015 | kres-
ba tužkou, 42×59,5

■ Miloš Vlček | Brno

*12. 2. 1939 Brno-Slatina | libi.vlckova@
email.cz

158 Busta Jana Skácela | 1981 | bronz,
žula, 44×24
159 Loď | 1994 | patinovaná lípa, vápe-
nec, 98×20
160 Vzlet | 1994 | reliéf, patinovaná lípa,
mosaz, 45×35
161 Ukřižovaný | 1994 | dub, lípa, žele-
zo | 81×55

■ Monika Vosyková | Žďár nad Sázavou

*8. 8. 1966 Jihlava | monique.vosykova@
email.cz

162 Améba | 2017 | lehané sklo, 40×50×50
163 Tři vlny | 2018 | lehané sklo, 15×60×26

■ Martin Vybíral | Brno

*31. 3. 1960 Brno | vybiral.martin@volny.cz
164 Zpovědnice | 2017 | bromostříbrná
zvětšenina, 55×41

165 Kropenka | 2018 | bromostříbrná
zvětšenina, 55×41

166 Křídlo | 2018 | bromostříbrná zvětše-
nina, 55×41

■ Jaroslav Vyskočil | Oslavice, p. Vel- ké Meziříčí

*12. 7. 1950 Hluboké Mašůvky | vyskocil-
jarda@seznam.cz

167 Krajina s girlandami | 2014 | olej,
plátno, 105×125

168 Krajina s červánky | 2014 | olej, plát-
no, 105×125

■ Růžena Žertová | Brno

*4. 11. 1932 Ostrava
169–171 Komunitní bydlení Nad Pisár-
kami, Brno, projekt | 2014–2018 | model
a 2 panely 100×80

III. Z dokumentů členů Sdružení Q uložených v Oddělení dějin lite- ratury (Uměnovědné muzeum Moravského zemského muzea)

Zpracovaly Eleonora Jeřábková a Hana
Kraflíková | 2 vitriny

IV. Půl století se Sdružením Q, 1968–2018, historie a součas- nost Sdružení Q

Historie v datech a dokumentech, zakláda-
jící členové, konzulové, významné osobnos-
ti Q, výtvarná, literární, hudební a divadel-
ní sekce, Q-almanachy, KVĚ-buletiny, vý-
stavy Sdružení Q | 14 posterů, 100×70
Zpracoval Jan Rajlich ml.

Tato část expozice bude jako samostatná
výstava přístupná dále také v Moravské
zemské knihovně od 2. 10. do 15. 11. 2018

V. Videoprojekce

Quinquaginta, sestřih Petra Barana z ver-
nisáže Sdružení Q z videodokumentů Jana
Rajlichy ml., stopáž 11:09

Sdružení Q, dokumentární film Petera
Scherhaufera natočený ve tvůrčí skupi-
ně Karla Fuksy, ČT TS Brno, 1996, sto-
páž 27:36

■ **Výstavy pořádá Sdružení Q**, z. s., Brno,
spolupracují: Moravské zemské muzeum,
Muzeum města Brna, Moravská zemská
knihovna a Janáčkova akademie múzic-
kých umění v Brně

Výstavy se konají za finanční podpory
Jihomoravského kraje a statutárního
města Brna

Hudební vystoupení se konají za finanční
podpory MK ČR, Jihomoravského kraje, sta-
tutárního města Brna, Nadace Český hudeb-
ní fond a Programu Partnerství OSA – živě

■ Poděkování:

Zvláštní poděkování Mgr. Alici Zafirelisové,
Magistrát města Brna

Za spolupráci a zapůjčení exponátů
děkujeme těmto institucím:

Muzeum města Brna (MMB) – ředitel
PhDr. Pavel Čiprian, PhDr. Ilona Vichová,
Bc. Kateřina Čermáková, Mgr. Lumír Seifert,
fotoreprodukce Miloš Strnad
Oddělení dějin literatury Moravského
zemského muzea (MZM) – PhDr. Zdeněk
Drahoš, PhDr. Eleonora Jeřábková, Ph.D.,
Mgr. Hana Kraflíková

a dále soukromým zapůjčitelům –
rodina Drápalova, Zuzana Jankovičová,
Petr Janoch, rodina Markova, Miroslav
Myška, rodina Odehnalova, rodina Rajli-
chova, rodina Slezáková

Za spolupráci při organizaci výstavy
Moravské zemské knihovně – Mgr. Ro-
mana Macháčková

Za technickou spolupráci Janáčkově
akademii múzických umění v Brně

■ **Výstavu připravili:** akad. mal. Zdena
Höhmová, koncepce a organizace výstavy,

Ing. arch. Petr Uhlíř, architektonické řešení,
doc. Ing. arch. Jan Rajlich, dokumentační
část výstavy (MZK), RNDr. Ivan Petlan,
dokumentační část výstavy (MZM), Petr
Baran, videoprojekce

Instalace výstavy: pracovníci Magistrátu
města Brna vedení Jiřím Geidlem
Spolupráce při instalaci výstavy Zdeněk
Zacpálek, Svatopluk Máša

a organizační tým Sdružení Q: Zdena
Höhmová, Lenka Červencová, Miroslav
Myška, Ivan Petlan, Miroslav Plešák,
Marie Plotěná, Jan Rajlich, Libor Teplý,
Miroslava Trizuljaková, Marek Trizuljak,
Petr Uhlíř a Martin Vybíral

SDRUŽENÍ Q

Seznam členů / rejstřík

Členové a spolupracovníci

VÝTVARNÁ SEKCE:

Petr Baran / 18
Alex Beran / 19, 20
Lenka Červencová (Martincová) / 22, 23
Milan Dobeš / 29
Zdeněk Fuksa / 39
Jaromír Gargulák / 41
Zdena Höhmová / 46, 47, 68
Edvina Hudečková /
Martina Chlubnová /
Milan Chlumský / 48, 49
Vít Jakubiček / 20
Zbyněk Janáček / 49
Dušan Junek / 51
Arna Juračková / 52
Antonín Kanta / 53
Jana Kořínková /
Valér Kováč / 54
Miroslav Kovářík / 57
Ludmila Kovářiková / 56
Petr Kuba / 58, 59
Ivana Kubová-Hývnarová /
Zdeněk Macháček / 62
Miroslav Malina / 63
Věruna Melčáková-Juneková / 69
Kamil Mikel / 70
Marián Mudroch /
Boris Mysliveček / 72, 96
Miroslav Myška / 68, 73
Peter Nižňanský / 74
Marie Plotěná / 79
Jan Pospíšil / 80, 81
Vladimír Půlpán / 82, 83
Jan Rajlich ml. / 30, 60, 78, 84, 85, 114, 120, 130
Emanuel Ranný / 86
Martin Reissner /
Božena Rossí / 89

Viktor Rudiš / 92
Josef Ruszelák / 91
Petr Spielmann / 94
Jan Šimek / 97
Zdeněk Šplíchal / 101
Pavel Šrubař /
Miroslav Štěpánek / 102
Jindřich Štreit / 104
Pavel Tasovský / 105
Libor Teplý / 106
Zdeněk Tománek / 107
Marek Trizuljak / 30, 31, 108, 109
Miroslava Trizuljaková / 109
Petr Uhlíř / 112
Václav Vaculovič / 110, 111
Jiří Vlach / 119
Miloš Vlček / 112, 113
Monika Vosyková / 116
Martin Vybíral / 117
Jaroslav Vyskočil / 120
Růžena Žertová / 123

LITERÁRNÍ SEKCE:

Antonín Bajaja / 16, 17
Zdeněk Drahoš /
Lubomír Feldek / 34
Milena Fucimanová / 28, 29
Markéta Hejkalová / 45, 46
Milan Hrabal / 37, 39
Jiří Kamen /
Jiří P. Kříž / 58
Ludvík Němec /
Ivan Petlan / 78
Alena Rajlichová /
Sylvie Richterová / 28, 88
František Schildberger / 88
Eduard Schreiber / 16
Vít Slíva / 96
Hana Šráčková /
Pavel Švanda / 98, 99
Milan Uhde / 25, 102, 103, 108
Zdena Záborská / 119
Jindřich Zogata / 117
Michal Žák / 124

DIVADELNÍ SEKCE:

Luboš Balák /
Václav Cejpek /
Miroslav Částek / 21
František Derfler / 26, 27
Július Gajdoš /
Arnošt Goldflam / 40, 45
Alois Hajda / 45, 114
Jana Hlaváčková /
Zdeněk Kaloč /
Ivo Krobot / 60
Zoja Mikotová / 71
Petr Oslzlý / 24, 25, 76
Miroslav Plešák / 60, 82
Jiří Pokorný / 42, 43
Bolek Polívka / 80
Břetislav Rychlík / 55
Zbyněk Srba / 94, 95
Eva Stehlíková / 97
Ivan Vyskočil /

HUDEBNÍ SEKCE:

Dan Dlouhý /
Markéta Dvořáková / 30
Leoš Faltus / 34
Daniel Forró / 32, 37
Petr Hala / 44
Jan Kavan / 30, 31
Ivo Medek / 30, 31, 68
Sára Medková / 30, 31, 66, 67, 68
Clara Nováková / 78
Miloš Štědroň / 25, 102, 103
Alena Štěpánková-Veselá / 114
Zdenka Vaculovičová / 110, 111
Jiří Vondrák / 118
Vít Zouhar / 66, 67, 120, 121

KOLEKTIVNÍ ČLENOVÉ:

Divadlo hudby a poezie Agadir / 28
Divadlo Husa na provázku / 24, 25, 102, 103
Divadlo U stolu / 26, 27, 60
Ensemble Marijan / 30, 31
HaDivadlo / 42, 43
Isha Trio / 66
Nakladatelství Větrné mlýny / 115

SPOLUPRACOVNÍCI:

Bohumír Doubrava / 130, 131
Jana Konstadinovská /

OHLÉDNUTÍ – ZEMŘELÍ ČLENOVÉ Q

Jiří Bárta (†2012) /
Josef Berg (†1971) /
Antonín Čalkovský (†2004) /
Zdeněk Čecháček-Turba (†2011) /
Čeněk Dobiáš (†1980) /
Vladimír Drápal (†2015) / 23
Zdeněk Dvořáček (†1988) / 32
Zdena Fibichová (†1991) /
Bohuslav Fuchs (†1972) / 33
Kamil Fuchs (†1995) /
Vítězslav Gardavský (†1978) /
Ladislav Guderna (†1999) /
Jiří Hek-Hájek (†1998) / 38
Jindřich Hilčr (†2003) /
Miloš Hynšt (†2010) /
Zdeněk Chlup (†2003) /
Miloslav Ištvan (†1990) /
Jozef Jankovič (†2017) / 50, 51, 68
Aleš Jenček (†1996) / 92
Antonín Juračka (†2005) /
Miloš Koreček (†1989) /
Josef Kovalčuk (†2018) / 55
Zdeněk Kožmín (†2007) /
Josef Krejčířík (†2001) /
Zdeněk Kriebel (†1989) /
Adolf Kroupa (†1981) / 60, 92, 126, 127
Karel Kryl (†1978) /
Ludvík Kundera (†2010) / 12, 60, 91, 124,
130, 131, 143, 144
Bohdan Lacina (†1971) / 61
Ladislav Lakomý (†2011) /
František Listopad (†2016) / 16, 62
Bohumil Marčák (†2010) / 130, 131
Jiří Marek (†1992) / 64
Bohumír Matal (†1988) / 65
Miroslav Matoušek (†2005) /
Tomáš Mazáč (†2017) / 63, 65, 91
Oldřich Mikulášek (†1985) / 72, 126, 127

Václav Nosek (†2000) /
Jan Novák (†1984) /
Antonín Odehnal (†2017) / 75
Vladimír Palla (†2006) / 92
Arnošt Parsch (†2013) /
Alois Piňos (†2008) /
Vladimír Preclík (†2008) / 38
Antonín Přidal (†2017) / 82
Jan Rajlich st. (†2016) / 10, 84
Vilém Reichmann (†1991) / 87
Boleslav Roček (†1993) /
Bedřich Rozehnal (†1984) /
Ivan Ruller (†2018) / 90
Zdeněk Řihák (†2006) /
Jan Sedlák (†2016) /
Peter Scherhauer (†1999) / 136, 137
Jan Skácel (†1989) / 38, 86, 87, 92, 126,
127, 130, 131
Věra Sládková-Hořavová (†2006) /
Miloš Slezák (†1989) / 93
Bořivoj Srba (†2014) / 45, 96, 126, 127
Stanislava Strobachová (†1997) /
Josef Suchý (†2003) / 76, 77
Jindřich Svoboda (†2001) /
Miroslav Šimorda (†2018) / 98, 130, 131
Jiří Šindler (†2015) / 99
Antonín Širůček (†1977) /
Jaroslav Škarohlíd (†2012) / 100
Karel Tachovský (†1989) /
Jan Trefulka (†2012) / 126, 127
Evžen Turnovský (†2010) /
Vladislav Vaculka (†1977) /
Ida Vaculková (†2003) /
Radim Vašínska (†2016) /
František Valouch (†2017) /
Karel Veleba (†2012) /
Miroslav Vítek (†2014) /
Ladislav Vychodil (†2005) /
Milan Zezula (†1992) /
Václav Zykmond (†1984) / 8, 122
Dušan Ždímal (†2009)

**DŘÍVĚJŠÍ A KRÁTKODOBÍ ČLENOVÉ
A SPOLUPRACOVNÍCI Q**

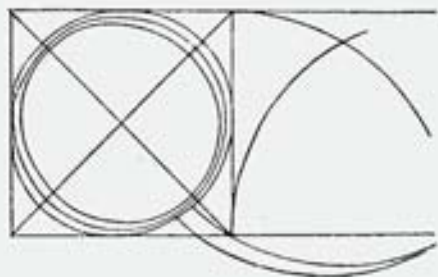
František Bělohávek † /
Milan Bočkay /
Klára Bočkayová /
Rudolf Fila † /
Marie Filippová / 36
Bronislava Gabrielová † /
Jindra Halabala /
Antonín Hořava /
František Hrabal † /
Eva Hradilová † /
Miroslav Huptych /
Milivoj Husák / 27, 28
Josef Karlík † / 45
Břetislav Kotyza /
Hynek Kubasta † /
Zdeněk Lindovský /
František Navrátil † /
Ladislav Novák † /
Vladana Polanská † /
Zdeněk Pololáník /
Tomáš Ruller /
Jiří Skovajsa † /
Eva Tálská /
Helena Trýbová † /
Oluša Vítková /
Jan Vlasák /
Aleš Záboj /
Olga Zezulová † /

Ludmila Bařínková /
Milada Jandová /
Jana Jurčková /
Zdena Svobodová /
Jiří Škorpil † /
Jarmila Vašíčková † /

Poznámka: V rejstříku jsou uvedena čísla stránek s fotografiemi, reprodukcemi děl nebo s texty členů Sdružení Q; do rejstříku nejsou zahrnuty bibliografické záznamy a katalogový seznam výstavy

Z HISTORIE SDRUŽENÍ Q...

▶▶ Jako poslední list Almanachu Q č.12 přetiskujeme text o Sdružení Q od **Ludvíka Kundery**, který byl v této podobě otištěn v Almanachu Q č. 1 v květnu 1970

S D R U Ž E N Í Q B R N O

Patřivalo k tradicím českého umění, že se téměř nikdy nedalo mluvit o neprodyšné izolaci jednotlivých uměleckých disciplín. „Hordy básnické odjakživa táhly s hordami malířskými“... Táhli s nimi i divadelníci, hudebníci, architekti, vědci, filosofové. A ti poslední a předposlední vyčíslovali už hlubší a obecnější společné jmenovatele... Spolkařské sedimenty málem obrozenecké?... Donkichotiáda?... Je myšlenka takového sdružování automaticky likvidována specializací všeho a všude?... Skupiny čistě výtvarnické jak houby po dešti... Stále zřetelněji ztroskotávaly snahy udržet jednotnou poetiku: nejen udržet, už jen vytvořit ji stává se problémem... V této situaci přichází Sdružení Q se svou troškou do mlýna, byť si jen do mlýna iniciativy... Výtvarníci... ve volném, zcela neoficiálním a ryze pokusném zhoufování s umělci jiných kategorií... Sdružují se tu zcela zřetelně individuality – a to bez rozdílu generací. Každý má svou vlastní střechu, svůj názor, svou poetiku... Jejich souhlas sejít se navíc pod střechem širšího sdružení... Hrubě řečeno: vůle vyjít z ulity. Namísto ortodoxní jednosměrnosti, která se tak často rovná pohledu na svět skrze škvíru, je tu vůle k šíři, k toleranci... Patrně existují jiné, možná méně viditelné, ale hlubší svazky nežli je poetika... Byť se Sdružení Q zrodilo (opakuji: pokusně, volně a otevřeně zrodilo) v Brně, není – a to si snad troufám jedině tvrdit – regionální...

Navzdory řečem o vymírání tzv. encyklopedických typů . . . Ale i ti, kteří dělají jen „to své“, mají rozhodně jeden dar, stále vzácnější: ostatní umění jim nejsou lhostejná. Čas od času jim i oddaně slouží . . . Střídmý, věcný, rozhodně nefanfarónský pokus, plný nezodpověděných otázek . . . Nevíme, KDO s námi půjde, a zdali vůbec KDO. Nevíme, CO z toho vzejde, a zdali vůbec CO. Nevíme, KUDY hodláme jít ani KAM dorazíme. Čas od času snad víme či tušíme JAK – ale možná, že i to si jen namlouváme. Jsme velice zvědaví, CO to udělá, až to všechno postavíme vedle sebe. JAK se to snese. A nejsme takoví bloudi, abychom nepřipustili, že se to třeba vůbec nesnese . . . Se spoustou otázek se pojí jistěže nejeden SEN: vzejde z tohoto střetnutí protikladností něco relativně nového? Vznikne bohatší magnetické pole názorů, přitažlivostí či příklonů? . . . Nechme to otevřené, nechme to v prostoru Q, který je především prostorem práce . . .

Ze vstupní promluvy Ludvíka Kundery na zahájení první výstavy Sdružení Q 6. 3. 1970 v Domě umění v Olomouci

The "Q" Association

The "Q" Association is not just one of the many groups of artists existing in this country nowadays. It is a much larger community of Czech and Slovak painters, photographers, writers, composers, dramatists and architects. The "Q" Association was created in the late 1960s and yet in 1970 it set up a large exhibition in Brno – thanks to an "administrative mistake" of the old regime. Shortly after it was banned. Yet before the 1989 revolution – after the long 19 years – the association was revived.

The "Q" Association does not unify its members (who number up to 117 today) on the basis of a uniform concept of art but is mainly aimed at confronting the various trends – both the traditional and the new ones – and at organizing events with more arts involved. The ability to ask questions is as much a "Q"-characteristic as its openness to experiments. The "Q"-space is a dimension of the un-known, unsuspected and even now, where many things are uncomfortable, nevertheless in constant movement.

Q-association

L'association Q n'est pas un groupe d'artistes parmi tant d'autres comme il en existe en Tchéquie de nos jours, mais une communauté plus large, où se rassemblent de nombreux peintres, photographes, littérateurs, compositeurs, hommes de théâtre et architectes tchèques et slovaques. „Q“ est née dans la fin des années soixante et s'est présentée déjà en 1970 par une grande exposition à Brno – grâce à une „erreur administrative“ du régime d'alors. Peu de temps après on a interdit son activité. Encore avant la révolution en 1989 – après les longues 19 années – l'association Q est née de nouveau. L'association Q n'est pas basée sur la poétique unifiée de ses

membres (ils sont 117 aujourd'hui), mais elle voit son but dans la confrontation de diverses tendances – vérifiées et aussi non vérifiées – auxquelles participent ensemble plusieurs arts. Ce qui caractérise l'association Q est la capacité de se poser des questions ainsi que de faire preuve de franchise vis-à-vis des expériences. Le Q-espace est la dimension de l'insoupçonné, même de l'onirique, où beaucoup de choses sont importunes, mais dans le mouvement permanent.

Q-Gemeinschaft

Die Q-Gemeinschaft ist nicht eine von den heutzutage in der ČR etlichen Gruppen bildender Künstler, sondern ein viel breiteres Zusammensein der tschechischen und slowakischen Maler, Photographen, Literaten, Komponisten, Theaterleute und Architekten. „Q“ entstand am Ende der 60. Jahre und präsentierte noch 1970 ihre Arbeit auf einer grossen Ausstellung in Brünn – dank dem „administrativen Irrtum“ des damaligen Regimes. Bald danach wurde die Tätigkeit der Q-Gemeinschaft verboten. Noch vor der Revolution 1989 – nach langen neunzehn Jahren – kam es zur Wiedergeburt der Q-Gemeinschaft. Q-Gemeinschaft basiert nicht auf einer einheitlichen Poetik ihrer Mitglieder (heute sind es circa 117), sondern betrachtet als ihr Ziel die Konfrontation verschieden-artiger – bewährten wie unerprobten – Tendenzen, an denen sich mehrere Künste gemeinsam beteiligen. Die Fähigkeit Fragen zu stellen ist ebenso ein Q-Zeichen wie die Offenheit den Experimenten gegenüber. Der Q-Raum gleicht der Dimension des Unbekannten, Ungeahnten, ja Traumhaften, wo Vieles unbequem, jedoch in steter Bewegung ist.

Объединение „Ку“

Объединение „Ку“ не является одной из многочисленных бытующих у нас в настоящее время групп художников, а сообществом с гораздо более широкой платформой: объединением чешских и словацких живописцев, фотографов, литераторов, композиторов, артистов и архитекторов. „Ку“ возникло в конце 60 годов и еще в 1970 г., благодаря „административной ошибке“ тогдашних властей имущих, представилось крупной выставкой в Брно. Вскоре после этого его деятельность запретили. Еще до революции 1989 г. – после долгих девятнадцати лет – наступает возрождение Объединения „Ку“. Объединение „Ку“ не зиждется на единой поэтике своих членов, насчитывающих ныне около 117 человек, а цель свою усматривает в сопоставлении различных, проверенных и не испытанных на практике тенденций, а также в организации мероприятий, в которых совместно участвуют многие художественные течения. Способность задаваться вопросами, спрашивать, вот что выражает знак „Ку“, символизируя свою готовность к открытию широкой дороги экспериментам. Пространство „Ку“ является размером неизвестного, непредсказуемого, грезыщегося, в котором множество неудобств, но за то неустанное движение.

BAJAJA / BALÁK / BARAN / BÁRTA / BAŘINKOVÁ / BĚLOHLÁVEK / BERAN
/ BERG / BOČKAY / BOČKAYOVÁ / CEJPEK / ČALKOVSKÝ / ČÁSTEK /
ČECHÁČEK-TURBA / ČERVENCOVÁ (MARTINCOVÁ) / DERFLER / DIVADLO
HUDBY A POEZIE AGADIR / DIVADLO HUSA NA PROVÁZKU / DIVADLO
U STOLU / DLOUHÝ / DOBEŠ / DOBIÁŠ / DOUBRAVA / DRAHOŠ / DRÁPAL
/ DVORÁČEK / DVORÁKOVÁ / ENSEMBLE MARIJAN / FALTUS / FELDEK /
FIBICHOVÁ / FILA / FILIPPOVOVÁ / FORRÓ / FUCIMANOVÁ / B. FUCHS /
K. FUCHS / FUKSA / GABRIELOVÁ / GAJDOŠ / GARDAVSKÝ / GARGULÁK /
GOLDFLAM / GUDERNA / HADIVADLO / HALA / HALABALA / HAJDA / HEK-
HÁJEK / HEJKALOVÁ / HILČR / HLAVÁČKOVÁ / HÖHMOVÁ / HORAVA /
F. HRABAL / M. HRABAL / HRADILOVÁ / HUDEČKOVÁ / HUPTYCH / HUSÁK
/ HYNŠT / CHLUBNOVÁ / CHLUMSKÝ / CHLUP / ISHA TRIO / IŠTVAN
/ JAKUBÍČEK / JANÁČEK / JANDOVÁ / JANKOVIČ / JENČEK / JUNEK /
JURAČKA / JURAČKOVÁ / JURČEKOVÁ / KALOČ / KAMEN / KANTA / KARLÍK /
KAVAN / KONSTADINOVSKÁ / KOREČEK / KORDOŠ / KORÍNKOVÁ / KOTYZA
/ KOVÁČ / KOVALČUK / KOVÁŘIK / KOVÁŘIKOVÁ / KOŽMÍN / KREJČÍŘIK /
KRIEBEL / KROBOT / KROUPA / KRYL / KRÍŽ / KUBA / KUBASTA / KUBOVÁ-
-HÝVNAROVÁ / KUNDERA / LAČINA / LAKOMÝ / LINDOVSKÝ / LISTOPAD /
MACHÁČEK / MALINA / MARČÁK / MAREK / MATAL / MATOUŠEK / MAZÁČ
/ MEDEK / ŽALČÍKOVÁ-MEDKOVÁ / MELČÁKOVÁ-JUNEKOVÁ / MIKEL /
MIKOTOVÁ / MIKULÁŠEK / MINÁRIK / MUDROCH / MYSLIVEČEK / MYŠKA
/ NAVRÁTIL / NĚMEC / NIŽNANŠKÝ / NOSEK / J. NOVÁK / L. NOVÁK /
NOVÁKOVÁ / ODEHNAL / OSLZLÝ / PALLA / PARSCH / PELGOT / PETLAN
/ PIÑOS / PITÍNSKÝ / PLEŠÁK / PLOTĚNÁ / POKORNÝ / POLANSKÁ /
POLÍVKA / POLOLÁNÍK / POSPÍŠIL / PRECLÍK / PRÍDAL / PŮLPÁN / RAJLICH
ML. / RAJLICOVÁ / RAJLICH ST. / RANNÝ / REICHMANN / REISSNER /
RICHTEROVÁ / ROČEK / ROSSÍ / ROZEHNAL / RUDIŠ / I. RULLER / T. RULLER
/ RUSZELÁK / RYCHLÍK / ŘEZNÍČEK / ŘIHÁK / SALAQUARDOVÁ / SEDLÁK
/ SCHERHAUFER / SCHILDBERGER / SCHREIBER / SKÁCEL / SKOVAJSA
/ SLÁDKOVÁ-HORAVOVÁ / SLEZÁK / SLÍVA / SOUCHOP / SPIELMANN /
B. SRBA / Z. SRBA / STEHLÍKOVÁ / STROBACHOVÁ / SUCHÝ / SVOBODA
/ SVOBODOVÁ / ŠIMEK / ŠIMORDA / ŠINDLER / ŠIRUČEK / ŠKAROHLÍD /
ŠPLICHAL / ŠKORPIL / ŠRÁČKOVÁ / ŠRUBAR / ŠTĚDRON / ŠTĚPÁNEK /
ŠTĚPÁNKOVÁ-VESELÁ / VONDRÁK / ŠTREIT / ŠVANDA / TACHOVSKÝ /
TÁLSKA / TÁSOVSKÝ / TEPLÝ / TOMÁNEK / TREFULKA / TRIZULJAK /
TRIZULJAKOVÁ / TRYBOVÁ / TURNOVSKÝ / UHDE / UHLÍŘ / VACULKA
/ VACULKOVA / VACULOVIC / VACULOVIČOVÁ / VAŠINKA / VALOUCH /
VAŠIČKOVÁ / VELEBA / NAKLADATELSTVÍ VĚTRNÉ MLÝNY / VÍTEK /
VÍTRVÁ / VLACH / VLASÁK / VLČEK / VOJTECH / VOSYKOVÁ / VYBÍRAL /
VYCHODIL / I. VYSKOČIL / J. VYSKOČIL / ZÁBOJ / ZÁBRANSKÁ / ZEZULA
/ ZEZULOVÁ / ZOGATA / ZOUHAR / ZYKMUND / ŽÁK / ŽDÍMAL / ZERTOVA

Almanach Q/12 – 50

Quinquaginta

Sdružení Q / Brno

2018

ISBN 978-80-87167-09-0